

DOSYA

Kent Konseyleri

» s. 12 Dosya Editörü: Mehmet C. Peker

Çayyolu Semt Meclisi: Komşular Dünya Tiyatro Günü kutluyor

Fotoğraf: Muhsin Budaker

Kent Konseyleri dosyasının amacı, Ankara, Çankaya, Yenimahalle Kent Konseyleri ve Meclisleri özelinde Kent Konseylerinin genelde ne olduğundan ve şemsiyeleri altında neler başarıldığından çok, ne/ler olmasını dilediğimizin öne çıkarılması.

İstanbul Sözleşmesi'nden Neden Rahatsız Oldular?

» s. 8 Sencer Başat

İstanbul Sözleşmesi feshedildi. Sözleşmeden çıkması kararı Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra, Ayasofya baş imamı sözleşmenin kaldırılması kararını kutladı.

Yorumlu Kısa Ankara Haberleri

» s. 2 Akın Atauz

İŞİD Ankara'da Derin İnternette Çocuk Satış İlanı Verdi

» s. 4 Hale Gönültaş

Altındağ - Ankara'da Mülteci Çalışması-2

» s. 5 Levent Ayaşlıoğlu

Dergilerde Derya Var...

Ankara Araştırmaları Dergisi'nin son iki sayısı

» s. 24 Akın Atauz

Çiğ Tutan Şarkıları Bilen Şair Ahmed Arif ve Ankara

» s. 24 Sencer Başat

Nallıhan Geleneksel Evleri, Yapıları

ve Kültürel Değerleri

» s. 26 M. Faruk Soydemir

Emeğin Kokusu

» s. 28 Sinem K. Baş

Söyleşi: "Bu çağ bir sonrakine

umutsuzluk mu bırakacak?"

» s. 29 Alisa Candan Karsu

Falan Filan Prof. Saçmaları

» s. 30 Önder Şenyapılı

Dünyadan Güzel Şeyler

Bölüm 15: Demokrasinin Sürdürülebilirliği

» s. 32 Sine Çelik

Biz Potansiyeli için...

» s. 34 Mehmet C. Peker

Solfasol TV'de Düzenli Programlar

» s. 36

Solfasol Müzikal Dayanışma Etkinlikleri

Ankara'nın Gayriresmi Konserleri

» s. 36

Ödüllü Bulmaca - Hodri meydan:

Ankara meydanlarından aklımızda kalanlar

» s. 36

Solfasol Çocuk Gazetesi

İçeride!

Her şeyine çocukların karar verdiği,
tüm yazılarını kendilerinin yazdığı,
tüm çizimlerini kendilerinin yaptığı bir gazete.
Solfasol Çocuk Gazetesi her mevsim
yeni sayısı ile sizlerle buluşuyor.

Kentin Yanı Başı Değerlisi: Kıbrıs Köyü Vadisi

» s. 11 Necati Yalçın

Önder Şenyapılı

Solfasol'un sürekli yazarı, sevgili Önder hocamızı yitirmenin derin acısını ve üzüntüsünü yaşıyoruz.

SOL FALSO

Aydan Çelik

İstanbul Sözleşmesi yaşatır!

İstanbul Sözleşmesi yaşasın!

10 yılın kısa özeti

Yorumlu Kısa Ankara Haberleri

Derleyen: Akın Atauz

Biz, hemşehriyiz. Bu kentin ekmeğini yedik ve suyunu içtik. Kentimize sahip çıkıyoruz. Burası bizim yaşadığımız yer. Ankara, bizim komşumuz, çevremiz-mahallemiz-çarşımız-parkımız/ ağacımız, dostumuz, soluduğumuz hava, gözlerimizi ufuklarında gezdirdiğimiz bozkır ve arkadaşlarımızla beraber kendimizi var ettiğimiz ortam... Geçmişini de seviriz, geleceğine de titizleniyoruz... Biz burada yaşıyoruz. Bir bakanın, aklına esenlere göre kenti alt-üst edilmesine sessiz kalamayız. Saçma-sapan bir belediye başkanının kesesini şişirmek için yaptığı maskaralıklara göz yumamayız. Onlar, çıkar çeşmesi başka tarafa akarsa, bırakıp giderler.

Biz, hiçbir yere gitmiyoruz. Buradayız.

Bu nedenle her ay kentte olup-biteni izliyoruz. Taşının-toprağının, deresinin-suyunun, tarihinin ve mezarlıklarında yatan ya da yaşayan insanların, çalışan ya da isyan eden kadınlarının veya erkeklerinin seslerini duyuyoruz. İmar planlarını "şahsı için" değiştirmek ya da kent topraklarının değerini şişirmek için durmadan köpüren kar hırsının, salgının ve yoksulluğun, okula giden veya gidemeyen çocukların, sokakta çalışanların, göçmenin, ayrımcılığa uğrayanların, herkesin sesini duyuyoruz.

Bu haberler, onların haberleri...

Kıbrıs Vadisi'ni korumak...

"Çevre Şehircilik Bakanlığı" olarak tanıdığımız, ama gerçekte adı ile ilgili konularda ve alanlarda büyük zararlara neden olan Bakanlık, Birinci Derece Doğal SİT alanı olan Mamak Kıbrıs Vadisi'nin statüsünün, "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescil edilmesine karar verdi. Mimarlar Odası Ankara Şubesi tescil işleminin yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle dava açtı. Mimarlar Odası, Kırısköy'de "çok yönlü su sistemini ve suyu besleyen süreçleri barındıran bir jeolojik/ hidrolojik yapı" olduğunu söyledi ve "toprağın yapısını, suyun kullanış biçimini, biyoçeşitlilik sistemini etkileyen ekolojik süreçleri ve etkileşimleri, sonuç olarak peyzajın sahip olduğu bütünlüğü ile Kıbrıs Vadisini, eşsiz bir ekosistem" olarak tanımladı. Oda, ayrıca, aynı yerde ekolojik dengeyi alt üst eden taş ocaklarıyla da, mücadeleye devam edecek.

İklim değişikliği, kuraklık ve doğa tahribatına karşı Ankara

İklim değişikliği ile ilgili vurdumduymazlık bir yandan, dengelerin bozulması, sorunların giderek daha tehlikeli/ acil ve yeniden düzenlemenin daha zor olacağı bir aşamaya doğru çıg gibi büyüdüğü bir ülkede, bozkırın ortasında Ankara bakımından da birçok sorun var. Su ve suyun ekolojik dengeleri ile ilgili dikkat çeken gelişmeler şöyle:

Ankara Büyükşehir Belediyesi (ABB), kentin aktif kullanılabilir suyunun geçen yıl 195 milyon metreküp iken, bugün yaklaşık 145 milyon metreküp kadar olduğunu, kent genelinde içme ve kullanma suyu sağlayan barajlarda geçen yılın aynı dönemine kıyasla, 50 milyon metreküp daha az su bulunduğunu bildirdi.

Diğer yandan, haftalık yazısında Önder Algedik, Kızılırmak nehrinin doğal yapısı itibarıyla klorür, sülfat ve sertlik değerlerinin çok yüksek olduğunu, bu nedenle içme ve kullanma suyu olmaya uygun olmadığını, Yavaş'ın ise, Ağustos 2020'de, "şimdi orada 1 milyar dolarlık yatırım var. Onun boşa gitmemesi için akıtmamız gerekiyor" diyerek tercihinin yaptığını, ancak bu kötü suyun tarımda kullanımını önerdiğini söylüyor.

Buna karşılık, ASKİ'nin Kızılırmak suyunu ne kadar zamandır verdiğini, ne oranda verdiğini şimdiye kadar duyurmadığını da, belirtiyor.

Bu sorunlar karşısında "iyi haber" diyebileceğimiz bir gelişme, 22 Mart Dünya Su Günü'nde, İzmir Büyükşehir Belediyesi, "Kentlerde Sürdürülebilir Su Politikaları Zirvesi" düzenledi. Mansur Yavaş'ın da katıldığı zirvede, sosyal demokrat 11 il belediye başkanı, bir manifesto açıkladı. "Katılımcı bir su yönetim modeli" oluşturmak amacıyla 5 ilkesel değişiklik ve atılacak 10 somut adımla, başka bir su yönetiminin mümkün olacağı ilan edildi.

Yahudi Mahallesi yıkım tehdidi altında

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, "Yahudi Mahallesi"nin ve Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin yıkım tehdidi altında olduğunu bildirdi. Çevre Şehircilik Bakanlığı ve Altındağ Belediyesi'nin, Yahudi Mahallesi, Hacı Bayram Mahallesi, Kale Mahallesi ve Hergelen Meydanı'nda 4 etaplık kentsel dönüşüm projesi için, yerinde incelemelerde bulunmasına dikkat çekti.

İtfaiye Meydanındaki Eski Katolik Ermeni Mezarlığı üzerine yapılmak istenilen inşaat, Yahudi Mahallesi'nde çıkan kuşkuyla yangınlar, Ulus çevresindeki devlet eliyle geliştirilen diğer yıkımlar ve "projeler" gibi kaygılandırıcı gelişmeler üzerine Şube başkanı Karakuş, "Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin tarihsel dokusunun parçalı müdahalelere karşı korunmaması, sessiz

kalinması kabul edilemez. Ankara Büyükşehir Belediyesini İtfaiye Meydanında, Yahudi Mahallesinde, Saraçoğlu Mahallesinde süre giden müdahalelere ilişkin suskunluğunu bozmaya davet ediyoruz." dedi.

Ankara, tarihsel geçmişi bakımından büyük programlı, süslü-şatafatlı ve zengin görünüşlü bir tarihi mirasa göre kurmuyor, kendi kentsel kimliğini... Ankara'nın tarihsel kimliği, bu sokaklar, bu evler ve meydancıklardan, buradaki çok kültürlü yaşamdan oluşuyor ve bizler de, Ankara'yı bu sade ve dikbaşlı kimliği nedeniyle seviriz. Onu, kendi gerçek kimliği ile korumayı başarmak da, biz hemşehrilere düşen bir görev.

Ulus İtfaiye Meydanı'ndaki Ermeni Mezarlığı üzerine TOKİ inşaatı

Garo Paylan ile Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş ve beraberindeki grup, inşaatı karşı bir basın açıklaması yapmak istedi; ancak polis izin vermedi. Bununla birlikte Paylan "Burada yaşayan Ermeni halkı, ölümlerini dualarla defnedip, mezar taşları diktiler. O ölümlerin mezar taşları yıkılmıştı. Şimdi de o ölümlerin mezarları üzerine beton dökülüyor. Bunu hangi vicdan kabul ediyor?" dedi ve konuşmasını sürdürdü: "Ankara bu bölgede kuruldu ve Ankara'nın halkları; Ermeniler, Rumlar, Türkler bu bölgede bir arada yaşadılar. Burada medeniyet ürettiler ve burada öldüler, ölümlerini buraya gömdüler. Ankara halkı Ermeni mezarlarının üzerine beton dökülmesine dur demelidir. Ankara halkı bu saygısızlığı hak etmiyor."

Ankara Kalesi'ne 'Love Erdoğan' ışıklandırılması

New York'taki Times Meydanı'na yakın 42. sokak ile 8. Cadde köşesindeki dijital ekrana "Stop Erdoğan" yazılmasının intikamı, İngilizce bir yazıyla Ankara Kalesi'nde alındı: AK Parti Altındağ İlçe Başkanı Fatih Bildik, yaptığı açıklamada, "...başkent Ankara'dan, Ankara'nın kalbi Altındağ'dan sesleniyoruz ve diyoruz ki, '19 yıldır Cumhurbaşkanımızın arkasında duran milletimizle beraber bizler de aynı şekilde durmaya sonuna kadar devam edeceğiz.' Durmadan, yorulmadan sonuna kadar mücadelemizi vereceğiz." dedi. Hatta bu intikamın daha da feci bir biçimde alınması için, Diyarbakır Surlarının üzerine de benzer resim ve logo, Kürtçe olarak yazılmıştı.

Dünyayı yerinden oynatan kadınlar: "Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz"

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kapsamında Feminist Gece Yürüyüşü'nün 15'incisi, Sakarya Caddesi'nde gerçekleşti. Kadınlar "sokaklar, geceler, meydanlar bizim" sloganlarıyla, polis kordonu arasında yürüyüşe geçti. "Eşit ve özgür bir yaşam kurana kadar kendimizi savunmaya devam edeceğiz. /Suçlu: cezasızlıkla erkekliği ödüllendiren polis, yargı ve iktidar. /Öz savunma bizim yaşam hakkımız!" diyerek, öldürülen kadınların isimlerini tek tek saydı.

Daha bir gün önce, 7 Mart'ta, Mamak Durali Alıç Mahallesi'nde, eşine şiddet uyguladığı ve bu nedenle hakkında uzaklaştırma kararı verildiği belirlenen Zeynel Korkmaz, eşi Reyhan Korkmaz'ı boğazından bıçaklayarak öldürmüştü.

8 Mart'tan iki hafta sonra, Ankaralı kadınlar, bu defa, 20 Mart'ta Cumhurbaşkanı kararıyla İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine tepki göstererek, sokağa çıktı. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu üyesi kadınlar ve Ankara Kadın Platformu tarafından yapılan gösterileri bariyerlerle çeviren polis, kadınların açıklama yapmasına izin vermedi. Sakarya Caddesi'nde bir araya gelen kadınlar "Dünyayı yerinden oynatacağız", "İstanbul Sözleşmesi'ni uygula" sloganlarını attılar.

Türkiye ekonomik, toplumsal, diplomatik, bütün cephelerde çöküntüye uğramaktayken, bunca cinayete karşı durmaya çalışan kadınlara yapılan saldırılara karşı söylenebilecek bütün sözler, kadınlar tarafından söylendi zaten. Kadınların sindirilemeyeceği ve itaat ettirilemeyeceği çok açık. Bu aşamadan sonrası artık, Ankara'daki kadın mücadelesinin niteliği ile belirlenecek.

Ankara Kalesi'nin eteklerinde tarihi dokuya uygun "yepyeni"...

Altındağ Belediyesi'nin Ankara Kalesi'nin eteklerinde yer alan Kayabaşı Mahallesi'nde başladığı dönüşüm çalışmaları devam ediyor. Altındağ Belediye Başkanı Asım Balcı, şu bilgileri verdi:

"...186'sının kuruldan onayları çıktı, ilk etapta hızla onların yıkımını yaptık. Bölgeyi temizleyip inşallah Ankara'ya yakışır bir hale getirmek istiyoruz. Ankara'ya da örnek bir proje olacak. Yapacağımız çalışmalarla orayı tarihi dokuya uygun bir şekilde daha fazla insanın gelebileceği bir hale dönüştürdüğümüz zaman, inşallah Ankara Kalesi için de önemli bir kazanım olacak."

Basında “Ankara’da 100 yıl önce bu ay”

Kaynak: Toplumsal Tarih, Aylık Tarih Dergisi, sayı: 327 Mart 2021, ss:4-7
Osmanlı Basınında 100 Yıl Önce Bu Ay / Hazırlayan: Emel Seyhan
Gazete sayfaları için arşiv çalışması: Aytül Tamer

Anadolü'da Mecburi İzdivaç

İkdam / 11 Mart 1921
 Orient News gazetesinin Yeni Gün gazetesinden naklettiğine göre Ankara BMM'ne, bütün bekarları izdivaca mecbur eden bir layiha takdim olmuştur. Bu layihaya göre 25 yaşına gelen bütün erkek sıhhati mani olmadığı takdirde mutlaka evlenmeye mecbur olacaktır. Yaşı tecavüz ettiği halde evlenmeyenler mühim ceza-ı nakliyyeye duçar olacaklardır. Evlenenler ise askerlik ve vergi itibariyle birçok istifadeler temin edeceklerdir.

Ankara'nın İlk Sefinesi

Vakit / 24 Mart 1921
 Ankara Umur-ı Bahriye Müdüriyeti tarafından inşa ettirilen filika, Kızıl Irmak'ın keşfi için 7 Martta bahriye yüzbaşılarından Zeki Efendi'nin idaresi altında dekovil hattıyla nakledilmiş ve suya indirilmiş olan bu filika, Ankara'da ilk defa inşa olunan sefinedir.

Rakı Kaçakçılığı

Vakit / 28 Mart 1921
 Keskin'den gaz sandıkları derununda Ankara'ya bir hayli miktarda rakı geleceği polis müdüriyetince haber alınmış, derhal polisçe tedabir-i lazime ittihaz olunarak, Cebeci Karakolu ile Mamak Karyesine noktalar ikame edilmiştir. Yola koyulan rakı kervanının pusudan haberi olmadığından 24 tenekeden mürekkep kervan sallana sallana yol alırken, pusuya düşürülmüş ve rakılar müsadere edilmiştir.

İŞİD Ankara'da Derin İnternette Çocuk Satış İlanı Verdi

Hale Gönültaş

İŞİD, 2014 Şengal katliamı sırasında kaçırdığı Ezidi kadın ve kız çocuklarını “derin internet” adı verilen online pazarda satmaya devam ediyor. İŞİD, en son yedi yaşında bir kız çocuğu derin internette satışa çıkarttı. Satış odasında çocuğun boydan bir fotoğrafıyla birlikte Kürtçe ve Arapça ilanı yayınlandı. İlan beş dakika sonra kaldırıldı. Çocuk pornosu, uyuşturucu, silah ve insan ticaretinin döndüğü derin interneti takip eden polis, ilanı görünce çocuğun ailesi gibi davranıp en yüksek fiyatı verdi. Bu arada siber suçlar birimi adresi tespit etti. Ankara'nın Keçiören ilçesinde 24 Şubat'ta düzenlenen baskınla çocuk kurtarılırken İŞİD zanlısı gözaltına alındı.

Çocuk “Ganimet” Olarak Getirildi

İŞİD hücre evine düzenlenen operasyonun ardından Emniyet Genel Müdürlüğü bir açıklama yaptı. Açıklamaya göre emniyet ve istihbarat, İŞİD'in Musul'daki üst düzey sorumlusu S.O.'nun Ankara'ya geldiğini tespit etti. Irak ordusunda eski bir subay olan şahsın “ganimet” olarak Ezidi çocuğu yanında getirdiği belirlendi. Operasyonda S.O. ile bağlantılı N.H.R. da yakalandı. Kurtarılan kız çocuğu da sağlık kontrolünün ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca koruma altına alınarak bir yurda yerleştirildi.

Çocuğun Satılık İlanı Derin İnternette Yayınlandı

Ezidi kız çocuğunun İŞİD'in hücre evinden kurtarılmasının perde arkası da cihatçıların Türkiye'deki varlıklarına işaret ediyor. Kız çocuğunun, evinde tutulduğu İŞİD'li teröristler tarafından derin internetteki “satış odasında” boydan bir fotoğrafıyla “satılığa çıkarıldığı” ilanı yayınlandı. İlanda satış için bir fiyat belirtilmedi ancak “ailesi satın almak isterse pazarlığa tabi olduğu” ifade edildi. Çocuk pornosu, uyuşturucu kaçakçılığı, silah ticareti,

insan ticareti gibi karanlık işler, pazarlık ve satışların gerçekleştiği “derin internet” güvenlik güçlerince de yakından takip ediliyor. Irak'ta Ezidileri Kurtarma Komisyonu'nda görevli olan ve yakınlarını bulmak için “derin interneti” sürekli takip eden Ezidi Cemaati'nden isimler “kız çocuğunun fotoğrafının derin internette sadece beş dakika kaldığını” ifade etti. Çocuğun fotoğrafının konulduğu dakikalarda Ankara TEM ekipleri de derin internette köle pazarını takipteydi ve çocuğun ailesiymiş gibi yaparak pazarlığa başladı. Sonunda da çocuğu satın

aldı. Polis siber suçlar birimiyle de ortaklaşa hareket ederek Ezidi kız çocuğun bulunduğu evi tespit etti. TEM ve MİT ekipleri geçen çarşamba sabaha karşı Keçiören'deki eve baskın gerçekleştirdi ve çocuk kurtarıldı.

Çocuğun Ailesi Öldürülmüş Olabilir

Çocuğun fotoğrafı Erbil ve Duhok'ta bulunan Kayıp Ezidileri Bulma Komisyonunda bulunuyor ve aynı zamanda Ezidilerin yoğunlukla yaşadığı Berlin, Avustralya ve Kanada'daki cemaat ileri gelenlerine iletildi. Ancak henüz kimliği, ailesi ve yakınları tespit edilemedi. Çocuğun anne ve babası ile yakınlarının IŞİD tarafından 2014'teki Şengal Katliamı sırasında öldürülmüş olmaları da ihtimaller arasında.

Avukatlar Çocukla Görüşecek

Ezidi Cemaati tarafından atanan avukatların kız çocuğu ile pedagog eşliğinde görüşmesi bekleniyor. Almanya Merkezli Ezidi Kültür Vakfı ve Viranşehir Ezidiler Kültür Derneği adına avukatlar Ayşe Özdemir ve Medine Turantayrak, geçen hafta Adalet Bakanlığına başvuruda bulunarak koruma altında bulunan çocuk ile görüşme taleplerini bildirdi. Avukat Turantayrak "Adalet Bakanlığına geçen hafta koruma altında bulunan çocuk ile görüşmek üzere başvuruda bulunmuştuk. Bakanlık yetkilileri bugün sözlü görüşmenin önümüzdeki günlerde olabileceği bilgisini verdi. Bakanlıktan koruma altında bulunan çocuk ile görüşme onayını hızla alacağımızı düşünüyoruz. Adalet Bakanlığı da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yetkilileri de olumlu tutum içindeler. Çocuk ile bu hafta pedagog eşliğinde görüşebileceğimizi düşünüyoruz. Adalet Bakanlığı görüşmemizde bundan sonra devlet tarafından kurtarılabilecek Ezidi kadın ve çocukların durumları ve ailelerinin bulunması ve ulaştırılması konusunda ortak çalışma talebimizi de dile getireceğiz." dedi.

Gözetim Alınan IŞİD'linin Dosyasına İlişkin Ayrıntı Bilinmiyor

Avukat Turantayrak, "Ezidi kız çocuğu evinde rehin tutan ve polis tarafından gözetim altına alınan IŞİD zanlılarının ifadesi polis tarafından paylaşıldı. IŞİD zanlıları tutuklandılar mı? Bu konuda bilgi edinebildiniz mi?" sorusu üzerine, "Maalesef soruşturma dosyasına ilişkin bilgimiz yok. IŞİD'lilerin isimlerini bilmediğimiz için tutuklanıp tutuklanmadıklarını bilmiyoruz. Ama terör faaliyetinin yanı sıra çocuğu Irak'tan Türkiye'ye kaçırmaları da insan ticareti suçu kapsamında yer alıyor. Adalet Bakanlığı ile görüşmemiz sonrasında çocuk kurtarıldıktan sonra sağlık kontrolü için götürüldüğü hastanedeki tıbbi raporları ile rehin tutulduğu evde 'cinsel istismara uğrayıp uğramadığı' bilgisine de ulaşacağız" yanıtını verdi.

Ankara Ve Kırşehir'de Kurtarılan Kadın Ve Kız Çocukları

IŞİD'in Irak'tan kaçırdığı kadın ve çocukları "derin internetten" satışı ilk değil. Temmuz 2020'da Ankara'nın Sincan ilçesinde bir evde tutulan Ezidi bir kadın Avustralya'daki sığınmacı yakınları tarafından derin internette satın alınarak kurtarıldı.¹ On ay boyunca Ankara'da tutulan kadının sistematik tecavüze uğradığı, bedeninde sigara yanıkları ve jilet kesikleri belirlendi. Aslında Ezidi kadın ikinci kez satılıyordu. 2018'de internetteki köle pazarında fotoğrafı bir saat asılı kalmış ve hemen satılmıştı. Alıcı Musul'da IŞİD üyesi bir Türkmen'di. Sıklıkla Türkiye'ye gelip-giden bu kişi, Ezidi kadını Sincan'da iki karısı ve dört çocuğuyla birlikte yaşadığı eve getirdi. İstenen para Irak'ta ödendi ve "güvenli araçlar" kadını Ankara'da teslim etti.

Bir diğer olay Ekim 2019'da yaşandı.² Türkmen asıllı bir İD emiri 2018'de Ankara'da Keçiören'de hiçbir engelle karşılaşmadan ev kiraladı. Ev karakolun arka sokağındaydı. IŞİD emiri eşi ve dört çocuğuyla birlikte eve yerleşti. Yanlarında 2014'te Telafer'de

14 yaşındayken kaçırılan bir Ezidi kadın vardı. Ezidi kadın tecavüz sonucu hamile kalıp doğum yaptı. Bu süreçte IŞİD emiri sık sık Irak'a gidip geldi. Ezidi kadını bulan kişi ise erkek kardeşiydi. Musul'dan Ankara'ya kadar izini sürmüştü. Evden çıktığı bir anda kız kardeşi ve sekiz aylık bebeğin fotoğrafını çekip polise gitti. Gözetim altına alınan İD emiri ve karısı "şikâyet yok" diye bırakıldı. Hâlbuki kaçırma, işkence ve tecavüz bulguları kamu davası için yeterliydi.

Bir başka mücadele üç yıl sürdü.³ Hadiya Hussein Zandinan 2014'te hamileyken kaçırılmıştı. 2016'da Hadiya ve kızı satışa çıkarıldı. Yakınları 17 bin dolar ödeyerek anne ve bebeği kurtardı. Hadiya kaçırılan oğlu, eşi, annesi, babası ve üç kardeşinin izini sürerken 2017'de iki kardeşi Kırşehir'de ortaya çıktı. Iraklı bir Türkmen polise giderek 9 ve 11 yaşlarında iki çocuğu kaydettirmek istedi. Polis öz aile olmadıklarını anlayan çocuklar devlet korumasına alındı. Çocukların fotoğrafları Kayıp Ezidileri Bulma Merkezleri'ne gönderildi. Kardeşlerini tanıyan Hadiya, Kırşehir'e geldi ama hukuk bariyerini aşamadı. Vasilik için DNA testi istendi. DNA eşleşmesi sağlandı. Fakat bu kez anne ve babalarının öldüğüne dair kanıt istendi. Ayrıca Türkiye'de mal varlığı olup olmadığı araştırıldı. Mahkemeden mahkemeye hukuk savaşı üç yıl sürdü. Sonunda siyasi müdahaleyle çocuklar 4 Eylül 2020'de Ankara'da Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Neçirvan Barzani'ye teslim edildi.

IŞİD Görünenden Çok Yerleşik

Emniyetin bültenlerine bakılırsa Türkiye IŞİD'i nefes aldırıyor; her ay onlarca kişi yakalanıyor. Ancak bu baskınlar IŞİD'in barınma, para transferi ve insan satışını önleyemiyor. Yakıcı hakikat şu: IŞİD görünenden çok daha fazla yerleşik. IŞİD üyeleri faaliyet yürütmedikçe yani göze batmadıkça görmezden geliniyor. Operasyonlar genelde yabancılara yönelik; Türkiye vatandaşlarına çok sivrilmelikçe ya da şikâyet olmadıkça dokunulmuyor.

¹ <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/07/31/ankarada-ezidi-bir-kadin-kurtarildi>

² <https://www.gazeteduvar.com.tr/kadin/2019/10/13/isidin-kacirdigi-ezidi-kadini-agabeyi-kurtardi>

³ <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/08/28/hale-gonultasini-ezidi-hadiya-husseinin-hukuk-mucadelesi-dosyasina-abden-odul>

Altındağ - Ankara'da Mülteci Çalışması - 2

Levent Ayaşlıoğlu

Altındağ Mülteci Dayanışma Ağının 2019 yılı Ekim ayından bu yana yürüttüğü çalışmaları tanıtan yazının ikinci bölümünde devletin mültecilerin sorunlarına yaklaşımı eleştirilirken çoğunluğunu Afgan ailelerin oluşturduğu mülteci toplumunun hak mücadelesinde STK'ların rolü değerlendiriliyor.

Hakim anlayışın ne kadar yüzeysel ve ideolojik olduğunu (ideolojik alanın sınıflar arası mücadele alanı olduğu kadar sınıf üzerine de mücadele alanı olduğunu hatırlayarak), bir kriz olmadan "mülteci" olunmadığını, "mülteci" kavramına neden olan krizin uluslararası kapitalist sistemin ürünü olduğunu, T.C. devletinin krizin aktörlerinden olduğunu öğrendik.

"Mültecilik", milliyet, insan-vatandaş ilişkisi gibi ulus-devletin temel kategorilerini tartışmaya açarak, insanı vatandaşa eşitleyen, modern egemenliğin kurgusunu bozmakta. Bu yüzden devlet, mülteciliği iç güvenliğe tehdit olarak görerek kriminalize etmekte ve çözülecek değil, yönetilecek bir durum olarak algılamakta.

Sayıları 7 milyona yaklaşan (kimi kaynaklar 8-8,5 milyon arası olduğunu belirtmekte) mülteci nüfusunun büyük bir kesiminin en azından kısa sürede, ülkelerine dönemeyeceklerinin anlaşıldığı/kabul edildiği günümüzde, devlet "sosyal uyum" programları ile mültecileri sağlık, eğitim, çalışma ve mahalle yaşamına dahil etmeyi politika olarak belirliyor.

Bu politikaların yaşama geçirilmesinde (özellikle uluslararası fonlar tarafından desteklenen) STK'ların büyük rolü bulunmakta.

Haklara erişimde temel aksaklıkların bilgisizlikten (hem mülteci bireylerin, hem de bu alanda çalışanların bilgisizliğinden) kaynaklandığını, istihdam alanında da beceri kazanılarak iş bulunabileceğini varsayan "sosyal uyum" programları, birçok (meslek edindirme kursları, kadınlara yönelik doğum kontrolü seminerleri, kadın hakları vb.) eğitim ve kurs faaliyetleri ile hukuk, sağlık, psikoloji gibi alanlarda danışmanlık verme faaliyetlerini birlikte yürütülürken, mültecilerle ilişki kurmanın en temel aracı olarak (aynı ve maddi) "yardım"ları kullanmakta.

"Mülteci krizi", yerelde, yaşam ve üretim alanlarında çözülecek bir problem olarak görülmeli.

Yerelde gördüğümüz çeşitli ve fakat kendini tekrarlayan meslek edindirme kursları (özellikle kuaförlük ve terzilik kursları), Türkiye istihdamının niteliksizliği ortadayken, çalışma izni ve sendikalaşma hakkı olmadan "insanlık onuruna yakışır" bir istihdamı nasıl gerçekleştirebilir? Kadınlara yönelik yürütülen eğitim seminerleri (cinsellik, doğum kontrolü, kadın hakları) aile ve kadın-erkek ilişkilerinde kimliği bile olmayan kadınların yaşamını nasıl kolaylaştırabilir? Dini gelenekler ve bakış açısının aile ilişkileri ve yaşamı belirlediği bir toplumda tek başına seminerler nasıl faydalı olabilir?

STK'ların ya da kurumların yürüttüğü çalışmaların denetiminde (özellikle uluslararası fonlarla çalışan kurumlarda) niceliksel veriler ön plana çıkmakta. Kaç danışanın başvurduğu, kaç hassas vakanın kayıtlı olduğu, kaç çocuğun okula kaydedildiği, kaç ailenin kurslara kaydedildiği, kaç aileye yardım edildiği gibi sayılar çalışmanın başarısını ve faydasını belirlemekte. (Yazının başında sayılara boğmayalım derken biraz da bu yüzden dedik. Çünkü iletişime geçtiğimiz her aile hassas vaka, nasıl kategorize edebiliriz ki?) Okula kayıt oranı öne çıkarılırken, mülteci çocukların eğitimlerine devam etmemeleri gibi, çalışan mülteci nüfusun kayıtsız ve çok düşük ücretlere çalıştırıldığı gibi niteliksel değerlendirmeler göz ardı edilmekte (yaşamımızda da başarı-başarısızlık, doğru-yanlış gibi birçok kriter sadece niceliksel verilerle ölçülüyor mu?)

Mülteci nüfusun yoğun olduğu kentlerde/ilçelerde "sosyal uyum" programlarının yürütülmesinde temel aktör olan STK'lar, temel haklara erişimi hedefleyen bir anlayış içinde olsalar bile, siyasetten koparılmış bir haklara ulaşma çabası, hakim anlayışa/ politikalara yardım etmekte. Kendileri yerelde bulunmazlarsa mülteci nüfusun haklara erişemeyeceğini düşünen, kendini "bilen" olarak tanımlayarak, sorunlarının çözümü için gelen aileleri "danışan" olarak tanımlayan, "dayanışma" yerine "yardım alan-

yardım veren" ilişkilerini öne çıkaran bir anlayış/ yaklaşım muhtaçlık hukukunu pekiştirmekte. (STK anlayışının, özelleştirme politikalarının yaşama geçmesi ile birlikte "sosyal devletin" boşalttığı hizmet alanlarının sermayeye açılmasının bir aracı olduğunu bazen unutuyoruz).

Ulus-devlet ile birlikte insanın, vatandaşla eşitlendiği, vatandaş olmayanın insandışlaştırıldığı ve "insan olmaktan kaynaklı haklardan" mahrum kıldığı günümüzde, sanırım var olanı tanımlayabilmek için şu soruyu sormamız gerekiyor. Yasalarda, mevzuatta yazılı olması, o haklara sahip olduğumuz anlamına geliyor mu? Aynı zamanda yazılı olanların uygulanmaması hak ihlali anlamına mı geliyor? Bu sorulara verilecek cevap önemli. Çünkü cevap evet ise, var olan haklara ulaşamamanın nedeni, bilgisizlik ve yeterli desteğin olmaması olarak tanımlayarak, bilgilendirme, eğitim faaliyetleri ve danışmanlık hizmetleri asli çalışma tarzı olmakta, (yerelde çalışan birçok kurum ve STK bu yaklaşımla çalışmakta ve birbirinin benzeri etkinlikler yürütmekte) "kriz" in nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik bir çalışma yerine, "kriz" in sonuçlarını hafifletmeyi, göz önünden kaldırmayı önlerine koymakta.

Devletin, vatandaş ve koruması altına girmiş tüm bireylerden oluşan toplum ile ilişkilerini düzenlemek için "hak temelli" bir sözleşme içine girmesi gerekir. Yani devlet bireylerin "insan olmaktan kaynaklı hakları" olduğunu kabul eder ve bu hakları uygular. Toplum ise bu hakları kabul eder ve uygulanmasını zorlar, denetler. Fakat günümüzde T.C. devleti ile toplum arasında kurulan sözleşmenin temelini "biat ve himaye" oluşturmakta. Devlet himaye etmek istemediği toplumsal kesimleri veya kendisine biat etmeyen kesimleri "insandışlaştırarak" haklardan mahrum bırakırken, toplum da bu kesimlerin "insandışlaştırılmasını" ve haklardan mahrum bırakılmasını kabul etmekte. Bu durum, tarafları (iktidar ve muhalefet ya da politik kimliklerle değil), "insan olmaktan kaynaklı hakları savunanlar" ile "savunmayanlar" olan bir "toplumsal krizi" tanımlamakta. Sınıfsal, politik, dinsel, cinsel, etnik birçok toplumsal kesimin haklardan mahrum edildiği bu kriz döneminde, mülteci toplumu da "toplumsal kriz" in bir alt başlığı olmakta, "mülteciliğe" neden olan kriz, yerinden edilen bu toplulukla gittiği ülkeye taşındığı için değil, var olan toplumsal kriz ortamına katıldığı için "mülteci krizi" ortaya çıkmakta.

Toplumun çoğunluğunun, birçok kesimi çeşitli sıfatlarla "insandışlaştırılarak" haklardan mahrum olduğunu kabul ettiği bu dönemde, en tehlikeli ve korkutucu yan ise; "hak savunuculuğu"ndan yana taraf olması beklenen kesimlerin sessizliği, kayıtsızlığı veya haklardan yana taraf olmamaları. Bu olumsuz tavrın ortaya çıkmasına, hem mülteci krizinin toplumsal krizin alt başlığı olduğunun anlaşılmasından hem de mülteci alanında yürütülen haklara ulaşma çalışmalarının siyasi içeriğinden kopararak, insani yardıma indirgenmesi neden olmakta. "Hak" kavramı, sadece mevcut hukuk sistemi içinde adaletin

yerine getirilmesini içermiyor. Aynı zamanda toplumsal adaleti de içeriyor.

Bu yüzden mülteci alanında yürütülecek hak temelli bir çalışma, "insan olmaktan kaynaklı hakları vardır" anlayışının toplum tarafından kabul edilmesini, hak temelli çalışan tüm örgütlülüklerin ortak bir çalışma yaratmasını önüne koymalıdır. (Mülteci çalışması da, diğer hak çalışmaları gibi hukuk, sağlık, eğitim, psikoloji, sosyal hizmet gibi çeşitli uzmanlık alanlarına ihtiyaç duyduğu için, ortak çalışmanın yaratılması çok önemli). Ve bu çalışmayı yaşama geçirebilmek için, ne yapmalı sorusu kadar (belki de daha önemli) nasıl yapmalı sorusunu cevaplayabilmek için ilk başta; mağduriyet ve muhtaçlığı temel alan, alan-veren hukukunu pekiştiren anlayışları merkezine koyan "insancıl" yaklaşımlar yerine, "insan olmaktan kaynaklı hakları" olduğu (statüsünü seçme hakkı, koşulsuz çalışma hakkı, anadilde eğitim hakkı, sağlıklı yaşama hakkı, güvenlik hakkı vb.) düşüncesini merkezine koyan politika ve yaklaşımlar üretilebilmeli.

"Mülteci krizi", yerelde, yaşam ve üretim alanlarında çözülecek bir problem olarak görülmeli. Mülteci nüfusun büyük bir kısmı yerel yoksullarla bir arada yaşamakta ve sorunları ortak. Bu yüzden ne yapılacaksa yapılsın, iki toplumun sorunlarını bir arada tartışıp, çözüm önerilerini yaşama geçirecekleri örgütlenmeler oluşturulabilmeli. Hak savunuculuğu yapan ve "mülteci krizine" kayıtsız-tarafsız duran yapılar ile yerelde her iki toplumun oluşturduğu örgütlenmeleri bir araya getirecek "dayanışma ağları" geliştirilebilmeli.

2020 Ocak ayında Altındağ ilçesinde mülteci ve yerel toplumdan 20 ailenin, çeşitli kurum/dernek temsilcilerinin katılımıyla yapılan toplantıda, yaşanan sıkıntılar/problemler konuşulup, bir araya gelmenin kararı alınırken, kooperatif kurma fikri de ortak kabul gördü. Fakat salgın dönemi düşüncelerin yaşama geçmesini engelledi, ve sohbetlerle sınırlı bıraktı. 2020 Aralık ayında hem Ankara'da hak savunuculuğu yapan kurumların katılımıyla "mülteci dayanışma ağı"nın oluşması, hem de ilçede ailelerin taleplerinin artması ile beraber kooperatif çalışmalarını hızlandırdık.

Devletin ve çalışan kurumların/STK'ların yerel yoksullar ve mülteci toplumuna sadece muhtaçlık temelli yardım-destek politikaları/çalışmaları geliştirip yürütmesi yüzünden, her iki toplum kesiminin devlet ve kurumlarla bireysel yardım hukuku dışında ilişki kurmadığı günümüzde, ortak yaşamsal sorunlarının çözümleri için, haklarını elde etmek için bir araya gelmeleri gerektiğinin dile getirilmesi önemli bir adım. Yaşanan sıkıntılar ve talepler, bir kooperatifin nasıl çalışması gerektiği, ne tür faaliyetlere öncelik vermesi gibi sorular için aydınlatıcı olacaktır.

Yoksulluk, ilk göze çarpan ve tüm bireylerin altını çizdiği problem. Her iki toplumunda geçim kaynaklarının başında devlet yardımları gelmekte. İş bulmakta çok zorlanıyorlar. Çoğunluğu gündelik işlerde çalışıyor ve çok düşük ücret almaktalar.

(Gündelik ücretleri 50-60 TL ve salgın döneminde çalıştıkları gün sayısı %50 azalmış durumda). Aynı işyerinde 1 yıldan fazla çalışan birey çok az. (Sohbetlerimizde aynı işyerinde 1 yıldan fazla çalışan 4 kişi tanıdık). Çalışan bireylerin ücretlerini alamaması en çok karşılaşılan problemlerden biri. Bu geçim sıkıntısı ailelerin, hem yaşadıkları konutların kötülüğüne hem de gündelik yaşamlarını sürdürebilmek için gerekli donanımın eksikliğine yol açmakta. Birçok ailenin yatak, mobilya, beyaz eşya ihtiyacı var, ama en önemli ihtiyaçları yiyecek, yakacak, giyecek gibi temel yaşamsal malzemeler. (Bizimle görüşen ailelerin büyük çoğunluğu açlık sınırında yaşamakta, kıyafetleri kış mevsimine uygun değil ve çoğu yakacak bulamamakta).

İstihdam ve ekonomi başlıklarında belki de hiç konuşulmayan konu, mülteci ailelerin hizmetlere ve ihtiyaçlara ulaşmaları için bir ekonominin/ pazarın, bu alanlardan geçimini sağlayan muhasebecilerin, emlakçıların, avukatların belirleyiciliğinde bir kesimin oluşması. Mülteci toplumu ile bu kesim arasındaki ilişkileri, toplumun Türkçe bilen (Afgan toplumunda Özbekler, Suriye toplumunda ise Türkmenler) bireyleri sağlamakta. Mülteci toplumu iş yeri açmak (mülteci nüfusunun yoğun olduğu bölgelerde, mülteci bireylerin işlettiği market, fırın, berber, ikinci el eşya satan dükkanlar bulunmakta ve mülteci nüfus çoğunlukla buralarda alışveriş yapıyor), dava açmak, kurumlara başvurmak gibi, bütün hizmet ve haklara erişebilmek için bu kesimin talep ettiği ücretleri ödemek zorunda. İlginç olan ise talep edilen tavan-taban fiyatlarının Türkiye'nin her yerinde aynı olması (Örneğin işyeri açmak için muhasebeciler 2000 TL, emlakçılar 1500 TL istemekte, dilekçe yazmak 100- 150 TL, hukuki davalarda avukatlık ücreti 3000 TL). Konunun en tehlikeli yanı ise, bu pazarın büyüklüğü tam olarak ölçülemese de yaşananların ve ilişkilerin devletin bilgisi dahilinde olması.

Mülteci toplumu da çeşitli etnik kökenlerden oluşmakta. İlçede Afgan toplumu ağırlıkla Özbek, Tacik, Peştun az sayıda da Hazara kökenli bireylerden oluşmakta. Suriye ve Irak toplumu ise ağırlıkla Türkmen ve Kürt kökenli bireylerden oluşmakta. Yerel yoksullar ise ağırlıklı Roman ve Kürt kökenli bireyler. Mülteci aileler, hem akrabalarıyla, hem de ait oldukları etnisite ile birlikte topluluk halinde yaşayarak kendilerini güvende tutmak istiyorlar. (40 yıldır iç savaşın sürdüğü Afganistan'da etnik gruplar arası çatışmalar mülteci bireyler tarafından hatırlanmakta ve anlatılmakta).

Özellikle Afgan toplumunda Özbek kökenli, Suriye ve Irak toplumunda da Türkmen kökenli bireyler kendilerini Türk olarak tanımlamaktalar, bu bireyler, sohbetlerimizin başında kendilerinin Afgan, Suriyeli veya Iraklı olmadıklarını belirtiyorlar ve sıkça Türk kökenli olduklarını dile getiriyorlar. Türkçe bilmeleri, devletin bu kesimlere yakınlığı, dernekler kurmaları sayesinde, mültecilerin haklara erişimi, iş bulmaları ve ihtiyaçların karşılanmasında aracılık işlevi yürütmekteler. (Özbeklerin Türkiye'ye gelişleri 1980'li yıllara

kadar uzanıyor, Türkiye'de yaşayan, vatandaşlık almış Özbek ve Türkmen bulunmakta). Bu durum olumlu gibi gözükse de ciddi sıkıntılar barındırıyor. Çünkü tüm resmi ve özel işlemlerde, etki ve ilişkilerini kullanmada, kurumların verdiği yardımları dağıtmada soydaşlarına ve kendilerine yakın duran bireylere öncelik tanırken, mülteci ailelere yapılacak her türlü destek ve yardımda ücret talep etmekte. (İlçede kurumların dağıtılması için verdiği yiyecek, kömür gibi yardımların bu gruplar tarafından mülteci ailelere para karşılığı satıldığına şahit olduk). Yerel toplum tarafından zaten dışlanan Kürt ve Roman kökenli bireyler, bir de mülteci olduklarında toplum içinde iyice izole olmaktadır. Birçok il ve ilçede Kürt ve Roman kökenli mültecilere iş verilmediğini, sosyal mekanlara alınmadıklarını, polisye tedbirlerle baskı altında tutulduklarını gördük. Mültecilerin dil sorununa bir de toplumun negatif yaklaşımı eklendiğinde, içine kapanan, akraba ve yakın çevre ilişkileri dışına çıkamayan dar bir sosyal ortama hapsedildikleri bir yaşam oluşmakta.

Aile içinde ülkelerini terk etme kararı alan, Türkiye'den ayrılmak istememekte direten çoğunlukla kadınlar, özellikle kız çocuğu olan kadınlar. Çocuklarının kendileri gibi bir hayat yaşamasını istemiyorlar. Çok genç yaşta (13-16), söz hakları olmadan, yaşça büyük erkeklerle evlendiriliyorlar, ilişki kurduğumuz ailelerde karı-koca yaş farkı on beşin üzerinde çok sayıda aile bulunmakta. Birbirini tanıyarak ve isteyerek evlenen sadece üç aile tanıdık. Bu aileler de akraba ve mahalle şiddeti yüzünden yaşadıkları yeri terk etmişler. Çok çocuklu olma hali, ailelerin nüfus planlaması ve gebelikten korunma konularında bilgisiz olmalarından değil, dini yaşam tarzının hakim olmasından kaynaklanıyor. (Hamilelik döneminde birlikte hastaneye gittiğimiz her kadın, bizden kocasının haberi olmadan gebelikten korunmak için tıbbi müdahale talep etti). Ailelerin çoğunluğu dini nikahlı olduğu için evlilik belgeleri yok, belgelerinin olmaması, mahkeme süreçlerinde hep yasal engel olarak karşılarına çıkıyor. Sürekli erkek şiddeti ve erkeklerin 2. eşle evlenmesi çok yaygın, bu yüzden çoğu kadın tek başlarına çocuklarıyla yaşamlarını sürdürmeye çalışıyor. Devlet kurumları ve STK'lar bu ailelere, tek seferlik ya da 6 ay, 1 yıl gibi belirli süre boyunca nakdi yardımda bulunuyor. 18-22 yaşında, çocuklarıyla tek başına yaşayan ve bizden yardım talebinde bulunan çok sayıda kadınla tanıştık. Aldıkları yardımlar kesildiğinde bu kadınların yaşamlarını sürdürmek için tek seçenekleri kendilerinden yaşça büyük erkeklerle evlenmeleri.

Kadın, genç ve çocuk nüfus için eğitim eksikliği, nitelik, beceri kazanamama, toplum yaşamına katılamama en çok konuşulan problemler. Aileler en çok çocuklarının kesintiye uğrayan eğitimlerini devam ettirebilmek için ülkelerini terk ettiklerini belirtmekte, özellikle kadınlar çocuklarının eğitimine önem veriyor.

Çocuklarının eğitime destek olunması için bizimle ilişkiye geçenler çoğunlukla kadınlar. Ama hem dil problemi, bilgisayar, internet gibi

eksiklikler, hem de eğitim sisteminin aksaklıkları (kriz koşullarında ülkelerini terk etmiş ve tüm yaşamları alt-üst olmuş çocuklar kendilerini anlatmak, sosyal yaşamlarını oluşturmak isterken, var olan sistem onlardan derslerinde başarılı olmasını bekliyor), çocukların öğrenme sürecinde ciddi problemlere neden olmakta.

Ailelerle yapılan sohbetler ve gözlemlerden çıkarılan bu problemleri aşmak için oluşturulacak örgütlenme aracı, mülteci toplumun haklara erişimde karşılaştığı engelleri aşabilmeli, komşuluk ve mahalle ilişkilerini geliştirerek sosyal yaşamı nitelikleştirebilmeli, gelir getirici faaliyetlerde bulunarak refah düzeylerini geliştirebilmeli, kadınların, gençlerin ve çocukların gelişimlerine, eğitimlerine yardım edebilmeli. Bu yüzden hukuki anlamda kurulacak bir kooperatifin çatısı altında yukarıdaki hedeflerin yaşama geçirilmesinin daha kolay olacağı fikri herkes tarafından kabul gördü.

Bu hedeflerle kurulacak bir kooperatif için ilk ve en önemli adım, mülteci toplumunun ve yerel yoksulların birlikte “meclis”leşerek karar organı oluşturmaları.

“Kooperatif” sözcüğü hemen aklımıza üretim ve tüketim faaliyetlerini içeren, ekonomik temelli örgütlenmeleri getirmekte. Ama unutulmamalı ki, ekonomik olan yalnızca üretim ve tüketimden ibaret değil, çeşitli araçlarla, faaliyetlerle (ortak çamaşırhane, mutfak, atölyeler, etüd çalışmaları gibi) insanların refah düzeyinin geliştirilmesi de ekonomik katkıdır ve yaşam tarzlarında, standartlarında nitel bir değişim yaratılmasını sağlar. Bu yüzden günümüzde, kooperatifler, bir kamusalılığı, müştereyi (toprak, su, arsa, toplu taşıma gibi) temel alıp, bunları kullanarak etrafındaki yoksulluğu/yoksunluğu görmezden gelebilecekler için sığınaklar yaratabilmekte, mülteciler ve yerel yoksulların, sayılan problemlerinin çözümü için oluşturulacak bir kooperatif, örgütlü bireyleri ve alternatif kamusal alan yaratmayı hedeflemeli.

Bu hedeflerle kurulacak bir kooperatif için ilk ve en önemli adım, mülteci toplumunun ve yerel yoksulların birlikte “meclis”leşerek karar organı oluşturmaları. Ortak sorunların tartışılarak tanımlandığı ve çeşitli başlıklar altında (kadın, çocuk, eğitim, hukuk, sağlık, çamaşırhane, mutfak vb.) çözümlerin ve çalışmaların belirlendiği “meclis”in önünde zor bir görev daha bulunmakta; çalışmanın gerekli giderlerinin karşılanması için gelir getirici üretim faaliyetlerini ve bölüşümü tanımlayarak planlamalı. Bu faaliyetleri yürütebilmek için (uzmanlık desteği, resmi kurumlar tarafından muhatap alınması, toplumsal kabulün geliştirilmesi) kentte kurulacak bir “dayanışma ağı”na ihtiyaç var. Bu yüzden hak temelli kurumlar tarafından oluşturulacak “mülteci dayanışma ağı” da oluşturulacak mecliste yer alarak karar ve yürütme süreçlerine katılmalı.

İstanbul Sözleşmesi'nden Neden Rahatsız Oldular?

Sencer Başat

İstanbul Sözleşmesi feshedildi. Sözleşmeden çıkması kararı Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt'ten kararı onaylayan mesajlar geldi. Ayasofya baş imamı sözleşmenin kaldırılması kararını kutladı.

Sözleşme Sürecinde Ne Oldu?

Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacı devletlerinden biriydi. 24 Kasım 2011'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 247 vekilden 246'sının kabul oyu, 1 vekilin çekimser oy vermesi ile onaylayan ilk ülkeydi. 81 maddelik İstanbul Sözleşmesi'ni Türkiye adına dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu imzalamıştı. İstanbul Sözleşmesi 8 Mart 2012'de Resmî Gazete'de yayımlandı. 12 ülkenin taraf olmasıyla 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girdi.

İmzacı ülkelerin sözleşme kapsamında vermiş oldukları taahhütler, bağımsız uzmanlar grubu olan ve kısaca GREVIO olarak bilinen "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Eylem Uzmanlar Grubu" tarafından denetlendi. İstanbul Sözleşmesi'ni yazan uzmanlar arasında yer alan Prof. Dr. Feride Acar, GREVIO'nun başkanlığını 2015-2019 yıllarında üstlendi.

3 Temmuz 2017'de GREVIO Türkiye'ye ilişkin ilk raporunu yayımladı. Raporda atılan olumlu adımlar için memnuniyet dile getirildi, kadına yönelik şiddeti sonlandırmak için yasal düzenleme, politika ve tedbirlerdeki eksikliklere vurgu yapıldı ve sözleşmenin daha etkin uygulanması için öneriler sunuldu. Ayrıca faillerin kovuşturulması ve cezalandırılması konusunda yargı verilerinin eksikliği ile kadına yönelik şiddette cinsiyetçi önyargıların ve mağduru suçlamanın yargılamalarda indirime yol açtığı endişesi belirtildi. Şiddet olaylarının yetkili makamlara bildirim oranının azlığında mağdurların ekonomik bağımsızlığının olmamasının, hukuksal metinlerde okuryazarlığın azlığının, yargılama ve kovuşturma makamlarına olan güvensizliğin etkisine dikkat çekildi. Özellikle tecavüz ve cinsel şiddet vakalarının "mağdurlar tarafından neredeyse hiçbir zaman bildirilmediği" dile getirildi.

Tartışma Süreci Nasıl Gelişti?

Kadın cinayetlerinin kaydını tutan "Anıt Savaş" göre, 2019 yılında 421, 2020 yılında 407 ve 2021 yılının 20 Mart'ına kadar 77 kadın şiddet sonucu hayatını kaybetti.

İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik itirazlar/tartışmalar iki temel grupta yapıldı. İlk grupta toplumsal cinsiyet eşitliğini düzenleyen Madde 3 ve 4 ile eşcinsel birliktelikleri yasal teminat altına alan ve bu durumun toplum yapısını bozduğunu iddia eden maddeler yer aldı. İkinci grupta ise kadının

beyanının esas alınmasıyla erkekler için verilen evden uzaklaştırma kararının aileleri parçaladığı iddiası dile getirildi.

1 Haziran 2019 tarihinde, basına kapalı gerçekleşen Milli İrade Platformu iftarında, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Sözleşmesi ile ilgili olumsuz açıklamaları Yeni Akit ve Millî Gazete'de yer aldı. Gazeteler, sözleşmenin Türk aile yapısını zedelediğini ve eşcinselliği normalleştirdiğini iddia etti. 2 Temmuz 2020'de, AKP Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, katıldığı televizyon programında, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkabileceğini belirtti.

AKP İstanbul Milletvekili ve TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Canan Kalsın, 9 Temmuz 2020'de resmi Twitter hesabından yaptığı açıklama sonrasında TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığı görevinden alındı.

KONDA Ağustos'20 Barometre saha araştırmasında 32 ilde 3.569 kişi ile görüştü. Rapora göre, İstanbul Sözleşmesi'ni her üç kişiden birinin bildiği, "Erkek sever de döver de" yargısına toplumun %63'ünün kesinlikle yanlış derken %6'sının katıldığı ortaya çıktı.

Kadın örgütleri, 5 Ağustos'ta İstanbul Sözleşmesi'ne destek için çok sayıda ilde eylem yaptı ve Erdoğan'ın kızı Sümeyye Erdoğan Bayraktar'ın Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olarak görev aldığı Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) İstanbul Sözleşmesi'ne destek verdiğini açıkladı.

Aynı yılın Ağustos ayının ortalarında; aralarında sanatçıların, avukatların ve siyasetçilerin de bulunduğu 345 erkek, "Erkeklik öldürüyor, İstanbul Sözleşmesi yaşatır" başlığı altında açıklama yaptı.

Avrupa Konseyi, İstanbul Sözleşmesi'ne karşı çıkanların temel dayanağı olan ve sözleşmenin "aile hayatını veya yapısını yeniden düzenlemeyi amaçlayan gizli bir gündemi olduğu" suçlamasını "ataerkil düzenin savunulması, korunması ve yaygınlaşmasına hizmet eden temelsiz iddialar" olarak tanımladı. Açıklamada, Polonya ve Türkiye'den siyasetçilerin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması için çağrı yapmalarını ve diğer ülkeleri kendilerini takip etmeye davet etmelerine ilişkin tavrın, sözleşmenin amaçlarının ve hükümlerinin kasıtlı olarak yanlış tanıtılmasının bir sonucu olduğu tespiti yapıldı.

Sözleşmede Neden Rahatsız Oldular?

1. İstanbul Sözleşmesi, kadınlara yönelik her tür şiddete karşı hukuki çerçevede detaylı bir koruma sağlayan ilk uluslararası belgedir.

Sözleşme, toplumsal cinsiyetle ilgili birçok uluslararası sözleşmenin tamamlayıcısıdır. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet ile ev içi şiddeti hedef alan ilk Avrupa Sözleşmesidir. Sözleşmenin genelinde şiddet eylemlerinin önlenmesi, mağdurlara yardım edilmesi ve faillerin adalet önüne çıkarılması amaçlanır. Sözleşme, aile içi şiddet, ısrarlı takip, cinsel taciz ve psikolojik şiddet gibi kadına yönelik farklı şiddet türlerinin suç olarak kabul edilmesini ve bunlara karşı yasal yaptırımlar getirilmesini gerekli kılar ve imzalayan ülkelere yasal yükümlülükler getirir.

2. İstanbul Sözleşmesinin amaçları çok geniş çerçevede dile getirilir.

- Kadınları her türlü şiddete karşı korumak ve kadına karşı şiddeti ve aile içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak
- Kadına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınları güçlendirmek de dâhil olmak üzere, kadınlarla erkekler arasında önemli ölçüde eşitliği yaygınlaştırmak
- Kadına karşı şiddetin ve aile içi şiddetin tüm mağdurlarının korunması ve bunlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politika ve tedbirler tasarlamak
- Kadına karşı şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırma amacıyla uluslararası işbirliğini yaygınlaştırmak
- Kadına karşı şiddetin ve aile içi şiddetin ortadan kaldırılması için bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi maksadıyla kuruluşların ve kolluk kuvvetleri birimlerinin birbiriyle etkili bir biçimde işbirliği yapmalarına destek ve yardım sağlamak.

3. İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun ile doğrudan bağlantılıdır.

Bahsedilen iki belge de hem kadınları hem çocuklar ve erkekler de dahil tüm aile fertlerini düzenleme konularının içine alır. Düzenlemelerden faydalananlar hem kadınlar hem erkekler hem de (doğrudan belirtilmese de) LGBTI+ bireyler olarak 'mağdur'lardır.

Şiddet mağdurları genelde kadınlardır. Failin ve çoğu zaman da sosyal çevrenin baskısından korkan mağdur şiddeti saklar. Güvenlik gücüne veya yetkili makama başvurması, mağdur can korkusu yaşamaya başladığında gerçekleşir. Şiddetin bu boyutunda zaman mağdurun aleyhine işler. Koruma başvurusunda, delillendirme zaman alır. Aleyhine tedbir kararı verilen tarafa, hükmedilen tedbir kararına itiraz hakkı tanınır. İddia olunan mağduriyetin gerçekleşmediğini mahkemeye ispat eden kişi hakkında verilen tedbir kararını kaldırır. Tedbir kararları kişilerin siciline işlenmez.

4. İstanbul Sözleşmesi sadece kadınları kapsamaz.

Sözleşme genel olarak kadınlar, çocuklar ve doğrudan belirtilmese de LGBTI+ bireyler içindir. Çünkü kadınların kadın oldukları için (zorunlu kürtaj, kadın sünneti, vb.) maruz kaldıkları veya erkeklere kıyasla daha fazla maruz kaldıkları türden (cinsel taciz ve ırza geçme, ısrarlı takip, cinsel taciz, aile içi şiddet, zorla evlendirme, zorla kısırlaştırma) şiddet türlerini kapsar. Bu şiddet türleri erkeklerle kadınlar arasındaki eşit olmayan güç ilişkileri ve kadınlara karşı yapılan ayrımcılıktan kaynaklanır. Çocuk tanıkların hakları ve ihtiyaçları karşılanır, danışmanlık hizmeti verilir. "Cinsel yönelim" kavramı sadece sözleşmenin 4. Maddesi'nde geçer. Maddede şiddet ile mücadelede hiç kimseye ayrımcılık yapılmaması; din, dil, ırk, vb. pek çok unsurla birlikte, toplumsal cinsiyet ve cinsel yönelime dayalı şiddetin de kabul görmemesi gereği vurgulanır.

5. İstanbul Sözleşmesi ailenin iç işlerine dokunmamayı tercih eder.

Evlilik öncesi, esnası ve sonrasında aile içi dengenin tesisi ve anlaşmazlıkların çözümü için pek çok kurum pek çok eğitim verir. Ancak tüm uğraşlara rağmen çözümü mümkün olmayan sorunlar ve şiddet olaylarının devam ettiği bir evliliği sürdürmekte ısrarcı olmakta da bireysel ve toplumsal bir fayda bulunmaz. İlişkilerin sürdürülebilmesi eğitimin yanı sıra, iki taraflı sağlıklı iletişime, sevgi ve saygıya bağlıdır. "Koca tecavüzü" gibi örnekler başta olmak üzere her türlü aile içi şiddet ve baskı, insan onuruna ters biçimde yaşanan zorbalıklardır.

6. İstanbul Sözleşmesine göre "kadının beyanının esas"tır.

Toplumda "kadının beyanı" olarak sıklıkla ifade edilen konu, gerçekte şiddet mağdurunun beyanıdır. Şiddet mağduru kadın olabileceği gibi erkek de olabilir. Ayrıca bu kısım İstanbul Sözleşmesi'nde değil 6284 sayılı kanunda geçer. Mağdurun beyanının esas alınması 6284 Sayılı kanun gereğince yalnızca, mağduru ölüm ve şiddet tehdidinden koruma amacıyla geçici olarak verilen tedbir kararlarında geçerlidir.

7. Sözleşme ve artan kadın cinayetleri bağlantılıdır.

"Şiddet mi arttı, yoksa görünürlüğü mü arttı?" tartışmaları sağlıklı bir sonuç bulabilmiş değildir. Bu sebeple ihtimaller üzerinden değil somut vakalar üzerinden meseleye yaklaşılmalıdır. Aksi takdirde söz konusu cinayetlerin sözleşmenin doğru bir şekilde uygulanmadığından kaynaklandığı ve iptali durumunda şiddet ve cinayet vakalarının birkaç kat artacağı öngörülebilir. İstanbul Sözleşmesi ve kadın cinayetlerinin artması arasında doğrusal hiçbir bağlantı yok iken kadın cinayetlerini önlemek üzere getirilmiş bir düzenlemenin günah keçisi ilan edilmesini anlamak pek mümkün gözükmez. Cinayetler gerçekten arttıysa burada bakılması gereken pek çok değişkenli sosyolojik ve psikolojik toplumsal süreçlerdir. Burada sözleşmenin bu kadar hedefe konması asıl sebeplerin görmezden gelinmesi anlamına da gelir. Bu noktada şiddet sebebi olarak istatistiklere de yansıyan alkol kullanımı, iletişimsizlik ve bazı yanlış geleneklerin masaya yatırılması elzemdir.

Sözleşme, aile içi şiddet, ısrarlı takip, cinsel taciz ve psikolojik şiddet gibi kadına yönelik farklı şiddet türlerinin suç olarak kabul edilmesini ve bunlara karşı yasal yaptırımlar getirilmesini gerekli kılar ve imzalayan ülkelere yasal yükümlülükler getirir.

8. Sözleşme ve arabuluculuk sisteminin birleştirilmesi zorunludur.

Arbuluculuk uygulamasında temel olan hususlardan birisi davanın arabuluculuk sürecine elverişli olma durumudur. Eşitsiz bir güç dengesinin söz konusu olduğu aile içi şiddet konusu kanunen arabuluculuğa elverişli kabul edilmez. Bunun yerine her ailenin kolaylıkla ulaşip yardım alacağı aile terapistleri ve psikologlar bu süreçte çok olumlu sonuçlara imza atar. Eşleri uzlaştırmak, çoğunlukla daha sorunlar şiddet boyutuna varmadan işleyebilecek bir mekanizmadır. Şiddet bir kere gerçekleşti mi büyük oranda tekrarlar ve artış gösterir. Hele ki böyle sürekli şiddete maruz kalan kadınların şiddet failiyle oturacağı bir uzlaşma masası gerçekçi bir tartışma ve uzlaşma zemini değildir.

9. Sözleşme "toplumsal cinsiyet eşitliği" kavramını açıklamaktadır.

Sözleşme kadına yönelik şiddeti bir insan hakkı ihlali ve bir ayrımcılık türü olarak kabul eder. Ayrıca, "toplumsal cinsiyet" kavramının tanımını yapan ilk uluslararası sözleşme olarak da bilinir. "Toplumsal cinsiyet" eşcinsellik ya da cinsiyetsizleştirme değildir. Biyolojik cinsiyetin inkârı veya yok sayılması anlamına da gelmez. Toplumsal cinsiyet kavramı; kadın ve erkeğe kültürlerin, toplumların yüklediği rol ve görevleri ifade etmek için kullanılır. Toplumsal cinsiyet eşitliği ise kadın ve erkeğe eşit fırsat verilmesi anlamına gelir ve üçüncü bir cinsiyet anlamı bulunmaz. Toplumda kadına ve erkeğe yüklenen rol ve görevlerin dağılımı her zaman adil ve insan onuruna yakışır şekilde cereyan etmeyebilir. Söz konusu rollerin kadın veya erkek açısından mağduriyet oluşturduğu anda toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı devreye girer ve adaleti sağlamaya çalışır. Burada hedeflenen külli bir eşitlik değil, adaletsizlikleri ortadan kaldıracak bir fırsat eşitliğidir. İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı kanun kadını üstün cinsiyet ilan etmemekte, bilakis kadınların sadece kadın oldukları için maruz kaldıkları aşağılama, ikinci sınıf insan yerine konma, zorunlu kürtaj, kadın sünneti, erkeklere kıyasla daha fazla maruz kaldıkları (cinsel taciz ve ırza geçme, ısrarlı takip, aile içi şiddet, zorla evlendirme, zorla kısırlaştırma) şiddet türlerine karşı kadınlara bir koruma imkânı sunar. Kadınların erkeklerle eşit olmayan güç ilişkileri sebebiyle maruz kaldıkları bu ayrımcılık halleri insani ve ahlaki değerlerle de bağdaşmamakta olup özel bir korumayı gerekli kılar.

10. Sözleşme aile içi bazı sorunların kamu davası haline gelmesini gerektirir.

Aile anlaşmazlıklarının kamu davasına dönüşmesi gibi bir uygulama yoktur. Kamu davasına dönüşen vakaların hepsinde Türk Ceza Kanunu anlamında suç teşkil eden bir eylem bulunur. Suç işlemek de kişilerin özgür iradesine bırakılacak bir konu değildir. Bir kişinin eşiyle anlaşmazlıklar yaşaması, tartışması, sulh olmaları gibi durumlar kişilerin özgür iradeleri ile hareket ettikleri durumlardır. Ancak bir kişinin eşini dövmesi, sakatlaması veya öldürmesi gibi durumlar özgür iradesi ile hareket edebileceği alanlar olmadığı gibi aile içi değil toplumsal sorunlardır.

11. Sözleşme kapsamında devletlerin sorumluluğu vardır.

Sözleşme herkesin, özellikle de kadınların, gerek kamu gerekse özel alanda şiddete maruz kalmaksızın yaşama hakkını yaygınlaştırmak ve korumak için gerekli olan yasal ve diğer tedbirlerin alınmasını kapsar. Bu kapsamda sözleşmeyi imzalayan ülkeler, ulusal anayasalarına veya ilgili diğer mevzuata kadın-erkek eşitliği ilkesini dahil etmek, kadınlara karşı ayrımcılığı yasaklamak ve ayrımcılık yaratan yasaları kaldırmak ile yükümlüdür. Sözleşme hükümleri uygulanırken,

"cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka tür görüş, medeni hâl, göçmen veya mülteci statüsü, cinsel yönelim" temelinde ayrımcılık yapılamayacağı esas alınır.

12. Sözleşmeye göre töre, gelenek veya "namus" şiddet için gerekçe değildir.

İstanbul Sözleşmesi'ni kabul eden devletler, kültür, töre, gelenek veya "namus" iddiası gibi öne sürülen kavramların şiddet eylemine gerekçe olamayacağını belirtir. Sözleşme uyarınca taraf devletler, resmî müfredatlarına, kadın-erkek eşitliği, toplumsal cinsiyet rolleri, kişilik bütünlüğüne saygı gibi konuları eklemelidir. Devletin aynı zamanda kadınlara yönelik şiddetle mücadele eden sivil toplum kuruluşlarını desteklemesi ve işbirliği yapması da sözleşmenin maddeleri arasındadır. Sözleşmede, taraf ülkelerin, kadınların daha aşağı statüde olduğu düşüncesine yol açan törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kaldırılması, davranış kalıplarının değişmesi için çalışma yapması da öngörülmüştür.

13. Sözleşme şiddeti önleyici düzenlemeler içerir.

İstanbul Sözleşmesi, şiddet eylemi gerçekleşikten sonra yapılması gerekenleri belirlemenin yanında şiddeti önleyici tedbirler için de düzenlemeler içerir. Taraf devletler, ileride meydana gelecek şiddet olaylarını önlemek için şiddet girişiminde bulunanlara yönelik eğitim programları oluşturur, yasal tedbirleri alır. Taraflar mağdurlara ve özellikle kadın ve çocuklara, kalacak güvenli yer sağlamak üzere uygun, yeterli sayıda, kolayca erişilebilir barınaklar oluşturmak için gerekli yasal düzenlemeleri yapar. Sözleşme uyarınca mağdurlar şiddet eylemi sonrasında yasal ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, finansal, konut, eğitim ve öğretim, iş bulma gibi yardımlar alabilir. Sözleşmeye göre, mağdurların kimliklerinin gizli kalması sağlanarak 7 gün 24 saat ulaşabilecekleri ücretsiz telefon hatları oluşturulmalıdır. Cinsel şiddet mağdurlarına tıbbi ve adli tıp muayenesi yapmak, travma desteği ve danışmanlık hizmeti sağlamak, kriz merkezleri oluşturmak için yasal tedbirler alınır. Şiddet eylemine yardım ve yataklık yapmak da suçtur. Kadınlar, kürtaj ve kısırlaştırmaya zorlanamaz. Cinsel taciz cezai ve yasal yaptırıma tabidir. Kadına şiddete yönelik

suçlara yardım ve yataklık yapmak da suç olarak kabul edilir. Sözleşmeye taraf devletler, failerin orantılı ve caydırıcı cezalar alması için yasal düzenlemeleri gerçekleştirmelidir. Bunlara ek olarak hüküm giyen sanıkların izlenmesi, kontrol altında tutulması, velayet hakkının geri alınması gibi tedbirler de uygulanabilir.

14. Sözleşmede bedensel yaralanma ve sağlık

***Avrupa Konseyi,
İstanbul Sözleşmesi'ne
karşı çıkanların
temel dayanağı olan
ve sözleşmenin "aile
hayatını veya yapısını
yeniden düzenlemeyi
amaçlayan gizli bir
gündemi olduğu"
suçlamasını "ataerkil
düzenin savunulması,
korunması ve
yaygınlaşmasına hizmet
eden temelsiz iddialar"
olarak tanımladı.***

bozukluğunda devlet tazminatı zorunludur.

Devlet mağdurların saldırganlara karşı hukuki yollara başvurusu sürecinde mağdurun yanında yer alır. Tazminat hakkı yasal olarak düzenlenir. Sözleşmeye göre mağdur ciddi bedensel yaralanma ve sağlık bozukluğuna uğrarsa devlet tazminatı sağlar, tazminatın makul bir sürede verilmesini de teminat altına alınır. Çocukların velayet hakkında şiddet olayları göz önünde bulundurulur. Zorla gerçekleştirilen evliliklerin geçersiz kılınması, sona erdirilmesi için yasal düzenlemeler yapılır. Taciz amaçlı takip ve fiziksel şiddet eylemlerinin cezalandırılması için yasal düzenleme yapılır. Cinsel şiddet eylemleri İstanbul Sözleşmesi'nde tanımlanır. Başka bir insanla, rızası olmaksızın, herhangi bir vücut parçasını veya cismi kullanarak, cinsel nitelikli bir vajinal, anal veya oral penetrasyon gerçekleştirmek, bir insanla, rızası olmaksızın, cinsel nitelikli diğer eylemlere girişmek

ve başka bir insanın, rızası olmaksızın, üçüncü bir insanla cinsel nitelikli eylemlere girmesine neden olmak durumlarında gerekli yasal tedbirler uygulanır.

15. Sözleşmede cezayı ağırlaştırıcı koşullar ve evden uzaklaştırma yer alır.

Eski veya mevcut eşe, birlikte yaşanan bireye karşı, bir çocuğa karşı ve çocuğun huzurunda, suçun iki veya daha fazla insan tarafından birlikte hareket edilerek, suçun silah kullanarak veya silah tehdidiyle işlenmesi, suçun mağdura ağır fiziksel veya psikolojik zarar vermesi, failin daha önce de benzer suçlardan hüküm giymiş olması ve suçun tekrar işlenmesi halinde cezayı ağırlaştırıcı koşullar uygulanır. Kolluk kuvveti birimleri her türlü şiddet eylemine karşı mağdura yeterli ve en hızlı şekilde karşılık vermek zorundadır. Aile içi şiddet faillerinin, mağdurun ve risk altındaki kişinin ikametgâhına girmesini, temas etmesini yasaklayacak yasal düzenleme ve tedbirler alınır.

16. Sözleşmede mağdur koruma tedbirleri zorunludur.

Mağdur koruma tedbirlerinden yararlanır; bu tedbir mağdura gereksiz finansal ve idari yük getirmez, yürürlükten kaldırılıncaya kadar geçerlidir. Kadına yönelik şiddet suçlarında soruşturmalar mağdurun şikâyet ve ifadesine bağlı olmaksızın, ifadesini veya şikâyetini geri çekmesi durumunda dahi devam eder. Mağdurların, ailelerinin ve tanıkların, sindirmeye, misillemeye ve tekrar mağdur bırakılmaya karşı korunmaları sağlanır, failin kaçması vb. durumlarda bilgilendirme yapılır, mağdur ve failin mahkemede ve kolluk binalarındaki temaslarından kaçınılır.

17. Mağdurlar insanlık dışı muameleye maruz kalacağı ülkeye iade edilmez.

İstanbul Sözleşmesi ile statüsü ve ikâmet durumuna bakılmaksızın, korumaya muhtaç, kadına yönelik şiddet mağdurlarının hayatlarının risk altında olabileceği veya işkenceye veya insanlık dışı muameleye veya cezalandırılmaya maruz kalabilecekleri hiçbir ülkeye hiçbir durum altında iade edilmeyecekleri güvence altına alınır.

KAYNAKÇA

https://www.kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/06/Istanbul_Soz_TR_Izleme_Pl-atformu_Golge_Rapor2.pdf

<https://www.kadinininsanhaklari.org/savunuculuk/uluslararasi-sozlesmeler-ve-mekanizmalar/istanbul-sozlesmesi/>

<https://kadem.org.tr/istanbul-sozlesmesi-hakkinda/>

<https://www.sivilsayfalar.org/2020/09/18/avrupa-konseyi-istanbul-sozlesmesinin-amaclari-ve-hukumleri-kasitli-olarak-yanlis-tanitiliyor/>

<https://t24.com.tr/haber/20-maddede-istanbul-sozlesmesi-nedir,895435>

https://www.dogrulukpayi.com/bulten/istanbul-sozlesmesi-neden-tartisiliyor?gclid=EAlalQobChMI86TVn-q57gIVbv3Ch2OoAoYEAAYAAEgLRGfD_BwE

<https://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/229375-istanbul-sozlesmesi-nin-tum-maddeleri>

<https://www.gazeteduvar.com.tr/kadin/2020/08/13/345-erkekten-destek-aciklamasi-erkeklik-olduruyor-istanbul-sozlesmesi-yasatir>

Kentin Yanı Başı Değerlisi Kıbrıs Köyü Vadisi

Necati Yalçın

Kıbrıs Köyü Vadisi, değerli!
Kente dakikalarla ölçülen mesafedeki bir vaha.
Eldekinin kıymeti bilme konusunda çarpıcı örnekleriyle ibretlik değerli!
Kıbrıs Köyü Vadisi, Mamak'ta ve Ankara'ya 20 km uzaklıkta. Kuşları, çiçekleri, böcekleri, türlü çeşitli hayvanları var.
Doğal güzellikleri, tarihi değerleri var... Şaşıracak bir durum yok, bu memleket adeta Cennet!
Yüksekliği yüz metre uzunluğu 8 kilometreye ulaşan kanyonu var – Ankara'ya bu kadar yakın olması önemli.
Fındık var!
"Ankara'da mı?" diye sorabilirsiniz ama gerçek! Şelaleleri var – Artık biraz şaşırmak gerek!

Bir yanda sınıflandırma, diğer yanda talan

1995 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı yapılmış.
1996 Doğal Sit Alanı olmuş.
2004 Tescilli alanlar Arkeolojik Sit, bölge 1.
Derece Doğal Sit Alanı yapmışız...
2020 *Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik Değişikliği* ile Ankara'nın tehdit altındaki alanlarına eklendi...
Arkeolojik, doğal, tescil, tehdit, onay derken...

Kaya karanfili (*Dianthus zonatus*)

Karakavuk (*Chondrilla juncea*)

Kartal Kayası

Kartal Kayası varmış.
Dün.
Sarp mı sarp.
Kartallar uçarmış üzerinde...
Bir gün taş ocağı gelmiş.
Bugün, bildiğin düz tepe.
Kamyonlar manevra yapıyor aynı yerde...

Tümülüs

Tümülüs varmış.
Bilirsiniz tümülüslerin bir mezar odası olur. Ölen kişiyle önemli eşyaları bu odaya konur. Üzerine toprak yığılıp, yapay bir tepe oluşturulur. Sevdiği eşyalarıyla, huzur içinde yatsın diye...
Biz yörenin korunması için kategorisini belirlerken, birileri tümülüsü bellemiş. Korunmasız olduğundan olsa gerek, her talan eden başka söylenti eklemiş belki de, kazılmış durmuş, "Ya altındaysa?" düşüncesiyle.
Bugün tepe mepe nerde, gidince göreceksiniz *çukur* var!

Bir de bitkiler

Bir de bitkileri var *Vadi'nin*.
Dikkatimiz çekmeyen, basıp geçilen...
67'si endemik 628 bitki tespit edilmiş. (*Kıbrıs Köyü Vadisi florası*, Serdar Aslan ve Mecit Vural, 2009)

3 Güzel

Yaşam alanı daralan ve tehlikede olan 3 çiçek var.
Sivri tekesakalı, bozkır lalesi ve kekik kevkisi isimli 3 güzeli tehlikede.

Kaya Karanfili

Fotoğraf *Kıbrıs Köyü Vadisi'nden*. Son gezilerden birinde çekmiştim.

Başına *kayanın* dışında *yabani*, *halkalı* veya *Çin* koyarak da isimlendirmişiz.
Küresel Biyoçeşitlilik Danışma Tesisi (gbif.org) ile *Yabani çiçekler* (yabanicicekler.com) internet adreslerinde *kaya karanfilinin* yaşam alanları var.
Çiçekle ilgili tek açıklamayı *Türkiye Bitkileri* yazmış. www.turkiyebitkileri.com/tr/fotoğraf-galerisi/view-album/2371.html adresinde.
Yurdun dört yanından, çok güzel fotoğraflarla.
Dağılım yeri olarak *Suriye* yazıyor.
Çiçeğin adı hariç, tüm açıklama İngilizce...

Karakavuk

*Vadi'*de fotoğrafladığım diğer çiçek.
Karakavuk.
Nesi *kara* anlamadım!
Araştırdım!

Tarlalara saldırırmış bu bitki. Hasat makinelerini tıkarılmış. Bir de arsızmış ki; su için savaşır, diğer bitkileri yenermiş.
"Vay canına!" durumu söz konusu yani!
Hal böyle olunca biyolojik kontrol önlemleri geliştirilmiş.
"Gördüğün yerde vur!" yani!
Azcık daha araştırdım!
Girit Adası ve *Güney İtalya'da* da varmış.

Sivri tekesakalı (*Scorzonera acuminata*)
cichorieae.e-taxonomy.net

Bozkır lalesi (*Fritillaria fleischeriana*)
biolib.cz

Kekik kevkisi (*Alyssum thymops*)
dogalhayat.org

Orada da takip ediliyormuş ama yararlanmak için.
"Yararlanmak?"
Antioksidan özelliği varmış çünkü. Hiperürisemi ve gut için faydalıymış...
Nesi *kara* anladım.
Bizdeki *talihi*!

Taş ocakları

Bir de taş ocakları var.
Adeta eldeki değerlerimizin kıymeti bilme konusunda çarpıcı örneklem için!
Vadi'nin suyunu, havasını, doğasını, canlılarını tehdit ediyorlar.
Sayıları artıyor, alanları genişliyormuş...
Kıbrıs Köyü Derneği yetkilileri davalar açtıklarını söylüyorlar.
Mamak Belediyesi ve *Büyükşehir*'de konuştuğum ilgililerin söylediklerine göre *Vadi'nin* değerini bildiklerini, korunmasını istediklerini söylüyorlar.
Bir de TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ni anmadan geçemeyeceğim. *Vadi* için, "Ankara kent merkezine yakın mesafede, kritik bir ekolojik eşik konumunda" diyorlar ve son değişiklik için dava açtılar.

Kartal Kayası, tümülüs, bitkiler...

Harcıyoruz...
Çiçeğini-kuşunu... Değerini bilmeden.
Tarihini... Hazine bulurum uyanıklığıyla pervasızca.
Suyunu da yazayım en son. Vadinin ortasında, nasıl da nazlı akıyor. Görmeniz gerek. Rahat bıraksak, geçip gidiverecek, geçtiği yerlere can verecek...
Hâsılı nice değerini, har-ca-ma-ya-lım.

Dosya

Kent Konseyleri

Dosya Editörü: Mehmet C. Peker (Aktif Yurttaş)

Ülkemizdeki tüm Kent Konseyleri Mayıs ve Haziran aylarında, olağan seçimli genel kurullarını yapacaklar ...

Değerli hemşehrilerim merhaba,

Ocak ayında başlayan salı akşamları saat 20:21'de, Solfasol TV'deki düzenli buluşmalarımız benim için çok keyifli bir sorumluluk olarak devam ediyor. "DEMOKRASİ OKULU olmalarını dilediğim KENT KONSEYLERİ ile ilgili" bir "dosya" hazırlanması önerimin haftalık koordinasyon toplantısında kabul edildiği günden beri de keyifli sorumluluğum, telaşlı ve meraklı bir sorumluluğa dönüştü. Merakımın içeriği, dosyadaki yazıları okuduktan sonra kaç kişinin "kendi için farklı ve küçük" ama "Kent Konseyleri için ise çok büyük" bir adımı atacak olması. Telaşımın nedeni ise; yazıların baskı ve öncesindeki tasarımı geciktirmeden yetiştirilebilmesi idi. Bu satırları okuduğunuza göre yaşanan telaş bitmiştir ama "merak" heyecan ve coşku ile devam ediyor.

Biraz önce okumaya niyetlendiğiniz Kent Konseyleri dosyasının amacı; "Ankara, Çankaya, Yenimahalle Kent Konseyleri ve Meclisleri" özelinde Kent Konseylerinin genelde "ne olduğundan ve şemsiyeleri altında neler başarıldığından çok, ne/ler olmasını dilediğimizin öne çıkarılması." Sağ olsunlar, aşağıdaki yazıları kaleme alan hemşehrilerim, komşularım tüm yoğunluklarına rağmen ciddi özveride bulunarak "farkındalık yaratma çabamızın" parçası olmayı kabul ettiler. Hepsine, Kent Konseyi ve Meclisleri ile ilgili duygu ve düşüncelerini paylaştıkları için çok özel teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu fırsatı değerlendirerek; 5393 sayılı Yerel Yönetim Yasasının 13. maddesini okumamış olanlar için ilgili maddenin ilk iki cümlesini paylaşmak istiyorum. "Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme

ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma HAKLARI vardır." Bu cümleleri LÜTFEN UNUTMAYIN!

Ayrıca, 08 Ekim 2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren ve 06 Haziran 2009 tarih 27250 sayılı Resmi Gazetede değişikliğe uğrayan "Kent Konseyleri Yönetmeliği" ve yerel kültürle uygun olarak özgünleştirilen "Kent Konseyleri Yönergeleri" ile sizlerin yaşam alanları ve yaşam kaliteleri ile ilgili gönüllülük çalışmalarının titizlikle sürdürülmeye çalışıldığını da bilgilerinize sunmak isterim. LÜTFEN MERAK EDİN!

Umarım, binlerce gönüllünün ürettikleri ve on tanesinin yazdıklarıyla, Kent Konseyleri ve Meclisleri ile ilgili İLGİLİ SORUMLULUKLARINIZA dair bir farkındalık ve motivasyon yaratmayı başarabiliriz. Yaklaşık yarım saat sonra yine görüşmek üzere, keyifli okumalar.

Geçmişten Günümüze Kent Konseyleri

Metin Erten, Türkiye Kent Konseyleri Platformu kurucusu ve ilk sözcüsü

Yönetime katılmak, hatta kentin yönetimine katılmak.

Önce şuna karar vermeli insan:

- "Bana ne yönetimden" deyip siyasetle, sandıkla, olup bitenlerle ilgilenmemek,
- Her seçimde sandığa gidip, çalışmalarını beğendiğin kişileri desteklemek için ona oy vermek ya da desteklemediğini göstermek için oy vermemek,
- Oy vermek ama hemen ertesinde, kenti için nelerin doğru veya yanlış olduğunu ve senin bu durumun neresinde durduğunu belirleyip, kenti yönetenlere sesini duyurmak.

Bence, bu üç seçenekten sonuncusunu tercih edenlerin konusudur "kentin yönetimine katılmak". Bir tanım daha yapsak:

Kendimize "yönetime katılmak nedir?" diye sorsak ve "kentle ilgili bir karar alınmadan önce, o kararı alacak olan kişilere sesini, konu hakkındaki düşüncelerini iletme" desek kenti yönetenlere ve karar alınmadan önce Türkiye'de, "bu konuda var olan yasalar içinde, bir kent başka türlü nasıl yönetilebilir" denildiğinde, ilk akla gelen yer; 1970 sonlarındaki Başkan Fikri Sönmez'in Fatsa'sıdır. O tarihte Fatsa'da kent, "birlikte yönetilmiştir".

Burada konumuzu ilgilendiren bölüm, mahalle meclisleri adıyla, mahallenin sorunlarının tartışıldığı bir yapının oluşması ve burada alınan kararların belediye tarafından uygulanmasıdır.

Öyle ki, "mahalle meclisinin onaylamadığı bir çalışmayı, belediye mahallede yapamaz" denilmiştir. Mahalleli toplanır, mahallesi ile ilgili sorunları, konuları tartışır, öneri kararları alır, belediyeye iletir, belediye ve mahalleli birlikte konuyu, öneriyi uygular.

Fatsa'da öne çıkan, mahallelerdir. Sonra Dikili'de, Sayın Osman Özgüven döneminde, "kentin yönetimine katılım" girişimi olmuştur. 1983 yılında Dikili Halk Meclisi. Burada mahallelerden katılanların dışında ayrıca dernekler, sendikalar da sürece katılmıştır. Ancak, Dikili Halk Meclisi yalnız bir kez toplanabilmiş, eski köye yeni adet getirdikleri için "müdahale edilmiş" ve çalıştırılmamıştır. Ardından Aliğa.

Başkan Hakkı Ülkü zamanında, 1994 yılında Aliğa Kent Parlamentosu kurulmuştur. Burada katılımcı listesi daha da genişlemiş, belediye meclis üyeleri, eski belediye başkanları, parti temsilcileri, muhtarlar, kurum temsilcileri de listeye eklenmiştir.

Ardından Başkan Bülent Baratalı zamanında Urla. Burada listeye gençlik ve kadınlardan temsilciler, üniversite ve yerel basın temsilcileri de eklenmiştir. 2000 yılında ise Karşıyaka'da Başkan Şebnem

Tabak'ın belediye başkanlığı döneminde, Karşıyaka Kent Meclisi kurulmuştur.

Eski belediye başkanları, belediye ve il genel meclisi üyeleri, muhtarlar, dernek, vakıf, oda, sendika, parti temsilcileri, mahalle temsilcileri ve uzmanlar, katılımcıları oluşturmuştur. Karşıyaka'nın ardından aynı içerikte Didim, Ayvalık ve Edirne'de de kent meclisleri kurulmuştur.

"İyi uygulamalar"

Fatsa ilktir. İlk olmanın getirdiği başlıca sorun, yapılan her şeyin ilk kez yapılmasından ötürü bilinmezlerin yüksek olmasıdır. Fatsa bir bütün olarak başarılı olmuştur. Fatsa'nın "mahalle meclisi ve katılımcı bütçe uygulaması" hala hiçbir yerde aşılamamıştır. Fatsa uygulamasının en önemli özelliği, "katılımcı bütçe uygulaması"nın ilk kez yapılmış olmasıdır. Katılımcı bütçe, dünyada Fatsa'dan dokuz yıl sonra 1989'da, Brezilya'nın Porto Alegre kentinde uygulanmıştır. Avrupa'daysa, Fatsa'dan 12 yıl sonra 1992 yılında, Danimarka'nın Aarhus kentinde yapılan toplantıda Avrupalı belediyeler olarak, katılımcı bütçe uygulamasına geçilmesi kararı alınmıştır. Fatsa, mahalle meclislerinin oluşumunda da ilktir. Mahalle temsilcisi olarak beş kişi seçilirken bunlardan en az birinin kadın olmasının istenmesi, hatta bunun zorunlu kılınması, o günün koşullarında kadınların öne çıkarılması çabasının ürünüdür.

Fatsa'daki mahalle meclisleri, mahallenin ve kentin her sorununu gündemine almış, bir mahallede olabilecek tüm güncel sorunlar, mahallenin yollarından yaşayanların ısınma sorununa, şenlik için kente gelen sanatçıların mahallelerde barınmasından, kampanyalar için yemek yapmaya kadar büyük, küçük birçok çalışmanın içinde olmuştur.

Aliğa Kent Parlamentosu kentin sorunlarının tartışılmasının yanında, bölgenin kalkınması, kent içi imar düzenlemeleri, sanayi bölgesi olunması nedeniyle bunun getirdiği sorunlar, termik santral karşıtı çalışmalar gibi kenti ve bölgeyi ilgilendiren çalışmalar da yapmıştır. Aliğa Kent Parlamentosu, kentin dışında bölgenin sorunlarının da tartışıldığı, etkinlikler düzenlendiği, sanayinin, kent imarının görüşüldüğü bir kurum olmuştur.

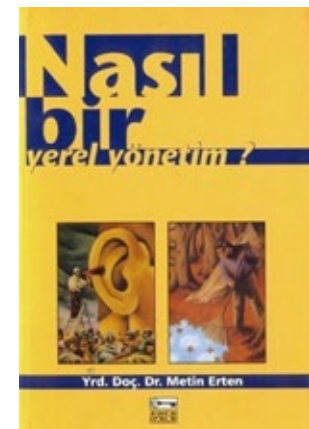
Urla Kent Senatosu, kent sorunlarının yanında, sekiz yıllık eğitim, sağlık, zeytincilik, bölge kalkınması, kent içi imar düzenlemeleri, kentin ekonomik gelişimi için seralar, bölge turizminin geliştirilmesi gibi konuları gündemine almış ve çalışmalar yapmıştır. Urla uygulamasında da görülen şey, kent senatosunun kentin dışında bölge için çalışmalar yapması, sağlık, imar, ekonomi, kalkınma vb. çalışmaları da yapmış olmasıdır.

Karşıyaka Kent Meclisi, çalıştığı zaman boyunca 31 olağan, üç olağanüstü toplantı yapmış ve 63 ana gündem maddesi oluşturmuştur. Deprem ve olası sonuçları, büyük kanal projesi, kentteki yeraltı geçişleri, baz istasyonları, tersane, katlı otopark sorunu, kentsel dönüşüm, metro, banliyö, doğalgaz, ağaçlandırma, sel, jeotermal, çöp, zabıta, evcil hayvanlar, hastane ve sağlık, hava kirliliği, kıyı düzenlemeleri, pazaryerleri, çarşı, yeraltı otoparkı, belediye sınırları gibi çok farklı alanlardaki konuları gündemine almış, tartışmış ve aldığı kararları kentin yöneticilerine aktarmıştır. Bunun dışında onlarca basın açıklaması, panel, imza kampanyası, anma, kutlama gibi çalışmalar da yapmıştır. Belediye ve belediye işçilerinin toplu sözleşmesinde grev kararı alınması üzerine konu gündeme alınmış, rakam önerisi yapılmış ve arabuluculuk yapılmıştır. Toplu sözleşme kent meclisinin istediği rakam üzerinden yapılmıştır. Genel ya da yerel seçimler öncesinde tüm adayların katıldığı etkinlikler yapılmıştır. Burada adayların kendilerini kentlilere tanıtmaları sağlanmıştır. Üyeler kente bir yazlık sinema gerektiği konusunda çalışmalar yapmışlar, bunun yeri, mimarisi, projesi, adı gibi konuların tamamını ilgililere sunmuşlardır.

Çöple ilgili olarak anketler yapılmış, konuyla ilgili sorunlar ve çözümler araştırılmış, belediyenin hangi mahallede, hangi yöntemle, hangi saatte çöpleri toplaması gerektiğini içeren öneriler ilgililere aktarılmıştır. Kentin sağlık sorunu ve hastane eksikliği gündeme getirilmiş, imza kampanyası düzenlenmiş, yeni bir hastane için yer bulunmuş, tüm sonuçlar doğrudan Sağlık Bakanı'nın kendisine teslim edilmiştir. Mahalleli, mahallesinde bir çay bahçesi istemiş, konu hakkında çay bahçesinin nerede yapılacağı, nasıl olacağı, kaç kişinin çalışacağı, çayın kaçta satılacağı, masanın sandalyenin, bardağın nasıl olacağı, bahçenin açılış kapanış saatine varıncaya dek tüm öneriler oluşturulmuş ve kentin yöneticilerine iletilmiştir. Mahalleli, kendi önerileri doğrultusunda yapılan bu çay bahçesine sahip çıkmış, o alanda etkinlikler düzenlemiş, memnuniyet anketleri yapmış, kendi denetimlerini gerçekleştirmiştir. Karşıyaka Kent Meclisi'nde birçok konuda raporlar hazırlanmış ve kentin yöneticilerine, önerilerle birlikte sunulmuştur. Örneğin kent yönetimi, kentin planlanması, ulaşım, yeşil alanlar, sosyal ve kültürel tesisler, sağlık, altyapı, çevre sorunları, enerji, katı atıklar, tarihsel ve kültürel miraslar, çarşı, pazar yerleri gibi konularda büyük çoğunluğu öneri içeren raporlar hazırlamıştır. Yerel seçim öncesinde, tüm toplantıların ve raporların özetlendiği "Nasıl bir Karşıyaka istiyoruz?" başlığıyla bir kitapçık bastırılmış ve binlercesi, sokaklarda kentlilere dağıtılmıştır. Daha sonra seçilen belediye başkanları bu önerilerin büyük çoğunluğunu gerçekleştirmiştir. Kent gündeminin dışında ulusal ya da uluslararası konular da gündeme getirilmiştir. Örneğin; Irak savaşı öncesinde, savaş gündemli toplantı yapılmış ve "savaşa hayır" kampanyaları düzenlenmesi kararı alınmıştır. Örneğin; ülkenin çevre sorunları gündeme alınmış ve genel çevre sorunlarını irdeleyen etkinlikler yapılmıştır. Örneğin; genel seçimler öncesinde tüm siyasi partilerin adaylarının, kentlilerle buluşturulması gündeme alınmış ve bu yapılmıştır. Karşıyaka'da, kent meclisinin dışında bir sokak meclisi uygulaması da gerçekleştirilmiştir.

Reşadiye sokak sakinleri bir araya gelip sokak meclisi oluşturmuş, yıllarca çalışan bu kurum, sokakla ilgili alınmasını istedikleri tüm kararları öneri olarak kent yöneticilerine iletmışler ve tümü yapılmıştır. Sokak trafiğinin tek yönlü olması, sokağın altyapısı, araç parkı, yaya kaldırımları, asfaltın sökölüp parke taşı yapılması, atıkların geri kazanımı için çöplerin ayrı toplanması, sokakta çöp toplama saati, biçimi, kan verme kampanyaları, sokak şenlikleri, sokağın yeşillendirilmesi, sokak sakinleri için geziler, piknikler, ortak bayramlaşma etkinlikleri, sokaktaki yaşlıların bakımı gibi sokaktaki tüm konular, ilgi alanlarına girmiştir.

Bir başka başarılı uygulama örneği Ankara / Çankaya'da gerçekleşmiştir. Hedefini, "yaşam kalitelerine ilişkin birliktelikleri, komşuları ile ortaklaştırmak" olarak belirleyen **Çayyolu Semt Meclisi** oluşturulmadan önce, bölgedeki muhtarlar, esnaflar, okul aile birlikleri, sivil toplum örgütleri ziyaret edilmiş ve oluşumla ilgili düşünceleri alınmıştır. Olumlu yaklaşımlar ardından, 2014 yılı başında yapılan ilk genel kurul ile Meclis kurulmuştur. "Çayyolulu Komşular", başkan değil sözcülerinin bulunduğu Semt Meclisleri'nde; her yıl iki gün süren seçimli genel kurullar yapmışlar, 2105 yılında "2050 yılı hayalleri ve 2020 hedefleri" konulu bir çalıştay yapıp sonuçlarını kitap olarak bastırmışlar, bu bilgiler ışığında 2019 yerel seçimi öncesinde "seçmen beyannamesi" hazırlamışlar, semt ile ilgili bir belgesel, bir de kısa film yapmışlar, fotoğraf sergileri açmışlar, her hafta "Perşembe sohbetleri" adıyla ve bir konu / bir konuk yardımı ile birbirlerinden öğrenmeye devam etmişler, örnek davranışlarıyla öne çıkan bir komşularını, "yılın semt sahibi" olarak belirleme geleneği başlatmışlardır. Çayyolu Semt Meclisi çalışmalarını, gittikçe artan sayıda gününün / komşularının katılımlarıyla sürdürmektedir.

Başarılı uygulamaların birkaç temel özelliği vardır.

Adları farklı da olsa bu kurumlar panel, gezi, mahalle şenliği, anket gibi "ilişki geliştirebilecek" etkinlikler düzenlemişlerdir.

Söz konusu etkinlikler, temelde kentin yönetimine katılım mantığı içinde ve o amaca uygun konular seçilerek yapılmıştır.

- Örneğin kentin metrosunun tartışılacağı bir gündem öncesinde "demiryolumu istiyorum" kampanyası adı altında trenle gezi düzenlenmiştir.
- Örneğin kentin çöp sorununun tartışılacağı bir gündem öncesinde konuyla ilgili anket çalışması yapılmıştır.
- Örneğin kentin kültür değerlerinin öne çıkarılması için buna uygun içerikte paneller, söyleşiler yapılmıştır.

Bir başka temel özellik; kentin sorunlarının tartışılmasının ötesinde, bölge hatta ülkeyle ilgili konuların da gündeme alınması ve tartışılması, üretilen önerilerin yöneticilere sunulmasıdır. Tüm bunlar yapılırken hiçbir biçimde ayırım yapılmadan, tam bir kapsayıcılıkla tüm kentlilerin bir araya gelmesi, tüm kentlilerin konuşması, görüşünü açıklaması sağlanmıştır. Sonuçta kentliler bu kurumları, seslerini duyurma, fikirlerini söyleyebilme ve söylediklerinin gerçekleştiği bir yer olarak görmüşler ve sahip çıkmışlardır.

Ülkemizde, yukarıdaki farklı kentlerde yapılan tüm çalışmaları ve süreci anlatan tek kitap, Karşıyaka Kent Meclisi adıyla yayınlanmıştır. Konu yerel yönetim yasasına eklenip, bu kurumların adı Kent Konseyi olduktan sonra kimi başarılı çalışmalar olmuşsa da genel olarak "beklendiği kadar iyi, başarılı" çalışmalar yapılamamıştır. Bunun nedeni ve daha da ötesinde "nasıl gerçekleştirilebileceği" tartışılmalıdır.

İnsan Odaklı Kent Sistemi ve A Tipi Dönüşüm

Emine Santur, Ankara Kent Konseyi gönüllüsü

İnsan nedir? Sosyal bilimlerin tanımına göre insan *biyopsikososyal* canlı bir *sistemdir*. O halde insanı ilgilendiren her neyden bahsediliyorsa onun biyolojik bedeni, o bedenin içindeki beyin aracılığıyla yaratılan duygu ve düşünce evrenini, bu evren vasıtasıyla başka sistemlerle olan etkileşimine değinilmelidir.

Peki kent nedir? Beşeri ilimlerde böyle bir tanım var mıdır, bilemem. Bence kent onbinlerce biyopsikososyal sistemin yarattığı *büyük bir sistemdir*. Tümdengelsel bir yorumla bu büyük sistemin de biyolojik, psikolojik ve sosyal boyutları olduğu söylenebilir.

Acaba sistem nedir? Teknolojik terminolojide sistem, birbiriyle etkileşim içinde bulunan ve her bir bileşenin tüm yapı üzerinde değişim kapasitesinin olduğu ağı bir bütündür. Şu halde tümevarımsal bir çıkarımla örneğin ruhsal evrenine yapılan bir katkı insana, insana yapılan katkı bütün bir kente katkı yapılabileceği ve böylece bir kentin değişiminin tek bir kişinin ufak bir değişimi ile mümkün olabileceği iddia edilebilir. Tıpkı bir kelebeğin kanat çırpışının milyonlarca kilometre uzakta kasırga yaratabilme kapasitesi gibi. Ne de olsa dünyamız da dev bir sistemdir.

Bütün bunların Ankara ile ilgisi ne? Şu ikisini kıyaslayarak başlayalım:

1. **ANKARA**
2. **ANKARA**

Birinci ve ikinci Ankara birbirinin aynısı değil artık. Sadece bir tek harfe küçük bir dokunuşla yeni bir Ankara tasarlandı. Her bir harf, sistemi oluşturan, sistemden etkilenen ve sistemi dönüştürme potansiyeline sahip bir bileşendir; Ankara'nın engellileridir mesela, nadir hastalıkları olan çocuklarıdır.

Her şeyi değiştirmenin ilk adımı bir şeyi değiştirmektir ve sistemin gücü bir şeyi değiştirerek her şeyi dönüştürebilme potansiyelinden gelir. Demek ki Ankara'yı dönüştürmek için bir sihirli değneğe ihtiyacım yok. İşte bu nedenle Ankara Kent Konseyi'nde nadir hastalıkları olan çocuklar için gönüllüyüm.

Bu hastalıkları topluma anlatmak, yaşanan sorunlara çözümler aramak, onların sesi olmaya çalışmak kimisine iğne ile kuyu kazmak gibi gelebilir. Nitekim biraz da öyledir ama şimdi çırpılan minik bir kanat, belki yıllar sonra dev bir dönüşüm rüzgarı olacak. Mesela bir bakmışsınız hayalini kurduğumuz metabolizma merkezleri kurulmuş Ankara'da. İçinde "nadir çocuklar" için gerekli olan her şey planlanmış. Hızlı tanı birimleri, acil

müdahale üniteleri, özel beslenen gruplar için özel mutfaklar, oksijen odaları, psikolojik destek hizmetleri, sosyal ve sanatsal gelişim olanakları, "sağlık göçü" nedeniyle şehir dışından gelenler için konaklama imkanları... Formula 1 yarışlarını şehir içi trafikte yapamayacağınız gibi nadir hastalıkları olan çocukların ihtiyaçlarını normal sağlık sistemi içinde karşılayamazsınız.

Ankara Kent Konseyi farkındalık çalışmaları ile bugün sistemin dönüşümü için küçük adımlar atıyoruz. Yarın bu gayretler alınan yollarda büyük yürüyüşlere dönüşecek. Çünkü Sistem Teorisi bize öğretti ki insanın biyolojisine, psikolojisine veya sosyal yaşantısına yapılan küçük dokunuşlar büyük sistemi dönüştürecek.

Bazen soruyorlar: "Neden bu işlerle kendini bu kadar yoruyorsun?" Cevaplar düşünüyorum, bulamıyorum. Sonra soruyu sorguluyorum ve bu kez ben soruyorum: "Başka şekilde olması mümkün iken ve bu sadece bir tek şeyi değiştirmekle olabilecek iken neden yormayayım?" İşte göle atılan bir minik taşın dalga dalga büyümesine ben "A Tipi Dönüşüm" diyorum. Eğer senin de Ankara için hayallerin varsa Ankara Kent Konseyi'ne bekliyorum.

Ankara Kent Konseyi Engelli Meclisi Neden Kuruldu? Neler Yaptı? Neler Yapacak?

Ersan Petekkaya, Ankara Kent Konseyi Engelli Meclisi sözcüsü

Kent Konseyleri, 1992 yılında Birleşmiş Milletler (BM) Rio "Yeryüzü Zirvesi" ile konuşulmaya başlanan, Türkiye'nin 1996 Birleşmiş Milletler İstanbul Habitat II Konferansı ile dahil olduğu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın desteği ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı'nın koordinasyonunda yürümekte olan Yerel Gündem 21 Programı'nın kentlerdeki yansıması olan oluşumlardır.

Bu çerçevede Kent Konseyleri, her paydaşın karar mekanizmasında aktif rol oynadığı demokratik kentleri mümkün kılmayı, geleneksel yönetim anlayışından, karşılıklı iletişimi ve ortak akıllı esas alan yönetişime geçilmesini, kentsel problemlere kentin tüm aktörlerinin katılımıyla çözümler geliştirmeyi hedefleyen organizasyonlardır. Kent Konseyleri, sivil toplum örgütlerini, meslek teşkilatlarını, akademi dünyasını ve kentli aktörleri bir araya getirerek kentin geleceğini belirleyen siyaset üstü bir mekanizma yaratmayı amaçlar.

Belediye Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde kurulan Kent Konseyleri, amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini teminen, kenti ilgilendiren konularda kendi bünyesinde çalışma grupları veya meclisler oluşturarak çalışmalarını sürdürürler.

Ankara Kent Konseyi Engelli Meclisi (AKK-EM) de bu kapsamda 1 Aralık 2019 tarihinde 187 temsilcinin katılımı ile 1. Genel Kurulunu yaparak çalışmalarına başlamıştır. Meclisimizde her engel grubundan temsilciler yer almaktadırlar.

BM insani gelişmişlik ve kalkınma konusunda engellileri de kapsayan çok sayıda çalışma yürütmüş ve yürütmeye de devam etmektedir.

Bu çalışmaların bir ürünü olan ve 2006 yılında kabul edilen Engelli Bireylerin Haklarına Dair Sözleşme, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünya ülkeleri arasında çok büyük oranda kabul görmüş, sözleşme ülkelerin engellilerin haklarının ve refahlarının sağlanması noktasında önemli bir

ölçek oluşturmuştur. Öyle ki, bu sözleşme baz alınarak, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi, İnsani Eylemlerde Engelli Bireylerin Dahil Edilmesi vb. gibi çok sayıda uluslararası ölçekte hazırlanan plan ve programda engelli bireylerin de gözetilmesi sağlanmıştır. Günümüzde farklı araştırma kaynaklarınca hazırlanan çeşitli insan hakları ve gelişmişlik endekslerinde engelli bireylerin de değerlendirmeye dahil edilmesinde söz konusu sözleşmenin önemi oldukça büyüktür.

Bu bilgiler ışığında Engelli Meclisi, kentli engellinin toplumsal yaşama doğrudan katılımını, eğitim, sağlık, sosyal bakım, engellilere yönelik spor, sanat çalışmaları, rehabilitasyon ve istihdam ihtiyaçlarının karşılanması ile üretim kapasitelerinin, bilgi, beceri, tecrübe ve yeteneklerinin geliştirilerek iş edinme becerisinin artırılmasını, diğer kentlilerin engellilerle birlikte yaşayarak engelli yaşamının kolaylaştırılmasını ve engellinin toplumsal ve ekonomik üretiminde aktif rol almalarının sağlanmasını amaçlar.

ANKARA Kent Konseyi Engelli Meclisi

ANKARA il, ilçe ve köylerindeki tüm engellilerin, aralarında din, dil, ırk, kültür, sosyal sınıf, eğitim, ekonomik durum ve düşünce farkı gözetmeksizin temsil edilmesi;

Ankara'nın tüm il, ilçe ve köylerinde, engelliliğin nedenleri ve önlenmesine yönelik farkındalık çalışmaları yürütülmesi, bilgi ve bilinç düzeyinin geliştirilmesi ile koruyucu-önleyici hizmetlerin niteliğinin yükseltilmesi ve yaygınlığının artırılmasına yönelik eğitim ve araştırma çalışmalarının yapılması;

Engellinin, kentte yaşayan birey olarak kentsel yaşama katılma, kente ait olma duygularının geliştirilmesi, toplumsal hayata doğrudan katılmasının sağlanması;

ANKARA'daki tüm engelli gruplarının AKK-EM'nin bünyesinde yer alması;

Engelli bireylerin hak ve menfaatlerinin korunması için gerekli çalışmaların yapılması, iletişim araçları yoluyla kamuoyunda farkındalık oluşturulması;

Toplumun, engelli bireylerin engel türüne göre mevcut durumları, sorunları ve çözüm önerileri konusunda bilinçlendirilmesi, sorunlarının çözümü için politikalar üretilmesi ve kamuoyu oluşturulması;

Engellilerin kentsel yaşam hakkında bilinçlendirilmesi ve tanıtım videoları hazırlanması, kentsel çözümlere katılımlarının sağlanması;

Engellilerin yürürlükte bulunan yasal haklarından haberdar edilmesi, aksayan veya eksik mevzuatın tespiti, geliştirilmesi, uygun birimlere iletilmesi, yasal hakların kazanımı için gerekli girişimlerde bulunulması, mevcut hükümlerin uygulanması ve denetiminin sağlanması konusunda çalışmalar yapılması;

Uygulayıcılardan kaynaklanan aksaklıkların giderilmesi, bu yolla kanundan ve mevzuattan doğan yasal haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla tekliflerde bulunulması, kamuoyu oluşturulması;

Engellilerin ihtiyaç ve sorunlarından yola çıkılarak, taleplerinin belirlenmesi, çözümler ve proje üretiminde aktif rol almalarının sağlanması;

Engelli bireylerin hak ve menfaatlerinin korunması için gerekli incelemelerde bulunulması, engellilere yönelik kısa tanıtım videoları hazırlanması ve diğer kitle iletişim araçları vasıtasıyla engelli bireylerin sorunlarının çözümü yolunda çalışmalar yapılması, teklif ve teşebbüslerde bulunulması ilke ve hedefleri doğrultusunda faaliyette bulunmaya çaba göstermektedir.

"Engelsiz Bir Yaşam İçin Hayal Kurdum" mottosu ile engelli bireylerin insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için

tüm sosyal ve ekonomik haklara sahip olma bakımından başlangıçta pozitif ayrımcılık kapsamında değerlendirilmeleri gerektiği düşüncesiyle yola çıkan Engelli Meclisi, sosyal politika ve sosyal hizmetlerdeki yeni kurumsal yapılanmalar göz önüne alınarak, yasal uygulamaların etkinliğinin arttırılabilmesini sağlamak üzere yeniden gözden geçirilmesi ve bütün bir hale getirilmesi konusunda çalışmalar yapmaktadır.

Engellilere yönelik olarak samimi adımlar atılması, engellilerin amasız, fakatsız sosyal hayatın içine dahil edilmesi için projeler üreten Engelli Meclisi, "bizimle ilgili hiçbir şey bizsiz olmaz" sloganı çerçevesinde çalışmalarına devam etmektedir.

Pandeminin yarattığı kısıtlı şartlar her ne kadar Meclisin çalışmalarını etkilemişse de, pandeminin yarattığı sıkıntılardan etkilenen engelli bireylerin taleplerine yönelik istekleri öncelik sırasına göre sıralanıp, imkanlar doğrultusunda bu talepler yerine getirilmeye çalışılmıştır. Ankara Kent Konseyi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi bu süreçte oluşturduğu ortak çalışma kurullarıyla dezavantajlı bölgelere ve ailelere planlı bir şekilde ulaşıp eksikleri yerinde tespit ederek ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaya devam etmiş/etmektedir.

Pandemi koşullarına rağmen, bu koşulların gereklilikleri de göz önüne alınarak yaptığımız çalışmalardan bazıları şunlardır:

- Hazırlamış olduğumuz projelerden ANESA "Ankara Engelsiz Sanat Atölyesi" projemiz ABB Meclisinde oy birliğiyle kabul edilmiş olup, uygulamaya yönelik planlamalar yapılmaya, yol haritası belirlenmeye başlanmıştır.
- POZİTİF KART projemiz belediyenin teknik alt yapıyı hazırlaması için bir süre ötelenmek zorunda kalmıştır.
- ENGELSİZ PARK projemiz değerlendirilme sürecindedir.
- Milli Eğitim Vakfı Gökkuşluğu Okulu, yaklaşık 350 normal gelişim gösteren çocuk ve 200'e yakını serebral palsili çocuğumuzun eğitim aldığı ülkemizin ilk ve tek tersine kaynaştırma eğitimi veren okuludur. Engelli Meclisimizin yapmış olduğu görüşmeler sonucunda, Ankara Büyük Şehir Belediyesi (ABB) öğrencilerimizin öğlen yemeğini karşılamaya başlamıştır.
- Ankara Büyük Şehir Belediyesi Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğü ile bir toplantı yaparak birlikte neler yapabileceğimizin tespitleri yapılmıştır.
- 3 Aralık 2019 tarihinde Dünya Engelliler Gününe dikkat çekmek adına bir farkındalık videosu hazırlanmış ve bu video bazı ulusal TV'lerde yer bulduğu gibi, ABB açık hava ekranları, EGO Otobüsleri ve Metro ekranlarında 1 hafta boyunca yayınlanmıştır.
- Bazı nadir hastalıklara sahip hemşehrilerimizin ihtiyacı olan besinlerden özel üretilmiş

ekmekler HALK EKMEK tesislerinde üretilmeye başlanmış ve devam edilmektedir.

- 2020 Şubat ayında Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Genel Müdürlüğünce başlatılmış olan "şoför eğitim programı" kapsamında engelli bireylere karşı davranış biçimleri ve bilinmesi gerekenler konulu bir sunum gerçekleştirilmiştir.
 - 10 – 16 Mayıs 2020 Engelliler Haftası için hazırlamış olduğumuz "ENGELSİZ FESTİVAL VE FUAR" organizasyonu maalesef iptal edilmiş, bunun yerine farkındalık çalışmaları yapılmıştır.
 - Engelli Bireylerin eğitim süreçleri içerisinde girmiş oldukları sınavlarda karşılaşmış oldukları problemlere yönelik çözüm önerilerinden oluşan bir rapor hazırlanarak ilgili kurumlara gönderilmiştir.
 - 19 – 25 Eylül Uluslararası İşitme Engelliler Haftası'nda "İletişim sadece konuşmak veya duymak değildir." sloganıyla maske kullanımıyla ilgili iletişim kurma anlamında büyük sıkıntı çeken İşitme Engelli vatandaşlarımızın sıkıntılarına çözüm amaçlı bir çalışma ile şeffaf maske tasarımı yapılmıştır.
- Bu konuda Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, büyük bir duyarlılık göstererek, belediye aracılığı ile işitme engelli vatandaşlarımıza bu maskelerin ulaştırılması konusunda destek olmuştur.
- Bizler bu maskelerin sadece işitme engelli vatandaşlarımız tarafından kullanılmasını yeterli olmayacağı kanaatindeyiz. Çünkü özellikle işitme engelli vatandaşlarımızın sosyal yaşamları içerisinde sıkça karşılaştıkları meslek grupları belediye otobüs şoförleri, iş yerlerinde vezne ve ön bankalarda çalışanların, marketlerde en az bir kasada kasiyerin bu maskeden kullanması gibi bir farkındalık yaratılarak tavsiye edilmesi faydalı olur diye düşünüyoruz.
- 3 Aralık 2020 Engelliler gününde ENGELSİZ BİR DÜNYA İÇİN NE YAPMALI başlığı altında, konusunda deneyimli uzmanların katıldığı bir panel ABB ve ADD televizyonlarında yayınlanmış ve medyada farkındalık oluşması adına yer bulmuştur.
 - Engelli Meclisi Eğitim ve Araştırma Çalışma Grubumuzun, İstanbul'da yerleşik MŞK Eğitim Merkezi desteği ile planladığı "Haklarımı Öğreniyorum" Eğitim Programı, 27-28 Şubat ve 6-7 Mart tarihlerinde Zoom üzerinden gerçekleştirilmiştir.
 - "İşaret Dili Öğreniyorum" projemiz için çalışmalarımız sonuçlanmak üzeredir.

Çalışmalarımızı ilke ve hedeflerimiz çerçevesinde yürütmeye, bu hedeflerin gerçekleşmesine yönelik olarak çabalamaya devam edeceğiz. Sizler de bizlere katılmak ister misiniz?

Kente ve Yaşama Katkı İçin Bir Olanak: Kent Konseyleri

Mustafa Coşar, Çankaya Kent Konseyi Başkanı

*“Biliyorum, bir dağ büyüyor
Bir nehir bana doğru geliyor, biliyorum”*

Kent Konseyleri konusu, ana kaynağı kent ve tarihsel gelişimi olan; yerel yönetim, belediyeçilik, demokrasi ve katılım sacayakları üzerine konuştuğumuz, deneyim yaratmaya çalıştığımız bir modeldir.

Kent denilince tarihlemeyi kuşkusuz site devletleri gibi çok öncelere alabiliriz ancak ben sanayi devriminden itibaren tarihleme yapacağım. Çünkü özellikle 31 Mart 2019 yerel yönetim seçimleriyle hepimize görev olan, günceli ve geleceği konuşacağımız belediyeçiliğin öyküsü ve olanakları aynı zamanda sanayi devrimi, modern toplumlar ve sınıfsal ayrışmaların öyküsüdür.

Sanayi devrimi sonrası sınıflı toplumların “iş bölümü”, kentin yeniden inşasında açığa çıkan gaz, elektrik, barınma, ulaşım, su vb. kentsel ihtiyaçların karşılanma mecburiyeti, hizmetin sürekliliği bugünkü belediyeçiliğin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Artık emekçilerin ve ailelerinin de yığınsal olarak yaşadığı kentlerde, bu hizmetlerin özel şirketler tarafından paralı olarak karşılanması, başka taleplerin açığa çıkmasına ve bu taleplerin de politik olarak örgütlenmesine neden olmaya başlamıştır. Bu ise kentsel hizmetlerin şirketler aracılığıyla değil belediye tarafından kolektif olarak üretilen kamu olanaklarıyla karşılanma talebidir.

Bahsettiğimiz öykünün ilk somut deneyimi 18. yüzyılın son çeyreğinde İngiltere’de filizlendi. Şirket çıkarlarının dayattığı ve karşılanamayan maliyet, kent olanaklarının başka türlü paylaşılması talebi “yeni bir belediyeçilik” olarak somutlaştı. Birmingham kenti yeni belediyeçilik anlayışının kazandığı ilk yer olmuş, yarattığı sonuçların etkisi kıta Avrupası’nı da sarsmış, Fransa’da alternatif belediyeçilik ve yönetim anlayışı 300’e yakın belediyede iktidara gelmiştir. Devamında başta Almanya olmak üzere tüm Avrupa’da yerel iktidarlar hatırı sayılır oranda kamucu yaklaşımla yönetilmeye başlamıştır.

Belediyeçilikten Merkezi İktidara

Belediyede oluşan yerel iktidarlar ve kamucu-halkçı deneyimler çok daha büyük bir iddianın merkezi iktidara yürüme cesaretinin, başarabilme gücünün de oluşmasına neden olmuştur.

Yerel yönetimlerde kentsel hizmetlerin kamu eliyle karşılanma talebi, aşağıdan yukarıya doğru iktidar olmanın yolunu açmış, yerel yönetimlerdeki uygulamalar siyasi programlara dönüşmüştür. 1900’lü yıllarda başlayan yeni dalga ve program önce merkezi hükümetlerde ortaklık kapısını açmış, daha sonra ise örneğin yine Fransa’da merkeziyetçi yapının yerine reform süreçleri sonucunda yerinden yönetimi (ademi merkeziyetçi) esas alan sisteme dönüşmüştür.

Yerel Yönetim Süreçlerinin Türkiye’ye Etkisi

Türkiye’de 1930 yılında çıkarılan Belediye Yasası (1580 Sayılı Yasa) yukarıda bahsettiğimiz halkçı/toplumcu belediyeçiliğin rüzgârlarının her tarafta etkili olduğu dönemde hazırlanmıştır. Kent hizmetlerinin kamu eliyle yapılmasının bir tezahürü olarak İstanbul’da İSKİ, İETT; Ankara’da ASKİ, EGO gibi belediye şirketleri kurularak kentsel hizmetler verilmiştir. Yine 1970’li yılların tanzim satış mağazaları yoksul halkın günlük ihtiyaçları için kurulmuştur. 1970’li yıllar, Türkiye’nin göç ve hızlı kentleşmenin avantaj ve dezavantajını yaşadığı yıllardır. Bu çarpık kentleşmenin olumsuz sonuçlarına toplumcu-halkçı çözüm üreten Ankara’da Vedat Dalokay, İstanbul’da Ahmet İsvan, İzmit’te Erol Köse, Fatsa’da Fikri Sönmez, halen belediyeçilik önderlerimizden önemli isimler olarak anılırlar.

Belediyeçilik tarihçesi çokça bahsettiğim gibi sadece demokratik-halkçı deneyimler olarak yaşanmamıştır. Örneğin, yine Türkiye’de Refah Partisi ile başlayan ve AKP ile merkezi iktidarını

pekiştiren 25 yıllık bir başka yapısal dönüşüme de tanıklık ettik.

Özetle söylersek, yuvarlak hesap 150 yıllık bir dönemde iki temel yaklaşım (içinde kimi nüanslar olsa da) insanlığın gidişatına önermede bulunmuş ve yön vermiştir. Birincisi, piyasacılık, güncel adıyla söylersek neo-liberal yaklaşım. İkincisi, kamucu, halkçı yaklaşım.

Neoliberalizmin temel ideolojik-ekonomik karakteristiği, halk egemenliğini eşitlikçi, özgürlükçü ve dayanışmacı tüm toplumsal kurum ve birikimleri hedef almak, dağıtmaktır. Yarattığı sonuçlara kısaca baktığımızda sosyolojik olarak ve savaşlar da dahil her türlü araçlarla mümkün olduğu kadar çok nüfusu işgücü haline getirmektedir. Dünyada ücretli çalışan sayısı 1990’da 1,46 milyardan 2005’te 2,93 milyara çıkmıştır. 2017 verilerine göre çalışan nüfusun %10’luk kesimi toplam ücretlerin %48,9’unu almakta; çok daha vahimi, 26 kişi, küresel nüfusun yarısından fazla kazanmaktadır.

31 Mart 2019 Yerel Yönetim Seçimleri: Yeni Bir Tarihsel Sınav

Belediyeler, kaynak yaratıcılık, üretici-dayanışmacı belediyeçilik, göç, kent, altyapı hizmetleri, istihdam, katılım vb. devasa sorunlar karşısında yeni bir deneyim yaratma umudunu temsil etmektedirler. Kent Konseyleri, bu sürecin tüm aşamalarında yerel yönetimle birlikte sorumluluk taşımaktadır. Kent Konseyleri alanına önerim, bu genel sorumlulukta öncelikli tartışma, öneri, hareket planını oluşturmalarıdır. Bunun için;

Yeni bir demokratik-dayanışmacı kültürün fikri-toplumsal temellerini kurmak

Uzunca bir süredir demokratik zeminin daralması, bir arada yaşama kültürünün iyice geriye doğru itilmesinden kaynaklanmaktadır.

Şeffaflık, hesap verebilirlik, kadının sosyal yaşamdaki rolü, LGBTİ+ bireylerin karşı karşıya olduğu sorunlar gibi sayılabileceğimiz başlıklar üzerinde konuşabileceğimiz konulardan çok siyasal iktidar tarafından yönetme kolaycılığının araçları olarak kullanılmaktadırlar. Toplumsal yapıyı ayrıştırma söylemleri, diğerlerinden bir oy fazla almanın tüm uygulamaları meşru kıldığı, geri kalanın yanlış, tümüyle dışarıda tutulması gereken olumsuzlar kümesi olarak ilan edilmesine olanak sağlamaktadır.

Kazanan-kaybeden dayatmasının dışında müzakere edebilme yaklaşımını önceleyen, her konuda mutlak karar alma zorunluluğu yerine

ikna etme, olma (ya da olamama) süreçlerini kullanan yeni toplumsal kültürün oluşmasına katkı sunmalıdır.

İktidarın demokratik, katılımcı ve aşağıdan yukarıya doğru inşasında görev almak

Bu yaklaşım içinde bulunduğumuz yapılarda da (dernek, sendika, meslek odası, siyasi parti, belediye) yerleşik hale gelen iktidar olma, iktidarı ele geçirme gibi araçsallaşmış fikri ve pratik süreçlere de eleştirel tutum almayı kolaylaştırabilir. Bunun için Kent Konseyleri bir tartışma düzlemi olarak görülebilir. Kent Konseyleri herkesin fikrini söyleyebileceği, kazanan ya da kaybeden geriliminin mümkün olduğunca azaltılabileceği demokratik-dayanımcı kültürün inşasını en azından kendi mecrasında mümkün kılabilir. Bir iktidar illa gerekli ise aşağıdan ve birlikte inşa edilen bir süreç olarak deneyime dönüşmesine, çabalanmasına öncülük etmelidir.

Çankaya, 123 mahalle ve 1 milyon nüfusuyla büyük olanaklarının yanı sıra örgütlenme ve bir araya gelmenin zorluklarını da yaşamaktadır. Çankaya Kent Konseyi kadın, engelli, gençlik meclislerinin yanı sıra kendine özgü bir deneyim olarak Semt Meclisleri ile katılım ve yaygın örgütlenme çabasını önüne koymuştur. Şimdiye kadar kurulan yedi Semt Meclisi ile 49 mahalle bir araya gelmiştir. Toplamda 16 Semt Meclisi kurularak 123 mahallenin tümünde örgütlenmenin tamamlanması hedeflenmektedir. Önümüzdeki dönemde sadece şekil şartlarının gerçekleştirilmesi ile yetinilmeden eşitlikçi, gerçek bir yatay örgütlenme modelinin kurucuları olabiliriz.

Kamusal alanın yeniden talep edilmesi, proje ve etkinlikler

AKP iktidarının 25 yıllık yerel yönetimi hangi makyajla farklı gösterilmeye çalışılırsa çalışılsın, tipik neoliberal belediyecilik uygulamasıdır. Kent rantına ilişkin söylenecek onlarca şeyin yanı sıra bu sürecin asıl tahribatının kentin meydanlarının,

caddelerinin, sokaklarının otobanlara çevrilerek kentlilerden koparılması olduğu kanaatindeyim.

Kentin sanatçılara, kadınlarına, gençlerine, tüm yurttaşlarına kapatılmış meydanlar, caddeler ve sokaklarında; her türden etkinlik, festival, şarkılar ve şiirlerle, yaşamak istediğimiz kenti yeniden talep etmeliyiz.

Salgınla birlikte başta sağlık olmak üzere eğitim ve çalışma yaşamının sadece piyasa kurallarına bağlı olarak belirlenmesinin yıkıcı sonuçları küresel ölçekte açığa çıkmış, halk sağlığının kamu olanaklarıyla ele alınması ve çözülmesi talebine dönüşmüştür.

İnsan türü olarak yeryüzü tahribatının sorumluluğunu taşıyoruz. Kent Konseyleri olarak iklim, enerji, gıda, su, çevre, göç, kentleşme vb. stratejik konularda konferans, sempozyum, çalıştay, araştırmalar yapıp raporlar hazırlayarak kamuoyuna, merkezi ve yerel yönetimlere sunmalı, doğru politikalar geliştirilmesine katkı koymalıyız.

Ülkemizi Daha İyi Yerlere Getirmeye Çalışacağız! Çocuk Meclisi Nedir?

Naz Sezer, Yenimahalle Kent Konseyi Çocuk Meclisi sözcüsü

Çocuk Meclisi, çocukların bir araya gelip düşüncelerini hür bir şekilde ifade ederek çözüm aradıkları, adaletli bir şekilde karar verdikleri, yaşadıkları toplumun manevi değerlerini daha iyi öğrenebildikleri ve yaşatabildikleri kuruluştur.

Çocuk Meclisinin Amacı Nedir?

Çocuk Meclisinin amacı yaşadıkları toplumdaki değerleri nesilden nesile aktarmak, yaşadıkları çevreye sevgi, saygı, mutluluk gibi kavramları aşılama ve herkesin eşit ve huzurlu yaşamına devam ettirmeye çalışmak gibi amaçlar hedeflemiştir.

Çocuk Meclisi Nasıl Bir Yer Olmalı?

Çocuk Meclisi gelecekte din, dil, ırk ayırt etmeden, canlıların haklarını savunan, özgürce

yaşamayı, Atatürk ilkelerini savunup ve adalet doğrultusunda yürümeyi hedefleyen kendine has bir kuruluş olmalıdır.

Çocuk Meclisi ve Faaliyetleri:

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağından dışarı çıkarak eski günlere dönerek ve eski dönemlerin oyunlarını oynayarak birlikte bilgi paylaşımı yaparak daha çok eğlenebiliriz.

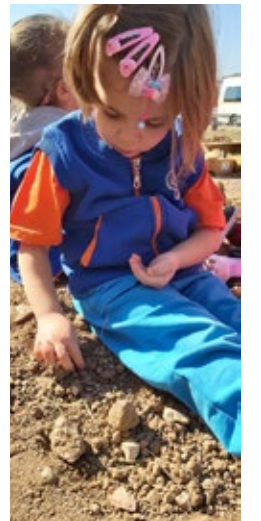
Bugünden farklı olarak kitaplardan, birbirimizden bilgi aktarımı yaparak ve teknolojiyi kullanmadan hem sosyalleşebilir hem de öğrenebiliriz.

Sokak, mahalle ve parklar gibi sosyalleşme alanlarında arkadaşlarımızla beraber oyunlar oynayabilir, kitap okuyabilir ve daha bir sürü etkinlik yaparak bilgi ve becerilerimizi geliştirebiliriz.

Muhtarların, öğretmenlerin, belediye başkanlarının biz çocuklar için yaptırabilecekleri şeyleri onlarla yazılı, sözlü, görsel gibi iletişim araçlarını kullanarak onlarla iletebiliriz.

Çocuk Meclisi şu ana kadar yaptığı bütün faaliyetlerde hep Atatürk'ü ve Atatürk'ün ilkelerini örnek almıştır. Çocuk meclisinin yaptığı faaliyetler arasında yer alan ve her yıl yenisi tekrarlanan Bilim Şenliği çocuklara bilimi aşılama ve bilimi sevdirmek için yapılan bir etkinliktir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ünde dediği gibi; biz çocuklar uygarlıktan, ilimden ve fenden kuvvet alıyor ve ona göre yürüyoruz.

Atatürk ilkelerini savunan çocuklar olarak, geleceğe yönelik bağımsızlık, özgürlük ve kardeşlik gibi ortak duygularla hareket ederek ülkemizi daha iyi yerlere getirmeye çalışacağız.

Kent Konseyi Uzlaşarak Yönetmenin Öğrenildiği İklimi Oluşturabilir mi?

Atila Çınar, Yenimahalle Kent Konseyi Başkanı

Solfasol Gazetesi için benden istenen bu yazıda, başkanlığını yapmakta olduğum Yenimahalle Kent Konseyi pratiğinden hareketle; *öğrenme, uzlaşma ve yönetme* kavramlarına içerik yüklemeye çalışacağım. Yayın yaşamına başladığı günden beri ilgiyle izlediğim, daha önce de birkaç kez yazdığım, zaman zaman ihmal etsem de aboneliğimi sürdürmeye çalıştığım Solfasol Gazetesi'nde Ankara'daki bir konseyin temsilcisi olarak yer almak çok güzel ve anlamlı. Bu fırsatı oluşturanlara kendi adıma, Yenimahalle Kent Konseyi adına ve Yenimahalle adına teşekkür ediyorum.

Yazacaklarıma; *öğrenme, uzlaşma ve yönetme* terimlerinin sonuncusundan başlamak istiyorum. Türk Dil Kurumu sözlüğünde yönetmek kısaca şöyle tanımlanmakta: *Bir kurum veya kuruluşun yasalara, kurallara ve belli şartlara uygun biçimde işlemesini sağlamak*. Burada geçen 'kurum veya kuruluş'tan, birkaç ya da milyonlarca insanın belirli bir amaç veya nedenle bir araya geldiği, bu bir arada olmanın yazılı veya sözlü esaslarının olduğu yapıları anlıyorum.

Yaklaşık altı yıldır, Yürütme Kurulu'ndaki diğer arkadaşlarımla birlikte Yenimahalle Kent Konseyi'ni yönetme çabası içindeyiz. Hangi yetkinliklerimizin, birikimlerimizin ya da başka niteliklerimizin bizi yönetici yaptığını net olarak bilmiyoruz. Birçoğumuzun aklında veya gelecek planlarında böyle bir öngörü mevcut değilken de, birden yönetici olabiliyoruz. Bu aslında, ülkemizde çoğu zaman, çoğumuzun yaşadığı bir durum.

Daha öncesinde yöneticilik deneyimlerimiz oluyor kuşkusuz. Örneğin ben, otuz yıldan uzun bir zamandır, Makina Mühendisleri Odası'nın çeşitli birimlerinde, Makina Tasarımı ve İmalatı Derneği'nde, OSTİM Sanayici ve İş İnsanları Derneği başta olmak üzere başka birçok sivil yapılanmada yöneticilik yaptım. Ayrıca bir mühendis olarak, ücretli çalıştığım şirketlerde ve 23 yıldır çalışmakta olduğum, kendi kurduğum şirketimde de yöneticilik deneyimleri edinmiş olmalıyım.

Ancak, oda ve derneklerde yöneticilik yaparken, kendi kendime ve yakın bulduğum arkadaşlarıma sürekli sorduğum bir soru vardı: Buralarda, bizim ortaya koymamız gereken yöneticilik niteliklerini bizler nerelerde ve nasıl öğrendik? Eğitimini alıp uzmanlaştığımız mesleki alanlarımız ve yapmakta olduğumuz işlerimiz var. Ama yöneticilik ile ilgili özel bir eğitim almış değiliz ve nasıl yöneteceğimizi yönetici olduktan sonra el yordamıyla öğrenmeye çabalyoruz.

Sanırım bu durum ülkemizdeki odalar, sendikalar, barolar, meslek dernekleri, yüz binlerce hemşehri derneği, okul veya cami yaptırma yaşatma dernekleri, on binlerce muhtarlık, siyasi partiler ve

onların on binlerce il/ilçe teşkilatı gibi milyonlarca kurum için geçerli. Bu kurumların tümünün de yönetilmesi ve mümkünse iyi yönetilmesi gerekiyor. Yani bu kurumların tümü için 'yönetme' işini biliyor olması gereken eğitilmiş ve ehil insanlara ihtiyaç var.

Tabii ki bu kadar insanın özel yöneticilik eğitimlerini alarak ve ardından seçim süreçlerinden geçerek yönetici olmasını beklemek çok da gerçekçi olmaz. Bu nedenle de 'okullu' yöneticilere karşı 'alaylı' yöneticilerin ezici bir sayısal üstünlüğü olduğunu söylersek abartmış olmayız. Öte yandan 'alaylı' olmak da birçok durumda yöneticilik için pekala yeterli olabilmekte. Ancak, tipik örneklerine apartman veya kooperatif yönetimi genel kurullarında neredeyse hepimizin tanık olduğu, yönetme süreçlerinin doğru işleyip işlemediği ile ilgili tartışmalar her kategoriden kurumlar için söz konusu.

Tartışmayı, yönetme süreçlerinin doğal parçası olarak görmek yanlış değil. Ancak tartışmalar çok zaman almaya başlayınca ve de ne kadar zaman ayrılırsa ayrılсын somut bir sonuca bağlanamayınca, tartışmanın kendisi itici, kaçınılması gereken bir durum olarak görülmeye başlıyor. İşte burada, yazımın girişinde bahsettiğimiz iki önemli kavramın değeri ortaya çıkıyor: *öğrenmek* ve *uzlaşmak*. Hatta *uzlaşmayı öğrenmek* daha da önemli olmaya başlıyor.

Özellikle gelecekle ilgili belirsizlik ve kaygıların arttığı pandemi döneminde birçok insan gibi ben de 'acaba fütüristler' ne düşünüyor demeye başlayıp, fütüristlerin yazıp söylediklerine daha fazla ilgi duymaya başlayanlardandıım. Buna ilişkin bazı okumaları yaparken kavramlarla ilgili bazı değerlendirmeler dikkatimi çekti. Fütüristler kendilerini tanımlarken *uzgörü* kavramını kullanıyorlar. Uzgörü kavramının içeriğini ise sanırım uzağı görmek, en azından *uzağı görmeye çalışmak* olarak belirlerken aynı zamanda da *uzgörü* kavramının ön eki olan 'uz'dan da iki eylem çıkarıyorlar: Bunlardan birincisi, *uzmanlaşarak görmek*, ikincisi de *uzlaşarak görmek*. Yani, öğrenmek ve uzlaşmak yan yana durması gereken iki önemli kavram gibi görünüyor. Yan yana duran öğrenmek ve uzlaşmak terimlerinin, yine sonuncusundan başlayacak olursam, uzlaşmanın kendisi nasıl bir iştir ve biz bunu kent konseyi yönetme pratiğimizde ne kadar başarabiliyoruz?

Derneklerin, sendikaların, odaların, baroların, vakıfların, spor kulüplerinin ve benzer birçok yapının çoğu zaman tarif edilmiş, örneklerle somutlanabilen işleri ve hedefleri vardır. Dolayısıyla bu tür yapılarda işlerin nasıl yapılacağına, hedeflere doğru nasıl yürüneceğine ilişkin görüş birliği sağlamak veya uzlaşmak daha kolay olabilir. Çünkü bu yapılarda herkesin bir arada olmasını

sağlayan kanun, yönetmelik, yönerge veya tüzük gibi yazılı metinler (kurallar) vardır. Bu kurallara uymayanlar için ne tür yaptırımlar olduğunu açıklayan içtihatlar veya disiplin yönetmeliği vb. de ayrıca vardır. Dolayısıyla yönetmek ve yönetme süreçlerinde problem çıktığında 'kitaba bakarak' bir yol bulmak daha kolay gibi görünüyor.

Ancak iş Kent Konseyi'ni yönetmeye gelince durum biraz değişiyor. Çünkü Kent Konseyi bir dernek, oda, baro, üniversite, kamu kurumu, belediye birimi, muhtarlık veya siyasi parti değil. Tüm bu kurumların ve toplumun çok daha başka kesimlerinden temsilcilerin oluşturduğu zengin ve tanımlanması kolay olmayan bir 'yapı'. Toplumumuzun böyle bir yapıyla tanışmasının üzerinden ise çok bir zaman geçmedi. Kamu ve yerel yönetim, siyasi partiler, odalar, barolar, sendikalar, kooperatifler ve birçok önemli dernek vb. alandaki deneyimlerle karşılaştırıldığında, kent konseyleri henüz emekleme dönemindeki bebekler gibi kalıyor. Bu durum bir dezavantaj gibi görünmekle birlikte, bazı eşikler aşılabılırsa, bir avantaja da dönüşebilir. Görünürdeki en önemli avantaj ise, kent konseyinin, kent için 'uzlaşmanın öğrenildiği yer' olabilmesi olasılığıdır.

Kent Konseyi ve Kent Konseyi Meclisleri'nde yer alan yöneticilerin neredeyse tamamı, Kent Konseyi bileşeni bir kurum veya kuruluşun temsilcisi. Dolayısıyla tüm yöneticilerin belirli alanlara ait deneyimleri var. Bu kadar deneyimi bir potada uyumlaştırmak ve daha ileri, yepyeni fikirler geliştirmek ise çok heyecan verici bir potansiyeli işaret etmekte. Bu potansiyeli oluşturmak ve yaratıcılığa dönüştürmek varken, bu henüz neden başarılamıyoruz? Görebildiğim kadarıyla bunun esasında basit olan bir nedeni var:

Kent Konseyi, birbirine benzemeyenlerin bir arada ve olabildiğince uyumlaşmış biçimde bulunmalarının zorunlu olduğu bir yer. Oysa hepimiz çoğu zaman bize benzeyenlerle bir arada olmayı arzu ediyoruz. Bunu açıkça dillendirmesek bile, diplerde böyle bir arzusunun bulunduğu ve bunun da uzlaşmanın önünde engel olduğu bir gerçektir. Çünkü, bizim gibi düşünenlerle bir arada olma arzusu, farklı deneyimlerden, farklı ekonomik ve kültürel altyapılardan, farklı siyasi geleneklerden gelen insanlarla bir arada uzun zaman geçirmemizin önünde engel olabiliyor.

Oysa uzlaşmanın, ortamdaki herkes için konuşma, dinleme ve anlama süreci olduğu ve bunun da yeterli zamanı gerektirdiği açıktır. Daha önce birbirlerini tanıma olanağı olmamış, neredeyse rastlantıyla bir araya gelmiş insanların neredeyse her biri kendi deneyiminin daha değerli olduğunu ve daha fazla dikkate alınması gerektiğini düşünebiliyor. Bu da toplantıları herkesin konuştuğu ancak çok az kişinin dinlediği ortamlara dönüştürebiliyor. Oysa, kentin neredeyse tüm dinamiklerinin temsil edildiği bu ortamda herkesin söylediğinin ayrı değeri olmalıdır. Bu nedenle de en azından bir kişinin tüm söylenenleri dinlemesi önemlidir. Bu görev de çoğu zaman başkana kalmaktadır. Bu durumda başkanın sabırlı, mümkün olduğunca herkesi yorulmadan dinleyen biri olması önemli oluyor. Ancak toplantıyı yöneten kişi herkesi dinlemeye çalıştıkça, bu kez kendi düşüncesi dışındaki düşüncelerin dinlenmeye değer olmadığını düşünen diğer yöneticiler tarafından 'zamanı boşa harcayan başkan' olarak görülmeye başlıyor. İşte tam burada 'uzlaşma' kavramına dönüp onu nasıl bu tür kurumlarda ilerlemenin manivelası haline getireceğimizi düşünmemiz, bunun yolunu bulmamız gerekiyor.

Kimse bize sormasa da biz bazen kendi kendimize soruyoruz: Bunca zor bir işi Yenimahalle Kent Konseyi başarabiliyor mu, başarıyorsa nasıl yapıyor? Geriye dönüp geçen altı yıllık yönetim deneyimine baktığımızda, bazıları henüz tam gelişmemiş ve güçlü ilkelere dönüşmemiş olsa da, ipucu olabilecek çabalarımız var:

Uzlaşmanın ne olduğunu ve nasıl başarılılabileceğini öğrenmeye çabalıyoruz. TDK uzlaşmayı '*aralarındaki düşünce veya çıkar ayrılığını, karşılıklı ödümlerle kaldırarak uyusmak, karşılıklı anlaşmak ve mutabık kalmak*' olarak tanımlıyor. Özellikle ikiden çok fazla insanın bir konuda mutabık kalmasının ne kadar sabır gerektiren bir süreç olduğunu biliyoruz. Ama bilge bir büyüğünden

yıllar önce duyup hiç unutmadığım gibi, '*sabır öyle bir ağaçtır ki, meyvesi baldan tatlıdır*.' Bu nedenle sabrın en değerli meyvesinin uzlaşma olduğunu düşünüp, bu meyvenin olgunlaşması için gerekli zamanı ayırmaya çalışıyoruz. Uzun görüşmeler ve tartışmalardan sonra belli bir mutabakata varılamaz yani uzlaşma olmaz ise, o konuda karar almamaya çalışıyoruz. Çok acil, yaşamsal bir konu değilse beklemeye alıyoruz. Benzer kurumlarda tartışmalar uzadığında oylamayla karar alma yolu seçilebiliyor ancak biz oylamadan özellikle kaçınıyoruz. Kimi zaman, görüşmeler çok uzadığında bazı arkadaşlarımızın 'neden oylama yapmıyoruz' serzenişinde bulundukları oluyor. Oylamanın, özellikle kent konseyinde uzlaşma ve demokrasi kültürünü zayıflatıp, yarılmalara neden olacağını düşünüyoruz. Oylamaların sonucunda her zaman birileri *kazandıklarını* düşünürken, kazananın olduğu yerde *kaybedenin* de olduğu unutulmamalıdır. Oysa Kent Konseyi insanların kazanan veya kaybeden duygusuna kapılmayacağı yerler olmalıdır.

Yazının başında sıraladığımız, *öğrenme, uzlaşma* ve *yönetme* kavramlarını, sondan başlayarak kent konseyi bağlamında ele alıp yönetme ve uzlaşma ile ilgili pratiklerimizi aktarmaya çalıştım. Sıra geldi baştaki kavram olan öğrenmeye.

Kent Konseyi bünyesinde yapılan her düzeyde toplantıda sürekli yinediğimiz bir kabulümüz var: Birlikte, sürekli öğrenmeye çalışıyoruz ve bu çaba hiçbir zaman bitmeyecek. Özellikle öğrenmeye çalıştığımız ise diğer iki kavram olan yönetme ve uzlaşmaya ilişkin. Yani esasında her an *uzlaşarak yönetmeyi* öğrenmeye çabalıyoruz. Bunu yaparken de, farkına vardığımız bir temel gerçekliği ilke edinmeye çalışıyoruz: Sıkça değiştiğimiz gibi, Kent Konseyi farklı deneyim ve uzmanlıklardan oluşan çok zengin bir yapı. O halde öncelikle her birimiz bilgi kaynağıyız ve birbirimize öğretebilmeliyiz. İnsanların, özellikle

birbirlerinden öğrenmelerini kolaylaştıracak, öğrenmeyi neredeyse doğal hale getirecek iklim ise, ancak *birlikte* iş yapılan ortamlarda oluşabiliyor. Dolayısıyla birbirimizden öğrenebilmenin yolunu açan anahtar işin kendisidir. Kent Konseyi bünyesinde kurulmuş bulunan çalışma gruplarına bu nedenle çok değer veriyoruz. Kendimizi zaman zaman kamu, yerel yönetim veya ilgili bir sivil toplum kurumu tarafından yapılması gereken bir işi yapmaya çalışırken bulduğumuz oluyor. Bu nedenle de çalışma grubu kurduğumuz alanlarla ilgili olarak, 'bu kent konseyinin işi midir' sorularının muhatabı da oluyoruz. Ancak Site ve Apartmanlarda Yaşam, Bilim Şenlikleri, Tohum Toprak Tarım başta olmak üzere, birçok konuda diğer kurumlara da örnek olup yol açabilecek çalışmalar yapmaktan da vazgeçmiyoruz.

Bu çalışmaların esas faydalarından biri ise, Kent Konseyi'nin her düzeyde yönetici ve çalışanlarını, belirli bir amacın etrafında bir araya getirip birlikte öğrenmelerini ve daha önemlisi uzlaşmayı öğrenebilmelerini sağlamak. Gözlem ve deneyimlerime dayanarak söyleyebilirim ki, saatlerce konuşarak birbirimizi ikna edemediğimiz ve uzlaşmadığımız konularda iş yaparken anlaştığımızı fark ediyoruz. Hiç durmadan öğreniyoruz ve uzlaşarak yönetmeyi öğrenme çabamız hiç bir zaman bitmeyecek.

Semt Sahibi Olarak Diyorum ki:

Funda Güre Aydın, Çankaya Kent Konseyi / Çayyolu Semt Meclisi gönüllüsü

İnsanın hayatında unutamadığı anlar vardır. Bunlardan birini yedi yıl önce "Çayyolu Semt Meclisi (ÇSM) belgesel çalışma grubuna katılmak ister misiniz?" sorusuna "Evet," demekle yaşadım. Aslında bir an değil yıllarca sürececek harika bir süreç başladı hayatımda. Katıldığım ilk toplantıda ortamdaki heyecan, samimiyet ve enerji beni çok etkilemişti.

İlk kez o akşam duyduğum "semt sahibi" kavramını eve dönerken yol boyunca düşünmüştüm. Semt sakini, semt sahibi... Birbirine çok benzeyen bu iki kavramın arasındaki farkı ÇSM gönüllüsü olduktan sonra anladım. Ben artık bir semt sahibiydim. Semtimdeki yaşam alanlarını kullanma, koruma, semtimde yaşayanlarla tanışma, paylaşma, birlikte üretme sorumluluğum vardı. Başkalarının hayallerini kabul etmek ve yaşamak zorunda değildim.

Bu arada Kent Konseyi ve Semt Meclisi kavramlarını yeni duyanlar için benim de yararlandığım "Kent Konseyleri Yönetmeliğinin ilk maddesinden faydalanılarak kaleme alınmış olan" şu açıklamayı paylaşmak isterim:

"Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan Kent Konseyleri;

- İlçesinin sorunlarını ele almak,
- Yerel yönetimlere ve karar alma süreçlerine halkın katılımını sağlamak,
- Kentin kalkınma, gelişim ve eylem planlarını hazırlamak,

- Bu planların hayata geçirilmesi için belediye yönetimi ile koordinasyonu sağlamak,
- Yerel demokrasinin gelişim ve yerleşimine katkıda bulunmak amaçlarıyla kurulmuştur.

Semt Meclisleri ve Mahalle meclisleri de Kent Konseyleri bünyesinde yer almaktadır. Kent Konseyleri ve yerel örgütlenmeler, amaçları yukarıda da açıkça belirtildiği gibi yerel örgütlenme ve bir katılım modelidir."

Okurken kulağıma hoş gelse de kitap ile sokak arasındaki mesafenin ne kadar uzak olduğunu kestirebilecek durumdaydım. Ben bir sanatçıyım. Uzun yıllardır ebru sanatıyla, bir süredir de fotoğraf sanatıyla uğraşmaktayım. Sanat hayatımda bu zamana kadar gerçekleştirdiğim birçok etkinliği, egosu yüksek kişilerle kurduğum ilişkileri düşünürken Çayyolu Semt Meclisi'nin

o mütevazı salonunda, duvarda asılı büyük pankartta yazılı cümleyi ilk gördüğüm zamanı hatırladım,

"HİÇBİRİMİZ HEPİMİZ KADAR GÜÇLÜ DEĞİLİZ." Olumlu mu yoksa olumsuz mu olduğu konusunda emin olamadığım bu sloganvari cümle beni etkilemişti. Sıcak, sade kahvemi içerken düşünmeye başladım:

Çayyolu'nda yaklaşık 200.000 kişi yaşamakta,

Sadece Ankara'nın değil belki de ülkenin entellektüel birikimi en yüksek nüfusa sahip semtlerinden biri,

Sadece Ankara'nın değil belki de ülkemizin en iyi planlanmış semtleri arasında,

1970'lerin ortalarından itibaren düşündüğümüzde, sadece Ankara'nın değil, belki de ülkemizin en çok kooperatif üyesine sahip semtlerinden biri,

Yani ihtiyaçlarını ortaklaştırmayı ve hayata geçirmeyi başarmış yüzlerce kooperatif ve onbinlerce kooperatif üyesine sahip bir semt,

Kahvenin de etkisiyle, uykumu dağıtan soru gözlerimin önünde belirdi; acaba semtimizde yaşadıklarımız, semtimizde yaşayanların ekonomik, sosyal, entelektüel, siyasi, bürokratik vs. birikimleriyle uyumlu muydu?

Üşenmeden masaya geçip kâğıt kalemle bu soruya cevap aramaya başladım.

Cevaplardan önce bir soru daha yazdım: Semtimizde yaşananları birkaç örnekle hatırlamak işe yarar mı?

- Çayyolu'nda artık çay, dere, akarsu yok!
- Çayyolu'nda villa veya dört katlı olarak inşa edilmiş olan kooperatif binaları kentsel dönüşümle onlarca katlı rezidanslara dönüştürülüyor!
- Çayyolu'nda ağaçlandırma alanı ve yeşil alan imarlı parseller de bundan payını alarak ticari işletmelere onlarca yıllık yap işlet devret(me) sözleşmelerine muhatap oluyor!
- Cazibe merkezi olan güzel semtimizde hızlı nüfus artışı semt içi ve kent ile ulaşım sorunları yaşanmaya başladı!
- Yaş ortalamamızın gündeme getirdiği doğal sağlık tesisi ihtiyacını karşılamaktan yoksun olan semtimizde sağlık imarlı alanlar konut ve ticari alan olarak imar değişikliklerine muhatap oluyor!

Daha fazla karamsar olmamaya karar verdim. Ne demişlerdi, "Bizler semt sahipleri olarak ... " Kendi kendime hem tekrar etmeye hem de yazmaya başladım. Bizler semt sahipleri olarak;

- Semt Meclisimizde bir araya gelmeye devam edersek,
- Semt sahiplerinin sayıları her hafta daha da artarsa,
- Apartman ve sitelerimizde unuttuğumuz

komşuluk (paylaşmak) geleneğimizi tekrar hatırlarsak,

- Sadece kendi apartman veya sitemizdeki değil, aynı sokak, cadde üzerindeki komşularımız ile birbirimizi fark etmeye başlarsak,
- Muhtarlarımız, azaları ve apartman / site yöneticilerimiz organizasyonlarında mahalle şenlikleri, toplantıları yaparsak,
- Birbirimizle tanışıp ihtiyaçlarımızı, önceliklerimizi konuşmaya başlarsak,
- Sokakta yanmayan lamba, parkta boyası eskiyen bank, otobüs durağında kırılan cam, çöp kutusundan taşanlar bizim derdimiz olup en yakın ilgiliye bildirmeyi sorumluluğumuz olduğunu kabul edersek,
- Muhtarımızla yapacağımız periyodik toplantılarda mahallemizin imar planındaki emsalleri ve kamu hizmet alanlarını merak edip onlar ile ilgili planlamaların yapılması süreçlerini takip etmeye başlarsak,
- Çocuklarımızın sağlık ve güven içerisinde oynayabilecekleri, kendilerini geliştirebilecekleri tesislerin yapılmasını gündeme getirip, bu işleri takip etmek için ekipler ve çalışma grupları oluşturabilirsek,
- Herkes kendi ilgi alanında kendini ifade edebileceği tesis ve imkanlara ulaşabilse,
- Mahallemizde yerel ve merkezi yönetimler tarafından yapılacak yatırımların önceliklerine dair "ortak görüşümüz, sözümüz" olabilse,
- Mahallelerimizdeki ortaklıkları semtimizdeki diğer mahalleler ile birlikte değerlendirip paralel olarak yapılabilecek olanlar ve birbirlerine eklemlenmesi gerekenleri konuşabilirsek hep birlikte,
- Konuştuklarımızı hem planlanmaları hem de uygulamaları süreçlerinde takip edebilirsek.

"Evet," dedim kendime. "İyi ki; bugün Çayyolu Semt Meclisi'ne gitmişim."

- "Karar vericilerle mücadele etmeden, etmeye gerek duymayacak şekilde haklarımıza sahip çıkarak,
- Şikayet etmeden, eleştirmeden birlikte çözüm üretmek,
- Yaşadığımız semtimizle ilgili farkındalığımızı artırarak,
- Yaşadığımız alanları güzelleştirmenin yollarını birlikte konuşup sahip çıkarak,
- Birlikte, birbirimizin haklarını koruyarak asgari müştereklerde ortaklaştırılacak projeler üretmek,
- Kişisel değil, toplumsal çıkarlarımızı önceleyerek,
- Anketler ve birlikte yapılan etkinliklerle bilinirliğin artırarak daha doğru bir yapılanma ve neticesinde daha yaşanabilir bir çevre olabilecektir."

Yedi yıldır Çayyolu Semt Meclisi gönüllüsüyüm. Komşularımla birlikte "temsili demokrasi"den "katılımlı" olanına geçebilmek adına emek veriyoruz. Artık biliyorum ki Semt Meclisleri, yerel demokrasinin sağlanabilmesi için semt ölçeğinde

karar süreçlerinde, çoğulcu katılımın sağlanarak semt sakinlerinin "semt sahipleri" olabilmeleri için doğru bir çatıdır.

Bu çoğulcu katılımın gerçekleştirilebilmesi için herkesin eşit olabileceği ortamın sağlanabilmesi yani; dil, din, ırk, etnik kimlik, politik görüş ve paradan arındırılmış birlikteliğin sağlanabileceği bir zemin oluşturmak birincil önceliktir. Bu farklılıklardan arındırılmış, herkesin eşit söz hakkına sahip olduğu demokratik bir zemindir.

Daha önce de belirttiğim gibi ben ebru sanatçısıyım. Bu sanatın beni en heyecanlandıran özelliği, tekneye attığınız rengarenk boyaların kesinlikle birbirlerine karışmaması, kendi özelliklerini koruyup, sınırlarını belirleyerek, sanki birbirlerine saygı göstererek birleşip bir sanat eserine dönüşmeleridir.

Aşağıda fotoğrafını gördüğünüz, bizim için çok değerli olan ebruyu da bir etkinlikte ÇSM gönüllüsü komşularımızla, her birinin bir fırça darbesiyle oluşturmuştuk.

İşte biz de ÇSM olarak bunu gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Farklı özelliklere sahip komşular bir araya gelip, ortak hedeflere doğru birleşip ilerliyoruz.

Bu süreçte ilerlerken şahane insanlarla tanıştım. Zaman içinde çoğu gerçek dostlarım oldu. Bizler birbirimizden öğrenmeyi önemseyen, birlikte neler yapabiliriz yollarını arayan, üretmeyi seven komşularız.

Bireysellikten ve kişisel beklentilerden uzak, komşuluk ve birlik bilinci ile hareket etmeye, çoğalarak devam edeceğiz. İlk gördüğüm anda etkilendiğim sloganı yineleyerek yazıma son vermek istiyorum.

"HİÇBİRİMİZ, HEPİMİZ KADAR GÜÇLÜ DEĞİLİZ!"

Düş Bu Ya, 2021 Yazı Sonrası İlçe Kent Konseyimiz

Gaye Erer, Çankaya Kent Konseyi / Çayyolu Semt Meclisi Eş Sözcüsü

Sinan Kayalığil, Çankaya Kent Konseyi / 100. Yıl Semt Meclisi Eş Sözcüsü

Yahya Kemal'in ünlü şiirinin son dizesiymiş: "İnsan alemde hayal ettiği müddetçe yaşar." Düşlere yer verilmeyen bir yaşam, değerinden çok şey yitiriyor. Yalnız kendimiz, varlıklarımız ve yakın çevremizle yaşayacaklarımız için değil, toplu yaşantılarımız ve buna yön verme yollarımız için de düşlerimiz var. İşte Kent Konseylerinden bir kez haberdar olduk ya, zihinlerimizde bu oluşumlara da dair gelecek biçimlendirmekten kaçınmadık. İlinde ve ilçesinde epey süredir çalışan Kent Konseyleri bulunan duyarlı yurttaşlar olarak bunu bir deneyelim istedik.

Kent Konseylerini, farklı kesimlerden kentlinin bir araya gelip, kent yaşamını, yerelde yapılmakta olanı, geçmiş, şimdiki ve geleceği ile özgürce değerlendirip, ortak görüş ve bazı durumlarda yetkililere iletilecek tavsiyeler oluşturduğu yapılanmalar olarak tanıdık. Bir tarihsel anlamları ve yerel yönetimde yasayla ve ilgili yönetmelikle tanımlanmış konumları var.

Yapı ve varlık nedeni

Kent Konseyleri il merkezinde olduğu kadar ilçelerde de kurulu. Nasıl ki Konsey o ilin ya da ilçenin dernek, vakıf, üniversite, sendika, meslek kuruluşu temsilcilerinin tamamına, muhtarlara ve merkezi yönetimin temsilcilerine açıksa, konseyin meclisleri de daha küçük ölçekteki yerleşimlerdeki ya da belli temalarda ortaklaşan yurttaşlara açık platformlar olarak çalışsın isteniyor. O halde önce rolleriyle ilgili düş: Kent Konseyinin bütünleştirici, uyumlandırıcı, düzenleyici; konseyin meclislerinin (Semt Meclisleri ve Tematik Meclisler olarak iki genel kategori tanımlayalım) bu bütünleşmenin bileşenlerini, girdilerini sağlayacak organlar olarak görüleceği bir gelecek düşünüyoruz. Yerel girişimlerin başlatıcısı yani inisiyatifi oluşturan, duruma bağlı olarak konsey de olabilmeli, meclisleri de. Bir sokak şenliğini tek bir Semt Meclisi tasarlayıp önerirken, Kent Konseyi neden meclislerine bir semtlerarası bir sokak basketbolu turnuvasını düşünmelerini, hazırlığına başlamalarını öneremesin?

Kent Konseylerini genel görüşme, tavır saptama ve inisiyatif benimseme zemini olarak düşünelim. Eylemlilik ve uygulama, konseyle uyum içinde yürüyen başkalarının (derneklerin, proje platformlarının, yurttaş inisiyatiflerinin) işi olsun. Önümüzdeki dönemin konseyin varlığının, gerek semt, gerek tematik özellikli meclisler eliyle sağlandığı bir dönem olacak. Semtlerde olsun, il ve ilçe genelini kapsayıcı ortaklaşmalarda tematikler olsun meclislerin oluşturulması

öncelikli görev olarak ele alınacak. Bir hedef mi? Öncelikle Tematik Meclislerin ilgili kesimler için temsil kapsayıcılıklarının sorgulanacağı bir çalışma yapılacaktır. Çankaya'da yaşayan ilgili kimler, hangi sivil kuruluşlar haberdardır Gençlik, Kadın ve Engelli Meclislerimizden? Sonra da Semt Meclislerimizde mahalleli duyumu, ilgisi ne düzeydedir?

Konsey ve meclisleri öncelikle, herhangi bir tüzel kişiliğin —belediye, kamu kuruluşu, şirket, dernek, birlik veya platformun— hizmet organı olarak görülmeyecek. Bu gibi kuruluşların görevlerini yaygınlaştırmaları için meclisleri ya da konseyi doğrudan göreve çağırımlarından kaçınılacak. Bu durumlarda Konseyin işlevi duyuruları yapmak ve ilgililer arasında bağlantı kurmakla sınırlı olacak. Ne Konsey ne de Meclisler, yalnızca muvafakat vermek veya muhalefet etmek amaçlı olacaklar. Değerlendirme ve ortak görüş oluşturup iletmek asıl işleri olarak düşünülecek. Örneğin yerel yönetimin memnuniyet soruşturmalarını yürütmek için kamuoyu araştırma firmalarına verilen ağırlık kadar Konseyin ve Meclislerinin de bir önemi olduğu anlaşılacak ve böylesi uygulamalara başlanacak.

Konsey ve meclislerde işleyiş düzenleyiciliği ilgili Yürütme Kurulları üzerinden yapılıyor. Bu kurullarda belirli kesimlere ayrılmış kotalar doğru bir uygulama olarak öne çıkıyor. Yalnız düşlediğimiz gelecekte, meclislerin her iki kategorisine de kotalarda yer verilmesi var. Ayrıca, başkanlık ve yürütme kurulu görevlerinde dönüşümlülüğü, ardı ardına iki dönem görev alanların, yerlerine yeni adaylar varsa asgari bir dönem ara verdikten sonra yeniden görev almaları, böylece daha çok komşunun görev yürütmesi ve kurulların gönüllü mevkiler dışında başka bir anlamının olmadığı görülmeye başlayacak.

Müzakere, görüş ve öneri oluşturma

Halen konsey meclislerinin iki temel sıkıntısı var: Bağımsız davranabilmeleri için işlevlerinin içeriğinin anlaşılacak kendi gündem ve usulleriyle kendi kontrollerindeki ortamlarda çalışma (örneğin iyi kötü yalnız kendilerine ayrılmış birer çalışma mekan) ve ilgili karar vericilerin bu oluşumları önemsemesi. Düşlenen gelecekte ne olacak? Gün gelecek, seçilmişler ve yürütme görevindekilerin işlerini yaparlarken meclisleri de süreçte bir yere yakıştırdığı görülecek. Hani "Kent Konseyinde buna ne denir?" sorusuna yer açıldığına tanık olacağız. Bunun için "Konseylerin ve meclislerin gücü, etkisindedir." deniliyor. Fakat kabul etmeliyiz, burada bir tavuk-yumurta ilişkisi var. Hele bir katılımcı sayısı artsın, etkinlikleri başlasın diye beklerken bağımsız çalışma usulleri, mekan ve olanakları ile görüş alma pek gerçekleşmiyor; öte yandan kendi başına davranabilme olanağı ve içtenlikle kulak verme olmayınca katılımcı artmıyor, çeşit çeşit görüşler gelmiyor, etkinlikler başlayamıyor. 2021 yazı sonrası bunların aşılmasına

başlayacağını düşünüyoruz. İlk hamle için birbirimizi beklemek yerine, birbirimizi ortaklaşmaya içtenlikle çağıracağız. Böylece Kent Konseyinde ve tüm meclislerinde müzakerecilik iyiden iyiye yerleşecek diye düşünüyoruz. Hiç değilse iki ayda bir geniş katılımlı gündemli forumlar yapılacak. İzlemeye alınmış konular olacak. Bu toplantılara yönetimlerin gündemle ilgili temsilcileri de katılacak, görüşmelerin sonuçları daha sonraki birleşimlerde izlenebilecek. Sağlık ile ilgili konuşulacaksa İl Sağlık Müdürlüğünden, bir parkın yetersizliği gündemde iken Park ve Bahçeler Müdürlüğünden bir temsilcinin dinleyici olarak bulunması kuralı yerleşecek. Konsey Genel Kurulunun yıl içinde asgari iki kez toplanması prensibi yerleşecek.

Konseyimiz ve meclislerinin 2021 yazı sonrası daha sık ve kalabalık görüşmeleri olacak diye düşünüyoruz. Yaşamın değişen, sanat ve kültürün eylemlilikleriyle anlam kazanan, renklenmiş yüzünü daha çok komşunun tanıyıp paylaşmasını sağlayacak ortamlarını sürdürme olanakları doğacak. Buluşmaları teşvik edici gündemler ve yerelde günceli takip olanakları yaratılacak. Bunun yolu izleme konularının ve geniş kapsamlı iletişimin başlatılması olacak. Mahallelerin herkesin görebileceği merkezi yerlerinde gündelik yaşamın bir parçası haline gelecek, haberleri, ilanları devamlı güncellenen elektronik duyuru panoları ve internet üzerinden gündem başlıklarının aktarılmasına, hemşeri etkinliklerinin izlenmesine yarayacak sayfalar bu konuda baş rol oynayacak. Belki şenliklerden, karşılaşmalardan, gösterilerden zaman zaman canlı yayınlar yapılmaya başlayacak.

Kapsayıcı eşitlikçilik

Olmayacak şeyler de var. Düşlerde bunların gitgide azalmasına da yer veriyoruz. Konsey ve meclisleri sınırlı bir kesimin ilgilerine uygun proje kuluçkalığı yapılmayacak. Böyle olduğu müddetçe çokluğu ve aidiyeti sağlamanın güç olduğunu görüyoruz. Konsey ve Meclisler dar bir kesimin yeni 'faaliyet alanı' olmayacak. Zaten toplumda sorunlarını, çareleri görüşme ve irade oluşturmaya halletme yolunda isteksiz olanlar çoğunlukta. Bu çoğunluğun, Konseyi ve meclislerini kendi halinde yaşayan küçük grupların başka bir buluşma fırsatı diye algıladığında, bu katılım ortamlarına yakınlık duymasını bekleyemeyiz. Düşlediğimiz konsey geleceğinde büyük ölçüde kapsayıcı konularda projelere ağırlık verilecek, bu yenilikler hak ettikleri geniş zeminlerde görülecek. Spor yapmaya ayrılmış alanlar, sporun tek bir dalının meraklılarına değil, komşulardan geniş bir çevrenin ilgisine açılması için kapsayıcı bir biçimde ele alınacak. Bir gösteri, öncelikle kimlerin ilgisini çeker diye ele alınıp tasarlanacak. Konseylerin önemli bir katkısı da eşitlikçiliğin açıkça güdülmesi olacak. Ele alınan konuların her yaş ve cinsiyete, bedensel ve zihinsel her yeterlik düzeyindeki yurttaş ne kadar seslenebileceği özellikle incelenecek, doğrudan ilgili tarafların kendilerini ifade etmeleriyle anlaşılacak.

Yerel ilişkilerin yalnız sorun çözmek için değil, yerel yaşama yenilikler katmak ve böylelikle toplumsal kapasiteyi, kaliteyi sürekli artırmak amacıyla kurulması hedeflenecek. Konsey ve meclisler, birer yakınma zemini olmaktan öte bir çerçevede görülecek. Mahallelerin, gündüz ve akşamları iş, alışveriş ve toplumsallaşma için hep uzağında kalınan, yalnız geceleri kendi başına dinlenmek için dönülen yerler olmaktan

çıkarmanın yol ve yöntemleri oluşturulmaya başlanacak. Yaşadığımız yerlerin içinde vakit geçirmenin özleneceği, yaşam pratiğine zaman zaman yeni olanakların eklendiği çevrelere dönüştürmenin seçenekleri yaratılacak.

Tarafsızlığını temin etmek konseyin önem verdiği değerlerin başında gelecek. Bunun yolunun nitelikli ve eşit söz ve sorgulama hakkı olduğunu tespit ederek yola çıkılacak. Bir defa görüşmelere sözle katılmak için öncesinde belirli bir katılımcılığın gösterilmesi istenecek. Konsey ve Meclisleri, bir kez uğrayıp içini döktükten sonra bir daha uğranılmayan zeminler olmayacak. Yakınılan alanlarda etraflı görüşme, her konunun ilgili taraflarını tanıyıp görüşmeye çağırma ve ilgili tarafları dinleme yolları açılacak. Bundan da öte, taraf olanların söylediklerini diğerlerine açıklamalarında destek verecek bilgi edinme olanakları eşitliğe özen gösterilerek sağlanacak. Siyasette seçimli

görevlere başvuranların konsey ve meclislerin yürütücü kurullarından ayrılması kuralı yerleşecek. Görevlere sınırsız biçimde ardı ardına aday olmanın yerine, belirli dönemsel kısıtlamalar ile hemşerilerin geniş bir kesiminin görev almalarının ve işbirliğinin kolaylaştırılması sağlanacak. Görev alanlar arasında cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına özen gösterecek düzenlemeler gündeme getirilecek diye düşünüyoruz.

Ünlü fizikçi Albert Einstein'ın dediği ne doğrudur: "Mantık sizi bir noktadan ileriye götürür. Hayal gücü ise her yere.". Elbette bu "her yer"lerin hepsinin oraya varıldığı an için olumlu olması beklenemez. Ama olumsuzluklardan en sağlıklı kurtuluş yolu çoğul aklı ortaklaştırmaktır. İlimiz ve ilçemizdeki Kent Konseylerini, her şeyden önce bu ortaklaşma zemini olacakları hayali için benimsiyor, o günleri de birlik içinde, geleceğe güven duyarak, coşkuyla bekliyoruz.

Hayal Etmek ve Başarmak!

Meral Güler, Çankaya Kent Konseyi / Kadın Meclisi sözcüsü

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününün ardından hayallerimizi yazmak biz kadınlar için sadece bir bölge ile kısıtlı kalamıyor ne yazık ki...

Tüm dünya ve Türkiye'de yaşanan tüm bu olaylar ve bu olaylara karşı patriyarkal yönetimlerin müdahaleleri hepimizin malumu.

Hayal kurmak bence bizlerin en mucizevi yetisi. Hayallerimiz kimi zaman mutluluğu getirir bizlere, yaşamı güzelleştirir, yapılamaz dediğimiz şeyleri bir bakarız yapmışızdır, başarmışızdır. Hayal gücümüzle bulutlara dokunuyoruz. Aklımızın ucundan bile geçiremeyeceğimiz bir yeteneğe ve güce sahip olmuşuzdur. Kimi zaman 'içinde bulunduğun kaba şekil vermektir' der yazar. İmkansız istemek, onun için çalışmak ve başarabileceğini düşünmektir, çalıştıkça ve başardıkça daha çok güvenimiz kendimize ve çabamız daha da çoğalır ve tabii ki başarımız da... Bedenimiz dans edecek durumda olmasa bile ruhumuz dans pistindedir ve bir şampiyona dönüş- müştür. Hayallerimiz başarımız için en etkin silahtır.

Keşke hayal ettiklerimizin hepsini başarabilsek.

Ben neleri hayal etmek ve başarmak istiyorum? Örneğin, Arjantinli kadınların mücadelelerine katılmak istiyorum. Yaşamlarını, hayatlarını, geleceklerini çalan ve sömürünün bir parçası olan iktidara karşı verdikleri mücadelenin bir parçası olmak. Arjantin'li kadınlar yükselen neofaşizme karşı devrimci bir feminizm politikası sergiliyor... ve bir gün kazanacaklarını hayal ederek..

Bir uçta Almanya'da olmak istiyorum. Adalet bakanı Christine Lambrecht'in kadınlara yönelik suçların daha etkin şekilde cezalandırılabilmesi için 'Kadın düşmanlığı' güdüsünün ceza yasasında yer almasına yeşil ışık yaktığı ve bu yasa geçerse kadın

düşmanlığının polis tarafından ayrı bir kategori olarak değerlendirileceği bir ülkede...

Polonya'daki kürtaj yasağı yasasına karşı hala sokaklarda olan kadınların yanında olmak istiyorum mesela.

Hayallerimde patriyarkal düzenin din ile birleştiği bir ülkede olmak istemiyorum asla. Bir kadının meclis kürsüsünde -ki bence çok önemli bir kürsüdür- bir başka kadın için 'onursuz ve ahlaksız' kelimelerinin döküldüğü, yozlaşan, etrafındaki erkek siyaset söylemlerine ve diline alışırsak kendi özünden ve vicdanından uzaklaşan bir kürsü söyleminin olduğu bir ülkede..

Aslında gerçek olan siyasal islamın iktidarda olduğu bütün coğrafyalarda yaşamlarına sahip çıkan kendi bedenleri ile ilgili saldırıları örgütlü hareketleri ve birlikte direnişleriyle belirleyecek olan kadınların isyanıdır... ve dayanışması...

Dayanışmamızın ve mücadelemizin çoğalması bizlerin daha örgütlü olmasını gerektiriyor. Her nerede olursa olsun 'hayır' diyebilen, 'kaderimin ağırlarını ancak ben şahsen örerim'diyebilen kadınların örgütlü mücadelesi...

Bizler mücadelemizi her türlü mecrada verebilen kadınlar Çankaya Kent Konseyi Kadın Meclisinde bir araya geldik. Neleri hayal etmedik ki tüm bileşenlerimizle...

Kadının sendikal hareketin öznesi olmasını hayal ettik.

Keşke ücretsiz emeğin ve ev içi emeğin, ki özellikle pandemi döneminde 10 kat arttığı tüm 'pandemide kadın olmak' ile ilgili makalelerde yer almakta- tamamen ortadan kalktığı ve bakım

emeğinin aslında kadının sosyal görevi olmadığını, meslekleri değersizleştirilen kadınların emek piyasasında sendikalar aracılığı ile pazarlık etme konumuna gelebilmesi mümkün olsa dedik...

Kadına yönelik şiddetin zaten var olan ulusal ve uluslararası kanunlarla yasalarla önlenebileceği bir adalet sistemi hayal ettik.

Kız çocuklarının ve kadınların eğitim sisteminden uzaklaşmadığı bir ülke hayal ettik. Temel meselemiz 'toplumsal cinsiyet temelli şiddetin ve eşitsizliğin ortadan kaldırılmasıdır.

Mevcut eşitsizlikler her yerde...

Özellikle karantina koşullarında evlerde ve gecekondularda, çalışanlar ve işsizler arasında, internet, temiz su ve ulaşım gibi altyapılara sahip olanlar ve olmayanlar arasında, kadınlar ve erkekler ya da cisve trans kadınlar için eşit ve tek bir biçimde deneyimlenmesinin mümkün olmadığı açık.

Belki ben de sizlere Çankaya'da neler istiyoruzu, neler hayal ediyoruzu kaldırımlardaki parketaşlar yerinden oynamasın, çocuklarımız için parklar bahçeler daha çok olsun, kadınların akşamları sokaklarda rahatça yürüyebileceği şekilde ışıklandırmalar ve güvenli ortam olsun, ikinci bir kadın sığınma evi olsun, kadın girişimcilerin iş gücüne katılımı daha kolay ve güvenli olsun, dezavantajlı gruplar yerlerinde incelenerek daha sağlıklı ve insani ortamlarda yaşamaları sağlansın, engelli ve kadın dostu bir Çankaya olsun diye bir çok madde sıralayabildim aslında...

Son söz olarak 'tüm bu eşitsizliklerin ortadan kalktığı...ve Çankaya özelinde... ve dünya genelinde tüm sorunların çözüldüğü bir 21. yüzyıl hayalimiz...' diyorum.

Kent Konseyi Hayali Mi? Hayali Kent Konseyi Mi?

Eriş Bilaloğlu, Ankara Kent Konseyi / Halk Sağlığı Çalışma Grubu gönüllüsü

Evimin kapısını kilitleyip anahtarı cebime, katlanır sandalyemi koltuk altına koydum, merdivenleri hızla indim, apartman kapısını açıp kendimi dışarı attım.

Dışarı?

Evin içinde her şeyden ben sorumluyum; öyle ya da böyle, eksik ya da fazla, var ya da yok, kötü ya da güzel... Şimdi sokaktayım, bana ait olmayan ama benim de olduğum.

Acele ediyorum çünkü bugün Ankara Halk Sağlığı Zirvesi'nin 3. Dönem Mahalle Toplantısı'nın ilki yapılacak Anıtpark'ta. Hızlı adımlarla yürürken, derler ya, film şeridi gibi gözümün önünden yıllar geçiyor. Sekiz yıl önce o pandemi günlerinde bilgisayar ekranı başında yürüttüğümüz tartışmalar... "zirve" sözcüğünün bizim düşüncelerimiz ve yapmak istediğimizle uyumlu olup olmadığı... hiyerarşik olmayan, yatay, kollarımızın yukarı değil, hep birbirimize uzatıldığı, değdiği, güç verdiği, hep birlikte ilerleyeceğimiz çok uzak görünen bir hedefi, sağlıklı bir Ankara için katılımcı bir heyecanı konuşuyorduk. Murathan Mungan'dan paylaştığımı daha dün gibi hatırlıyorum: "uzak dediğin önce içinde birikir insanın, sonrası yalnızca yoldur."

Üçüncü dönem 15 Mayıs'ta Ankara Kent Konseyi'nden mahalle muhtarlarına gelen yazı ile "resmen" başlamıştı. Bir ay boyunca mahallenin kritik yerlerinde, kirliliğe yol açmamaya özen göstererek duyuru yapıldı. Afiş, pankart, elektronik posta... Mahalle bandosunun sokakları gezerek yaptığı el duyurusu dağıtılan geçitler, haberdar olmayan kalmadı. Herkes (evet, kelimenin gerçek anlamıyla herkes) hazırlıklara başlamış ve kendi gündemlerinin propagandasına girişmişlerdi. Bu yıl en etkili iki grup, yaş almışlar ve çocuklardı. Bunda iki yıl önce kararlaştırılan (Zirve iki yılda bir yapılıyordu) mahallenin çocuklarıyla (9-15) yaş almışlarını (65 üzeri) eşleştiren "fıdanlar ve çınarlar sağlık eğitim ve müdahale timleri" kurulmasının etkisi çok büyüktü. İki yıl boyunca altı kişilik ekipler halinde organize olan bu timler -aramızda kalsın- esnafı canından bezdirmişti! Dile kolay

38 tim vardı. Mahalle tarafından yetkilendirilen bu ekipler günde biri ve 10 dakikayı geçmemek kaydıyla gönüllü olduğunu bildiren toplu mekanlarda (kafe, kahvehane, lokanta, meyhane, otobüs durakları, park vb.) sağlık eğitimi ve denetimi yapma hakkına (bakkal, süpermarket, manav vb) sahiptiler. Bu iki grubun -fıdan ve çınarların- yakınlaşması, kaynaşması adeta bir "voltran" oluşturmuştu, uzlaştıkları konularda beklenmeyen enerjilikte ses çıkartıcı ve sonuç alıcı oluyorlardı (Gerçi çocukların yaş almışları "kandırdığı" ve kendi amaçlarına alet ettiği de giderek artan yaygın bir kaniya dönüşmüştü).

Not düşmekte yarar var: Esnaf da genç çalışanlarının yaratıcılığıyla oluşturduğu bir "tiyatro ekibiyle" timleri hicveden canlandırmalar hazırlamış ve kafe, lokanta vb. çalışanların sağlığına "körlük", duyarsızlıkla eleştirmiş, iş yeri sahipleri de büyük firmalara karşı mahalle esnafının sahiplenilme isteklerini dile getirmişlerdi.

Dün akşam artık "propaganda" sürecinin bittiğini ve halka açık toplantıların başlayacağını işaretleyen konser, yağmur nedeniyle ertelenmiş olsa da bugünün hazırlıklarını etkilememişti. Çünkü bir aylık gürültülü dönemin aksine artık sakin ama çok özenli, dört hafta sürecek (birer hafta arayla, birer günlük) dört toplantı dönemi başlıyordu. İlk toplantı iki yıl önce belirlenen sekiz temada (atık-temizlik, kaldırımlar/ yayalaştırma, park/yeşil alanlar, sosyal rekreasyon alanları, ulaşım, gıda, dayanışma, engelli ve yaşlı bakımı, gürültü) yapılanların fonksiyonel değerlendirilmesi, ikinci ve üçüncü toplantı bu yılın temaları ve önerilerinin belirlenmesi, dördüncüsü kararların netleştirilmesi gündemiyle gerçekleşecekti. Bu toplantılarda alınan kararların bir kısmı ilçe ve il toplantılarına sadece bilgi olarak iletiliyor, mahalle düzeyinde yaşama geçiriliyordu. Daha geniş bir ölçek ve koordinasyon ihtiyacı olanlar ise ortaklaştırma ve uygulama için hazırlanan kararlar oluyordu.

Son toplantıyı izleyen hafta sonunda da ilçe düzeyinde yapılacak toplantıya katılacak sözcü seçimleri ile "bu düzeydeki" süreç sonlanmış

olacaktı. Sözcü seçimleri her tema için iki kişiden oluşuyordu ve genel bir eğilim olarak genç ve kadın tercihi öne çıkıyordu. İlçeyi de il düzeyinde yapılan toplantı izliyor ve "sonuç" toparlanarak (Zirve kısmı burası oluyordu!) yeniden mahalleliye sunuluyordu. İlçe ve il düzeyindeki toplantılara uzmanlar ile belediye temsilcileri de danışılmak, görüş alınmak üzere katılıyordu. Ancak Zirve üç gün sürüyor ve Kent Konseyi'nin bütün bileşenlerinin (sendikalar, dernekler, partiler vd.) eleştiri ve katkısına açık olarak yürütülüyordu. Şaka maka altı ayı bulan bir süreç.

Ankara Halk Sağlığı Zirvesi'nin ana fikri "sağlıklı toplum, örgütlü toplumdur"a dayanıyordu ve en uç köşelerde bile bir sağlık hareketi/ hareketliliği yaratmayı hedefliyordu. Sağlığın hastaneler, ilaçlar, çok yüksek teknoloji cihazlarla sınırlanmış gibi algılandığı günümüzde sağlıksızlığın temelini eşitsizlikler olduğunu ve buna örgütlü olarak müdahale edebildiğimiz ölçüde var olan sağlığımızı toplumsal ölçekte koruyup geliştirebileceğimizi bilen bir yaklaşımın ürünüydü. Kuşkusuz eşitsizliklerle mücadele çok sayıda gerilimi de doğuruyor, kimi zaman çıkar odaklarının direnciyle karşılaşılıyor, kimi zaman da iyi niyetle atılan adımlarla doğaya zarar verilebiliyordu. Ama bütün yerel yönetimin aklının ve ruhunun "Nasıl daha sağlıklı ve iyi yaşayabiliriz?" sorusu ışığında çekip çevrilmesine yönelimde (küçümsemiyorduk ama henüz gelebildiğimiz yer yönelimdi) Kent Konseyi'nde yürütülen halk sağlığı bakışı ve çabasının katkısı olmuştu.

Anıtpark'a gelmiştim, geniş alana aralıklarla sandalyeler, yer minderleri konmuş, başlamaya 15 dakika kala herkes yerini almıştı. Yanımda getirdiğim katlanır sandalyemi açarken, bir gazete röportajında okuduğum o cümle -yine beni rahatsız etmek için(!)- aklıma geldi: "Anıtpark'ın yanı başında, Bahçelievler 83. Sokak'ta işte bu rögar kapağının altında kanala alınmıştır Kirazlıdere... Yaklaşın; size sesini duyuracak!"¹ Halk sağlığını ilgilendirir mi, kestiremiyordum ama benim ruh sağlığım açısından "Bir şey yapmalıyız, bu kayıp dereyi ortaya çıkarmalıyız"ı bu toplantıda mutlaka dile getirecektim.

¹ <https://www.hurriyet.com.tr/kayip-derelerin-pesinde-40046462>

Yukarıdaki yazıları okurken hissettiklerinizi ve fark edip cevaplarını merak ettiğiniz sorularınızı aşağıdaki e-posta adresime iletmeniz beni çok mutlu edecektir. Ben kendi duygumu ve sorularımı sizlerle paylaşmaya hazırım, en azından ipuçlarını yazmaya.

Okuduklarımın bana hissettirdiği duygu: UMUT. Eminim 13 yaşındaki Naz ve arkadaşları, genç yaşlarında Meclislerde başladıkları "birbirlerini anlamak için dinlemeye ve birlikte yürümeye" aralıksız bir şekilde devam edecekler ve temsili

demokrasi kültürümüzü katılımlı olanına doğru evirmekte başarılı olacaklar. İşte UMUT! Yolları açık olsun 😊

Bu dosyanın girişinde paylaştığım 5393 sayılı Yerel Yönetim Yasasının 13. Maddesi'nde yazılı olan "o iki cümleyi tekrar okumanızı" hatırlatarak, merak edip üzerinde düşünmemiz gereken iki soru ile dosyamızı "şimdilik" sonlandırmak istiyorum: Acaba, yasanın 76. Maddesi'nde yazılı olan "Kent Konseyi" ile 77. Maddesi'nde yazılı olan "Belediye hizmetlerine gönüllü katılım"

başlıkları altında yapılması olası şeyler deyince aklınıza neler geliyor? Kent Konseyi ile herhangi bir bileşeni (Kamu Kurumu, Dernek, Meslek Odası, Sendika, Federasyon, Birlik, Siyasi Parti vb.) arasındaki en önemli Fark sizce ne olabilir?

Yazımı yine her zamanki sözler ile bitireyim; GÜVEN duygusu ile birliktelikler oluşturup, COŞKU ile dayanışmak, üretmek ve PAYLAŞABİLMEK dileğiyle sevgilerimle,

mehmetcpeker@yandex.com

Dergilerde Derya Var...

Ankara Araştırmaları Dergisi'nin Son İki Sayısı

Akın Atauz

VEKAM'ın yayınladığı AAD, Ankara için gerçekten önemli bir kaynak. Her iki bakımdan: Ankara ile ilgilenen akademisyenler, bu alanda uzmanlaşmış bir dergi olduğu için çalışmalarını sunabilecekleri bir ortam buluyorlar, Ankaralıları da, kent ile ilgili bilmedikleri ve merak ettikleri konularda, güvenilir ve bilimsel bilgiler edinebiliyorlar...

Derginin 2020 yılına ait iki sayısı da çok ilginç birer koleksiyon oluşturuyor. Ancak 2020'nin ikinci sayısı çok sayıda önemli, ilginç ve başka yerlerde kolay bulunamayacak nitelikte makaleler içeriyor.

Sayıları tam olarak tanıtabilmek çok zor ve dileyen, zaten internetten gerekli bilgileri bulabilir; bununla birlikte, yine de azıcık merak uyandırmak için bazı ipuçları yararlı olabilir:

Sekizinci cildin ilk sayısındaki ilginç makalelerden biri "Pasajların Düşüşü ve Flanörün Sürgünü, Ankara'da Bir Pasaj" başlığını taşıyor ve Duygu Hazal Simser tarafından yazılmış. Diğer ilginç

makale ise, Gizem Büyücek ve Seçkin Büyücek tarafından kaleme alınmış ve "Ankara Gündelik Hayatın Sözlü Tarih Okuması, Güvenevler Mahallesi, 1950-1980" başlığını taşıyor.

Aynı cildin ikinci sayısında ise çok daha fazla sayıda ilginç makale yer alıyor: Seçkideki yazılardan biri Ankara'nın en az çalışılmış (erken) Bizans dönemiyle ilgili ve aziz bir Ankaralıyı tanıtıyor: "Ankara'nın Bir Azizi Martir Platon" (Pınar Serdar Dinçer). Bir diğer ilginç makale ise, Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Mart ayının başında karşı çıktığı Ermeni mezarlığı üzerine beton çarşı yapma projesinin inşaat alanı olan mezarlıkta bulunan ve başka hiçbir kaynakta rastlanmayan bir şapelden bahsediyor: "Ankara'da Katolik Ermenilere Ait Son Şapel ve Cemaatin Fransız Kilisesine İntikali" (Aved Avedis Aydınyan Kelleci). Bu makale aynı zamanda, tehcirden sonra hala yaşama tutunmaya çalışan Ankaralı Ermenilerin 1933'e kadarki durumunu da, gözler önüne seriyor.

Konutla ilgili iki makale var. Biri Çiğdem Bağlırındaki transformasyonu eleştirel bir gözle anlatıyor (Gülçah Aykaç). Diğerisi ise, Yenimahalle "müstakil konutlarının" korunması ile ilgili (Reha Can Yılmaz-Özlem Sağıroğlu).

Tiftik keçilerinin yitirilişini (Senem Gönenç) ve Ankara Çayı örneğinde kentsel akarsuları, ekolojik çerçevede inceleyen (Zeynep Çetiner-Şükran Şahin) iki ilginç makaleden başka, Ankara'da şarap üretim tarihine dair çok ilginç bir çalışma da (José Duarte Riberio-Duygu Cihanger Riberio ve João

Santos Duarte) bu sayıda yer alıyor. Ayrıca Sümerbank'tan Gima'ya" başlığını taşıyan, Ankara'daki mağazacılığın mekansal dönüşümünü inceleyen başka bir makale bulunuyor (Umut Şumnu).

Ancak bundan çok daha fazlasını da bulabileceğiniz bir zenginlikte, 2020'nin son sayısı... (Her sayı, sadece 1000 tane basılıyor.)

Çığ Tutan Şarkıları Bilen Şair

Ahmed Arif ve Ankara

Sencer Başat

Fotoğraf 1. Ahmet Arif

Anadolu'nun, halkın, hasretin, sevdanın ve hapisliğin şairidir Ahmed Arif. "Anadoluyum ben" yazandır bir dizesinde ve tek kitabıyla milyonlara ulaşandır. Yaşamı boyunca hak arar, ezilenin ve güçsüzün yanında durur. Eşitlik için yazar, adalet için söyler, özgürlüğü engellendiğinde söver ve hak için dayak yer. O günleri göremeyeceğini bilse de, birileri o günü görsün diye öldüğünü söyleyecek kadar samimi olduğundan onu doğum gününde anmak istedim.

Bir Kitaba Giren Bir Sürü Yaşam ve Bir Doğum Günü

1927 yılında 21 Nisan'da Diyarbakır'da dünyaya gelir. Asıl adı Ahmed Önal'dır. Annesini 2 yaşında kaybeder ve üvey annesinin yanında büyür. Çok farklı yerlerde yaşaması sonucunda Arapça, Zazaca ve Kürtçe dillerini bilir. Yetiştirdiği kültür ona çocukken at binmeyi öğretir. İlkokulu Diyarbakır'da, Ortaokulu Şanlıurfa'da ve Lise'yi Afyonkarahisar'da okur. Lisede başlar şiir yazmaya ve aldığı ilk telif ücreti babasının gönderdiği harçlıktan fazladır.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü'ne başlar ve Türkiye Gençler Derneği'ne üye olur. "Üşüyorum kapama gözlerini" diyen şairin ilk tutukluluğu 1951 yılındadır. 1952'de tekrar tutuklanır ve 1955 yılında tahliye olur. 1967 yılında evlenir ve 1972 yılında oğlu Filinta dünyaya gelir. Bir söyleşide mutluluğunu şöyle dile getirir: "Yaşamımda en büyük sevinci baba olduğum gün duydum. İnanır mısınız tam iki yıl oğlumun nüfus kâğıdını cebimde taşıdım."

Şiirlerini topladığı tek kitabı "Hasretinden Prangalar Eskittim" 1968'de yayımlanır. Türkiye'de en çok basılan kitaplar arasındadır. Hasretinden Prangalar Eskittim kitabının ilk adı, "Dört Yanım Puşt Zulası"dır. Şiire başladığı yıllarda Garip akımı popüler olmasına rağmen bu akımı eleştirir. Özgün imgeleri vardır ve konuları tarihseldir. Dizelerinde uyum, ritim ve ses önemlidir. Yalın ve samimi bir dil ve anlatım ortaya koyar. Coşkulu, kararlı ve tutkulu bir duruşla halkın sesi olma amacındadır.

Fotoğraf 2. Ahmet Arif

Gençliğinde yazdığı şiirlerin çoğunun kız arkadaşları ve polis tarafından alıkonulduğunu söyler. 1943'de Van'da 32 kişinin ölümüyle sonuçlanan Muğlalı Katliamı ile ilgili yazdığı "Otuzüç Kurşun" şiiri onun sorgulanmasına ve dövülmesine neden olur. "Maviye/Maviye çalar gözlerin..." dizelerini tamamlamak ise 20 yılını alır. Yılmaz Güney'i hapisanede ziyaret eder. Orhan Veli Kanık ile fayton gezilerine çıkar. Cahit Sıtkı Tarancı ile dizelerini paylaşır. Birçok şaire hayrandır. Faruk Nafiz Çamlıbel, Nâzım Hikmet, Orhan Veli ve Cemal Süreya'nın şiirini sever. Dostoyevski, Tolstoy ve Émile Zola okur. Halk müziği hayranıdır; Celal Güzelses ve Ruhi Su dinler.

“.....
Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,
Yastığım, ranzam, zincirim,
Uğrunda ölümlere gidip geldiğim
Zulamdaki mahzun resim.
.....”

(Haberin Var Mı Taş Duvar)

Ahmed Arif şiirini kapsamlı biçimde inceleyen Ahmet Oktay, 1990 yılında "Karanfil ve Pranga" isimli yapıtıyla onun imgelerindeki derdin dermanı olmaya çalışır. Muzaffer İlhan Erdost da "Üç Şair" kitabında, Ahmed Arif şiirinin yorumunu yapar. Tek şiir kitabındaki şiirleri; Cem Karaca, Fuat Saka, Grup Yorum, Kızılırmak, Moğollar, Suavi, Rahmi Saltuk, Grup Ekin, Grup Baran, Zülfü Livaneli, Fikret Kızılok, Onur Akin, Civan Haco, Edip Akbayram, Alaaddin Us ve Manuş Baba tarafından bestelenir ve söylenir. Sabahattin Ali ile birlikte şiirleri en çok bestelenen ve söylenen şairler arasında yer alır.

“.....
Seni bağırabilsem seni,
Dipsiz kuyulara.
.....”

(Hasretinden Prangalar Eskittim)

Ahmed Arif'in 1954 ve 1957 yılları arasında Leylâ Erbil'e gönderdiği mektuplar yakın dönem

edebiyat tarihimiz için önemlidir. Sürgününü, yaşadığı siyasi baskıyı, iç dünyasındaki çıkmazları ve sevdasını anlatan mektuplar, ayrı bir edebiyat eseridir. Leylâ Erbil bu mektuplaşmalarda dostluk sınırını çok belirgin olarak çizer. Ahmed Arif sevgisine karşılık bulamasa da hayata tutunur, bu mektuplaşmalar sayesinde.

Ankara Sevdalısı Ahmed Arif ve Karanfil Sokağı

Emekliliği sonrasında Ankara'da sade ve sakin bir hayatı bilerek ve isteyerek seçtiğini belirtir. Reklamdan, gösteriştan ve gürültüden uzak durmayı seçer. Aşiret töreleriyle yetişen bir ailenin çocuğu olarak, komşu kadınlar oğullarıyla övünürken annesi, "Benim oğlum da Ankara'ya gitti komünist oldu" dedikten sonra, Ankara'da dost çevresinde kendi halinde bir yaşam sürer.

“Tekmil ufuklar kışladı
Dört yön, onaltı rüzgâr
Ve yedi iklim beş kıta
Kar altındadır.

.....

Karanfil sokağında bir camlı bahçe
Camlı bahçe içre bir çini saksı
Bir dal süzülür mavide
Al - al bir yangın şarkısı,
Bakmayın saksıda boy verdiğine
Kökü Altındağ'da, İncesu'dadır.”

(Karanfil Sokağı)

Onun Ankara bağlantısını en güzel anlatan şiirlerden biridir "Karanfil Sokağı". Karanfil Sokağı şiirinde içindeki sevdayı ve hasreti, Ankara'ya duyduğu ilgiyle birleştirerek dile getirir. Ankara Kızılay'daki Karanfil Sokağı şiirin başlığıdır. O çevredeki mekânlarda birçok anısının bulunduğu şiirin her dizesinde ortaya çıkar. Kaldırımında gözünün bıraktığı bir iz, daldaki kuşunda sesinden bir ötüş vardır. Karanfil Sokak'ta o yılların ruhunu ve iklimini korumaya çalışan kent severlerin, gezginlerin, sanatseverlerin ve üniversiteli gençlerin bir anlık fotoğrafıdır dizeleri. Birçok genç gibi Ankara'ya sonradan gelenlerin, göçenlerin ve orada yaşayanların buluşma noktasıdır Karanfil Sokak.

Karlı bir günde sokakta dolaşırken gördükleri, algıladıkları ve bunun ondaki izdüşümleri, belirli bir simgesel bakış açısıyla dizelere yansır. Düşünceleri de sokak gibi kar altındadır. "Yedi iklim beş kıta" vurgusuyla her yerin kar altında olduğunu belirtir ve karamsarlığını ortaya koyar. Son bölümde ise bir camın arkasındaki bir saksıda büyütülen dal parçasından söz eder. Belki de karamsarlık yerini böylece belirli bir ölçüde

umuda bırakır. Şiirdeki dereler sonradan semtler haline gelir Ankara'da. Şiir uzundur ama sokak boyunca yürüyerek uzayan dizelerdir bunlar. Karanfil Sokağı'nda bir kafede dal gibi, fidan gibi güzel bir kız oturur. Bu kız Kızılay çevresinden değildir belki de, Altındağ'dan ya da İncesu'dan olabilir, şiirin son bölümünde belirttiği gibi. Yanakları aldır ve şarkısı bir yangın şarkısıdır.

Ahmed Arif'in Karanfil Sokağı şiirinde geçen kadının Leylâ Erbil olduğu da iddia edilir. Leylâ Erbil İstanbulludur ve Ankara'da hiç yaşamamıştır. Ankara çevresinde; Kızılay, Altındağ veya İncesu bağlantısı bulunmadığı bilinir.

Ahmed Arif diğer bir Ankara şiirinde İncesu Deresi'ni anlatır. Derenin çevresindeki gecekonduları ve emekçileri, fakirlik ve ve özlem dizeleriyle birlikte büyük bir sevginin temelinde dile getirir.

“Gün açar,
Karın verir yağmurlu toprak.
İncesu Deresi, merhaba.
Saçakta serçeler daha çılgındır,
Bulutlarda kartal,
Daha çalımlı.
Koparır göğsünden bir düğme daha,
Tezkere bekliyen biri.
İncesu Deresi, merhaba.
....”

(Merhaba)

Ankara'da Dikmen semtinde Sokullu Mehmet Paşa Caddesinde, üstadın anısını yaşatmak üzere hizmet veren, "Ahmed Arif Parkı" bulunur. 17 dönümlük alanıyla Ankara'nın büyük parkları arasında yer alır. İçinde iki adet mini amfi tiyatro bulunan park en çok ziyaretçi alan mesire mekânlarından birisidir.

Fotoğraf 1. Ahmet Arif

Ankara'daki bir Ahmed Arif anısı da oğlunun bir eseridir. Ahmed Arif'in oğlu Filinta Önal'ın yaptığı Can Yücel büstü, Çankaya'da Can Yücel parkında bulunur.

Ustaya saygıyla...

KAYNAKLAR

Leylim Leylim, (Ahmed Arif'ten Leylâ Erbil'e Mektuplar) Ahmed Arif, İş Bankası Kültür Yayınları / Türk Edebiyatı, İstanbul, Eylül 2013

<https://www.insanokur.org/leyla-erbil-ahmed-arifin-kendisine-gonderdigi-ask-mektuplarinin-neden-yayimlanmasini-istemedi/>

<https://m.bianet.org/biamag/ifade-ozgurlugu/107488-hasret-pranga-bir-de-ankara>

<https://odativ4.com/ahmed-arifle-ankarayi-dolasmak-1610161200.html>

Fotoğraf 1 Kaynak : Frigbo Paylaşımı <https://frigbo.com/sites/default/files/post/images/ahmed-Arif.jpg>

Fotoğraf 2 Kaynak : Yeni Yaşam Gazetesi Websitesi <https://yeniyaşamgazetesi2.com/wp-content/uploads/2019/06/11man%C5%9Fet-1.jpg>

Fotoğraf 3 Kaynak: Çankaya Belediyesi Websitesi

Nallıhan Geleneksel Evleri, Yapıları ve Kültürel Değerleri

M. Faruk Soydemir

Fotoğraflar: M. Faruk Soydemir

Nallıhan, Ankara'nın batısında, Ankara-Adapazarı yolu üzerinde, şirin ve tarihî bir ilçedir. Benim de sık sık gittiğim ve sevdiğim bir kent. Aslında Ankara'ya pek de yakın değil. Ankara'nın ilçelerinden Şereflikoçhisar'la birlikte en uzaklarından biri. Ankara'ya uzaklığı 161 km. Nallıhan'ın doğusunda Beypazarı, kuzeyinde ise Bolu ve Mudurnu bulunmaktadır.

Nallıhan'ın ve çevresinde milattan önce ve sonra Frig, Roma ve Bizans yerleşmeleri olduğu bilinmektedir. Antik Roma yolu üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle bölge ticari ve askeri yönden önemli bir bölgedir. Nallıhan aynı zamanda İpek Yolu üzerinde de bulunmaktadır. Ayaş, Beypazarı, Çayırhan, Nallıhan, Göynük ve Adapazarı önemli bir İpek Yolu güzergahıdır. Beypazarı, Çayırhan ve Nallıhan'daki hanların yapılış amacı bu nedenledir. Osmanlı döneminde, tarihi Roma yolu üzerine; 1603-1617 yılları arasında Osmanlı padişahı olan Sultan 1. Ahmet'in veziri olan Nasuh Paşa tarafından bu yol üzerine üç adet han yaptırılmıştır. Bu hanlar: Çayırhan, Nasuhpaşa Hanı ve Uluhan'dır. Ayrıca Nasuh Paşa, Nallıhan'da bir cami ve bir de hamam yaptırır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda, çevresiyle birlikte büyük bölümü ormanlarla kaplı olan ilçenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. Günümüzde, Nallıhan'ın yakınında bulunan, Hasan Polatkan Barajı, Gökçekaya Barajı ve Çayırhan termik santrali bulunmaktadır.

Ayrıca Nallıhan Kuş Cenneti birçok yerli turistin ilgisini çekmektedir. Aladağ Çayı ve çayın baraja döküldüğü yerde oluşan sazlıklar ile söğütler ve tarım arazisinde değişik türden kuş grupları bu alanda yaşamaktadır. Nallıhan Kuş Cenneti'nde 190 civarında kuş türünün yaşadığı belirtilmektedir. Ayrıca bu kuşların söğüt ağaçlarında yuva yaptıkları da gözlenmektedir.

Kuş Cenneti'nin arkasında yer alan kayalıklarda da çeşitli üreme habitatları oluşmuştur. Bu alanın fotoğraf çekmek için de çok güzel bir bölge olduğunu belirtmek isterim. Zaten yol üzerindeki gözlemleme alanı, fotoğraf çekme imkanını bize fazlasıyla sunmaktadır.

Nallıhan'da eski tarihlerde çok sayıda tescilli yapı varmış. Ancak günümüze kadar sık sık çıkan yangınlarda çok sayıda tescilli yapı yanmış ve yok olmuş. Günümüze sadece 20 civarında tescilli yapı geriye kalmış. Çarşının üst kısmındaki yamaçlardaki geleneksel yapılar neredeyse sırt sırta olacak şekilde çok sık bir doku meydana getirmektedirler. Nallıhan geleneksel evleri, genellikle 2-3 katlıdır.

Nallıhan'ın geleneksel mimarisinde taşıyıcı sistem kurgusu ahşap karkastır. Temel malzeme, ahşap, taş ve kerpiçtir. Üst katlar asıl yaşama alanıdır. Sofa etrafında odalar dizilmiştir. Geleneksel evlerin büyük kısmı iç sofalı olarak planlanmıştır. Yemek yeme, yatma, yıkanma gibi yaşam alanları bu kattadır.

Birçok yapının üst katlarında da sofa bölümü mevcuttur. Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "iç sofalı plan tipi" Nallıhan evlerinde de uygulanmıştır.

Nallıhan evlerinde ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Ahşabın, diğer yapı malzemelerine

göre daha esnek ve daha kolay işlenebilir olması bu malzemenin kullanılmasının nedenlerinden biridir. Diğer neden ise bölgede bolca ormanlık alan bulunmasıdır. Çevrede var olan ormanlar ve ağaçlık alanlar bu malzemenin kolayca elde edilmesini sağlamıştır. Nallıhan ve Beypazarı çevresinden getirilen sarıçam, karaçam ve kavak ağaçları yapılarda kullanılmıştır. Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşap malzemedir. Bazı yapılar ise taş temel üzerine kurulu ahşap yapılardır. İlçede ahşap yapılara az da olsa rastlanmaktadır.

Temeller genellikle taştan yapılmıştır. Taş malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır. Pencereler giyotin penceredir. Dış cepheler genellikle beyaz badana olup, sarı ve turuncu renklerin de kullanıldığı örnekler vardır.

Nallıhan'ın en önemli geleneksel evlerinden biri, Belediye binasının hemen yakınındaki geleneksel konuttur. Tescilli yapı yakın zamanda restore edilmiştir.

Yapının yapıldığı tarih kesin olarak bilinmemektedir. 1908-1910 yılları olarak belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır. Sonrasında ise yola bakan zemin katın bir kısmı dükkâna çevrilmiş ve ticari olarak kullanılmıştır.

Nallıhan Kuş Cenneti

Nallıhan

Nallıhan Belediyesi Binası

Belediyenin yanındaki geleneksel konut

Üst katlar yine konut olarak kullanılmıştır. Yapı Nallıhan'ın varlıklı bir ailesi tarafından yapılmıştır. Aile büyüğü üst katı kendi oturacağı şekilde yaptırmış, 1. katı ise çocuğunun kullanacağı şekilde düzenlemiştir. Bu amaçla zemin kat ahır, samanlık, depo ve bahçe katı olarak düzenlenmiş.

1. kat kendi içerisinde ayrı bir konut, 2. kat ise ayrı bir konut olarak yapılmıştır. Ana merdiven ise her iki konuta da hizmet vermektedir. Konakta uzun zaman aile topluluğu oturmuş. Daha sonra ölümlerle birlikte konak boş kalmıştır. Yapı taş temel üzerine yapılmıştır. Ahşap karkas yapıdır. Su basman duvarları taştır. Zemin kat duvarlarının bazıları taş duvardır. Bazı duvarlar da ahşap çatki arası kerpiç dolgu ve tuğla dolgu ile doldurulmuştur.

1. kat ve 2. kat duvarları ise ahşap çatki arası kerpiç dolgu ve tuğla dolgu ile doldurulmuştur. Yapı, zemin, 1. kat ve 2. kat olmak üzere 3 katlıdır. Yapı düz bir arazi üzerine yapılmıştır. Yapı girişi, Ana yol üzerindedir. Yandaki küçük yoldan ayrıca bahçe girişi de verilmiştir. Yapının cephelerinde çıkma yapılmamıştır. Yapı, çıkmasız bir yapıdır. Zemin katta, sonradan yapılan dükkân girişi, ahır ve depo girişi vardır. Yapının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri tarafımızdan (Soydemir Mimarlık Ofisi) hazırlanmış ve Ankara Kültür varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanarak restorasyonu bitirilmiştir.

“Nallıhan'da ... günümüze sadece 20 civarında tescilli yapı geriye kalmış”

Nallıhan'ın diğer önemli geleneksel evlerinden biri de Sefa Otel'i'dir. Tescilli yapıdır. Restorasyon uygulaması halen devam etmektedir. Yapı, Nallıhan geleneksel çarşısı içerisinde almaktadır. Yakınında ise Nasuhpaşa Camisi ve Nasuhpaşa Hanı bulunmaktadır. Yapı girişten arkaya doğru eğimli bir arazidedir. Yapı Nasuh Paşa Caddesi, Cumhuriyet 2 Sokağı ve Lale Sokağı'na cephelidir.

Yapının yapıldığı tarih olarak 1921 yılı olarak belirtilmektedir. Konut ve otel olarak yapılmıştır ve bu amaçla kullanılmıştır. Yapı, şu andaki maliklerin dedeleri tarafından yapılmıştır. Yapının sahibi olan dede aynı zamanda bir marangoz ustası olduğundan yapıyı kendisi yapmıştır. Nallıhan'ın ilk oteli olarak kayıtlara geçmiştir. Zemin kat, ara kat ve 1. kat olarak 3 katlıdır. Girişin bir bölümü, ara kat ve 1. katın bir bölümü otel olarak planlanmış ve otel olarak kullanılmıştır. 1. katın bir bölümü ise yapının sahiplerinin konutu olarak planlanmış ve kullanılmıştır. Zemin katta ise kahvehane ve 1 adet dükkân vardır. Ara kat ve 1. katta ise otel odaları ve konut bulunmaktadır.

Temel ve su basman duvarları taş duvardır. Zemin ve 1. kat duvarları ise tuğla duvardır. Yapı, 3 katlıdır. Yapı arkaya doğru eğimli bir araziye oturmaktadır. Yapıda ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Yapının en sevdiğim mimari elemanı nitelikli balkonlarıdır. Balkonların ahşap parapetleri ve ahşap tavanları işlemelidir, ahşap eliböğründelerle desteklenmiştir. Üstte ise ahşap alınlıklar vardır.

Nallıhan'da en önemli merkez Eski Çarşı ve çevresidir. Çarşı, onlarca dükkân, Nasuhpaşa Hanı, Nasuhpaşa Camisi ve birçok sokaktan oluşmaktadır. Bu dükkânlar günün her saatinde canlı ve alışverişin yapıldığı noktalardır. Dükkân cepheleri yakın zamanda ahşap kaplamalarla yenilenmiştir.

Nallıhan'ın en önemli kültür mirası belki de Nasuhpaşa Hanı'dır. Osmanlı padişahı olan Sultan 1. Ahmet'in sadrazamı olan Nasuh Paşa, 1603-1617 yılları arasında bu güzergâh üzerinde 3 tane han, bir cami ve bir de hamam yaptırmıştır. İpek yolu üzerinde 3 han bulunmaktadır. Nasuhpaşa Hanı, Çayırhan ve Uluhan'dır. Kaynaklara göre Nasuhpaşa Hanı'nın, Osmanlı Veziri (Bakan) tarafından miladi 1605 yılının nisan ayının üçünde başlatılıp, 1606 yılının temmuz-ağustos ayları arasında tamamlandığı ifade edilmektedir.

Bir zamanlar hanın cümle kapısında asılı duran deve nalından ötürü yapının Nallıhan ismini aldığı söylenmektedir. Yine bir başka rivayete göre

hana uğrayan kervanlardaki develerin nallarının bakımının yapıldığıdır. Hanın rölöve, projelerini hazırlayan arkadaşım Mimar Vedat Ağca tarafından hazırlanan rapora göre dikdörtgen bir plan şemasına sahiptir. Özgün kalan han kapısı dışındaki kapının her iki yanında yer alan özgün odalar haricindeki duvarlar moloz taş örgüsü ile kargir olarak inşa edilmiştir. Moloz taşların arası yatay ve dikey olarak yerleştirilmiş tuğlalarla takviye edilmiş, zaman zaman da küçük çakıllı harçla doldurulmuştur. Derzleri kireç harçlıdır. Düzgün kesme taş kaplama ile yapılan han kapısı dairevi, geniş ve uzunca tonoz biçimindedir.

Bir zamanlar hanın cümle kapısında asılı duran deve nalından ötürü yapının Nallıhan ismini aldığı söylenmektedir. Yine bir başka rivayete göre hana uğrayan kervanlardaki develerin nallarının bakımının yapıldığıdır.

Zemin katta ve üst katta bolca dükkân vardır. Günümüzde bu dükkânlarda Nallıhan yöresel ürünleri ve el emeği hediye eşyalar ve iğneoyaları satılmaktadır. Bu nedenle, Nasuhpaşa Hanı, Nallıhan'a gelen yerli ve yabancı turistlerin uğrak yeri haline gelmiştir.

Gazetemizin daha önceki sayılarında: Geleneksel Ayaş Evlerini ve Ankara Yahudi Mahallesini sizlere anlatmaya çalıştım. Bu sayıda da Nallıhan geleneksel evleri, yapıları ve kültürel değerlerini yazmaya çalıştım. Amacım Ankara ve ilçelerindeki geleneksel evlerimizi, yapılarımızı ve kültürel değerlerimizi tanıtmak, korunmasını sağlamak ve gelecek kuşaklara kimlikli bir şekilde aktarılması için birazcık çaba gösterebilmektir.

Sefa Otel

Taş temel üzerine kurulu ahşap yapı

Eski Çarşı ve Nasuhpaşa Hanı

Emeğin Kokusu

Sinem K. Baş

Ankara Gazi Mahallesi, Gazi İstasyonu, kokoreççiler ve AOÇ dondurması satan yerler, hemzemin geçitten sonra, Hayvanat Bahçesi'ne dönmeden düz devam ettiğinizde, karakol dahil; ilerideki Türk Traktöre kadar olan tüm evler, özellikle yazları saat 15:00'ten sonra muhteşem bir kokuyla dolardı: Maya kokusu. Ancak bu, şimdilerde bol bol evlerden yükselen ekmek mayası kokusu değildi elbette. Biranın mayalanma kokusuydu.

Saat 15.00'ten sonra bu civardaki insanların halleri hoşlaşır, yüzlerine bir gülümseme otururdu. "1988 yılında bu civardaki herkes saat 15:00'ten sonra içmeye başladılar" dersem yalan olur ama herkes bu kokuyu soluyarak yaşardı. O saatten sonra hayat zorlamaz, işler kolaylaşır, havalar yumuşardı. Çünkü bu koku kimilerine en son bira içtikleri günü çağırıyordu kimileri için ise "üretim" demekti. Öyle ya Bira Fabrikası çalışıyorsa üretim vardı, iş vardı, emek vardı.

Tekel Bira Fabrikası'nın Hikayesi

1932 yılında Gazi Mustafa Kemal, Hakimiyet-i Milliye Gazetesi'nde bir reklam görür. Bu reklamda "Türkiye'nin tek birası olan Bomonti birası için" yazılıdır. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nde ulusal yatırımın güçlendirilmesi gerektiğinden, bu ilan ile yabancı ülkelere paranın gidiyor olması Gazi'yi rahatsız eder. 1933 yılında Atatürk'e ait olan Orman Çiftliği arazisinde fabrikanın temeli atılır ve 1934 yılında tamamlanır. Hemen üretime geçilir. Aynı yıl ilk ürünler piyasaya sunulur. Kuruluş yılında 1,5 milyon litre kapasiteye ulaşır. 1937 yılında fabrika ve tüm çiftlik arazisi Atatürk tarafından hazineye bağışlanır. 1938 yılında fabrika Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu bünyesine alınır. Bir sonraki yıl ise İnhisarlar İdaresi Umum Müdürlüğüne (Tekel Genel Müdürlüğü) devredilir. Bira fabrikasının üretim kapasitesi, yıllar boyunca çeşitli artışlarla 1960'lı yılların sonunda 10 milyon litreye ulaşır. Fabrikada sadece bira yapılmaz,

zaman içinde şarap, viski, soda, gazoz, rakı ve hatta buz üretimi, çay paketlenmesi ve satışı da yapılır. Ekim 1983'te çay işletmeleri Tekel Genel Müdürlüğünden alınır, kamu iktisadi kuruluşu olarak Çaykur Genel Müdürlüğüne dönüşür.

Yüksek Alkollü İçki Sanayii

Mayıs 1990 tarihli "1990 – 1994, 6. Beş Yıllık Kalkınma Raporu"nda İçki Sanayii Özel İhtisas Komisyonu içki sanayisinin 5 yıllık kalkınma planını öngören bir içerik hazırlar. Raporda "Şarap Sanayii", "Bira ve Malt Sanayii", "Su Sanayii" ve "Yüksek Alkollü İçki Sanayii" başlıkları yer alır. Yüksek alkollü içkiler gümrük tarifesine göre "Rakı, Votka, Viski, Cin, Kanyak, Rom, Likörler ve diğerleri" şeklinde sıralanır. Raporun sonuçlarından birisi de "Milli içkimiz" olan rakının 5. Beş Yıllık Plan'da talep tahminlerinde seyrettiği, diğer içkilerin tüketiminin ise tahminlerinin çok üstünde olduğudur. Raporun ilerleyen sayfalarında ise yüksek alkollü içkilerin, üretim ve tüketiminde halk sağlığı söz konusu edilir. Ancak bu ürünler, temel vergi gelirleri kapsamındadır da. Bu nedenle "Hisseleri devlet ağırlıklı olmak üzere, özelleştirme politikası çerçevesinde, AT ülkeleri ile entegrasyon sonucu yurtiçi ve yurtdışı pazarlama olanaklarının sağlanması" önerilir. Rapora göre tüm ürünler, AT ülkelerinin damak zevkine göre hazırlanmalıdır. Üretim miktarımız düşük olduğundan, AT'deki emsaller esas alınarak her şey tekrar programlanmalı ve kolaylaştırılmalıdır. O ara AT'ye giremediğimize göre onların damak tadını yakalayamadık demek ki! 2004 yılında tüm içki fabrikaları Mey Alkollü İçkiler San. Ve Tic. AŞ'ye satılır.

Sayılarla Yenik Düşen Ankara Viskisi

Savaşlardan yorgun çıkmış bir ülkede, bitik ekonominin tekrar canlandırılması ve dengeye oturtulması, Mustafa Kemal Atatürk ve Anadolu halkının mucizesidir. Sümerbank, SEKA, demir-çelik fabrikası, şeker fabrikaları gibi kalkınmayı ateşleyen işletmelerden birisi de Tekel idi. Tarım ülkesi Türkiye'nin üretim zinciri içinde elbette tahlıdan, buğdaydan üretilen fermente içkiler de olmalıydı. Ankara Viskisi de bu ürünlerden birisiydi. 1957 yılının Ocak ayında Ankara Bira Fabrikasında Ankara Üniversitesi Ziraat

Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Turgut Yazıcıoğlu yönetiminde viski bileşen keşif ve üretim çalışmaları başladı. Türk insanının damak tadı özelinde en uygun viski bileşenlerine karar verildi. 1964 yılında Prof. Yazıcıoğlu, Antepli ustalara bakır imbikler yaptırdı ve ilk viski, Ankara Viskisi adıyla üretilmeye başlandı. Ankara Viskisinin üretiminde en çok yüzde 15 oranında kırık pirinç de kullanıldı. Bunun tek nedeni, tadımlarda pirinç katılmış viskilerin daha fazla beğenilmesi idi. Zaman içinde çeşitli degüstasyonlar ile ufak tefek değişiklikler yapılan ve Antep yapımı imbiklerin yerine İskoçya Nortern Fabricators firmasından alınan iki imbik kullanılarak üretilen Ankara Viskisi yudumlanmadan önce, burunda yoğun bir malt kokusuyla tatlı ve kuru meyve, kuru üzüm ve erik kokuları bırakırdı. Damağı biraz sertti ve genç gövdesiyle dili yakardı. İrlanda viskilerindeki gibi malt edilmemiş arpanın hoş tadını hissederdiniz. Genç ve nemli odun etkisi ve ardından kuru ve tatlı kayısı izleri takip ederdi. Viskinin baharatlı bitişi oldukça kısaydı. Konunun uzmanları tarafından fiyat / değer oranı iyi viskiler arasında kabul edilirdi.

Ancak, 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı raporu, viski kapasitesinin 1989 yılından sonra talebi karşılamayacağını, üretimin bira üretim için kullanılan cihazlarla yapıldığını belirtti. Oysa bira ile viskinin üretim teknolojisi, kullanılan maya cinsleri farklıydı. Bu da üretimde ortak cihazları sakıncalı kılıyordu. Zaten AT'ye gireceğimiz için, gümrük duvarları kalkacak ve güçlü viski firmaları viski pazarına hâkim olacaktı. Bu da Ankara Viskisinin pazar şansını azaltacaktı. Bu nedenle viski üretiminden tamamen vazgeçmek, yeni bir viski fabrikası kurarak yabancı ortaklıklar ile yatırımlar programlamak gerekliydi. Yine de ısrarlar devam etti, 2002 yılında Ankara Viskisi üretiminde modernizasyon ve kapasite artışı projesi ile üretim kapasitesi 500 bine çıkartıldı. Olgunlaştırma ve eskitme için Fransa'dan 500 litrelik 1000 adet fıçı alındı. Ancak hayal, 2004 yılına kadar sürdü. Bu yıl, diğer tüm tesisler gibi Ankara Viskisi üretim tesisi de Mey'e satıldı. Fıçılar Fransa'da bir firmaya, imbikler ve tamamlayıcı ekipmanlar da ABD'deki Virginia Damıtımevine satıldı. Bu iki imbik, halen orada sergilenmektedir.

KAYNAKLAR

- Bozkurt "buzzy" Karasu, Viski, brendi ve diğer alkollü içkiler üzerine blog yazarı (Özel teşekkürlerimle)
- Likörden Şaraba, Votkadan Rakıya Tekel'in Nesi Kaldı, Kerim Yanık, Oğlak Yay., 2019
- Levon Bağış, Agos Gazetesi, 15.02.2019 tarihli köşe yazısı
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı Ö.İ.K. Raporu, Mayıs 1990

SÖYLEŞİ

“Bu Çağ Bir Sonrakine Umutsuzluk Mu Bırakacak?”

Hazırlayan: Alisa Candan Karsu

Pandemi koşullarında sanatçıların koşullarını ve düşüncelerini duyurmak üzere yaptığım söyleşide kendilerine yönelttiğim sorum “Sanatçılar pandemi öncesinde geçinebiliyorlar mıydı; kendilerini nasıl hissediyorlardı? Peki mevcut dönem onları nasıl etkiledi?” oldu. İşte farklı alanlarda çalışan sanatçıların ifadeleri:

Sevilay Bulut (Müziyen): 20 senedir profesyonel olarak sahnede bulunan bir solistim. Müziyenlik bu ülkede hiçbir dönemde gerçek bir meslek olarak görülmedi ve ne yazık ki şu anda da yok sayılıyor. Bizler kendi sosyal güvencemizi kendimiz sağlamak durumunda bırakıldık. Herhangi bir olağanüstü durumda ilk gözden çıkarılanlar yine bizler olduk. Pandemi süreci bunun en uzun ve sert yaşandığı dönem oldu; bir yıldız işsiziz. Eğer bir birikiminiz veya taşınmazınız yoksa her şey daha da zor. Aileniz destek olabiliyor ise, evde çalışan başka bir birey mevcutsa süreci daha kolay atlatmanız mümkün. Bu süreçte birçok insan hayatından vazgeçti; enstrümanını, evindeki eşyaları satanlar oldu. Öyle acı, öyle zor ki... Bunları görüp hiçbir şey yapmayanlar bir gün elbet bununla yüzleşecek. Umarım hayat normale döner ve çok özlediğimiz işimize bir an önce geri döneriz. Bu platformda bizlere de yer verdiğiniz için çok teşekkür ederim. İyi ki varsınız.

Ulaş Akyol (Müziyen): Çalış, alışveriş yap... Askerler, yeni işçiler, ev kadınları... Doğur, büyüt, öl. İktidarın, pandemi öncesinde de bunun dışında bir hayat tarzı önerisi yoktu, bunu dayatıyordu. Pandemi biz ağustos böceklerinin (fablını da al git Ezop) zaten cılız çıkmakta olan sesini temelli kesmek için güzel bir bahane oldu. Maddi zorluklar mı, varoluşumun toplumsal yararsızlığını hissetmek mi daha kötü bilemedim. İlkini dayanışma, aile ilişkileri ve ikinci bir iş ile bir nebze aşabiliyorsunuz da...

Gökhan Gökalt (Müziyen/ Mekan işletmecisi): Pandemi sürecinin en çok vurduğu kesimlerden bir tanesi de şüphesiz ki eğlence / yeme-içme sektörü; bu süreçte işsiz kalan müziyen, garson, aşçı, işletmeci, komi vs. sayısı durumun ciddiyetini gözler önüne seriyor. Çalışanlar ne yazık ki satabildikleri eşyaları satarak fatura ve yemek parasını çıkarmaya çalışıyor; bunu yapamayanlar ise maalesef yaşamına son veriyor. Bu süreçte devlet desteği çok yetersiz kalıyor. Bir an önce işyerlerinin açılmasını ve halihazırda açık olan işyerlerinin kapanış saatlerinin ileri çekilmesini; bununla beraber sokağa çıkma kısıtlamalarının da ileri bir saate alınmasını talep ediyoruz.

Ahmet Yapar (Genel sanat yönetmeni / Tiyatro Devinim): Bu mağlubiyetin, bu tökezlemenin ve hatta baygınlığın adını

karnımızdan konuşmadan doğru koymakta fayda var. Adını ekonomik kaygılar belirliyor: GEÇİM DERDİ! Bu çağ bir sonrakine umutsuzluk mu bırakacak? Şu an bunu söylemek için çok erken; fakat yaşarken değeri görülmeyen, değerinin karşılığını bulamayan pek çok yazar, oyuncu, yönetmen, müziyen, sanat teknisyeni vs. “geçim sıkıntısı” nedeniyle işlerini bırakıyor, başka iş arıyor ya da yaşadığı depresyon neticesinde “intihar” edip bu dünyadan sessiz sedasız göçüp gidiyor. Ölüm kimileri için bir çıkış yolu, bir kurtuluş belki, kimileri bir terk ediş; ama gencecik çocuklarına, yetenekleri başka bir ülkede olsa değere binecek nice sanatçı evlatlarına sahip çıkamayan bir ülke için cinayettir ve bu cinayet her anlamda politiktir! Bu ne kaderdir ne de işin içinden çıkılmayacak bir kısır döngü! Bu olsa olsa bile isteye yok etmektir! Aslında depresyon değil kapitalizm öldürmektedir! (Açıklama Tiyatro Devinim adına gerçekleştirilmiştir.)

Güneş Üçan (Genel sanat yönetmeni / Tiyatro Maske): Tiyatro aşk ile yapılıyor. Aslında “iki kalas bir heves” sözü çok doğru. Pandemi öncesi de ekonomik olarak çok iyi şartlarda olduğumuz söylenemezdi; fakat alkış olarak karşılığını alıyorduk ve bir şeyler yapmış olmak bize kendimizi iyi hissettiriyordu. Bir gün bir genelgeyle aniden kapandık, neredeyse hiçbir sanatçı arkadaşımız kapalı kalınan süre boyunca devletten destek almadı. Sonra bir başka genelge ile açıldık, bir başkasıyla yeniden kapandığımızı sandık; fakat hemen ardından kapanmamış olduğumuzu öğrendik. Bu belirsizliklerle başa çıkmak bizi çok zorladı. Elbette pandemi öncesinde de ekonomik açıdan sıkıntı yaşamamızın çeşitli sebepleri vardı. Şehir olarak alışılmış bir ödenekli tiyatro merakı mevcut. Eşit şartlarda yarışmıyoruz. Devlet tiyatroları çok ucuza bilet satarak oyun sahneleyebiliyor. Biz özel tiyatrolar o paralara bilet sattığımızda sahne kirasını bile ödeyemiyoruz. Pandemi ile şartlar daha da ağırlaştı. Öncelikle sahne bulmak çok zorlaştı; çünkü pek çok sahne kapalı durumda. Kapasitelerin azalması başka bir etken. Bir diğer etken saat kısıtlamaları. Bu sebeple de çok zorlandık; çünkü sokağa çıkma kısıtlamaları oyun sergilememizi zorlaştırdı. İnsanların, haklı olarak, hastalık korkusu ve kapalı alanlara

girmek istememesi işimizi daha da güç kıldı. Açık hava sahneleri ise yok denilecek kadar az; üstelik kış ayları boyunca açık havada oyun sergilemek de imkansız. Şu an Ankara’da oyun sahneleyen 1-2 tiyatro var ve biz Tiyatro Maske olarak bunlardan biriyiz. Yine de şartlar asla eşit değil ve bu eşitsizliklerle mücadele etmek bizleri çok yoruyor. Tüm bunlara rağmen bıkmadan usanmadan söylüyoruz:

#Tiyatrolyileştirir
#İstanbulSözleşmesiYaşatır

*Açıklama tüm özel tiyatrolar adına gerçekleştirilmiştir.

Tamer Yılmaz (Yönetmen): Covid-19 salgını hayatımıza girdikten sonra ilk kez eve kapandığımızda sosyalliğin, sanatın; hatta kafelerin hayatımızdaki önemini anladık. “Her şeye rağmen” başlığıyla hemen tüm sanatçılar, alanlarına yönelik ürünleri sosyal mecralardan paylaşmaya başladılar. Ben o dönem "Ne gereği var; bu şekilde bir yanı eksik sanat eseri üretmenin ne anlamı var ki?" diye söyleniyordum. Sonradan anladım ki her şeye rağmen sanat devam etmeli; eksik de olsa, kırık dökük de olsa devam etmeli. Tarihsel arka planı olsun olmasın, katmanlı bir yapı inşa edilsin edilmesin, devletin yüzeysel yardımlarına rağmen; önlemlsizlikten değil de pandemiden korkutulan halkımızın endişelerine rağmen, kısıtlamalara, yasaklara, engellere rağmen devam etmeliyiz. Yaşasın Tiyatro!

Gökçe Sözen (Akademisyen / Ressam): Sanatçının pandemi öncesi ve sonrası geçim derdi ve hisleri üzerine düşünürsek başta şu çerçeveyi bir netleştirelim: Sanatçı halihazırda pandemi öncesi zaten kendi bireysel kaderine terkedilmişti. Bu nedenden ötürü bu hissiyata ve geçim sıkıntısına yabancı değildi. Kimisi ekonomik olarak minimize bir yaşam sürdürüp ek işler gerçekleştiriyor, kimisi aile desteği alıyor, kimisi de akademik hayatı seçip yaşamını ikiye bölüyordu. Galerilerde kurumsal bir görünüm içerisinde çalışan çoğu sanatçı dahi bu bireyselliğin içerisinde kendi geçim derdiyle başbaşıydı. Galerilerde resmi olarak çalışıyor olsa da gerek sağlık sigortasından gerek yaşamını minimum boyutta karşılayacak sosyal hizmetlerden yoksundu. Kendisi de bu

durumu kanıksamıştı; çünkü çok uzun yıllardır bir türlü olgunlaşamayan bu sistemin içerisine dahil olmak zorundaydı. Pandemi öncesi ve sonrası yaşam şartlarına gelirsek gerek kendimde gerekse sanatçı dostlarımda hayatında bir değişim gözlemlemedim. Zaten mekanlarımızda kapanıp çalışıyorduk. Halen de bu durum böyle devam ediyor. Müzisyenler ve sahne sanatçıları için aynısını söyleyemem. İşlerinin gereği bizim tersimize dış mekanlarda izleyicilerle bir araya geldiklerinden pandemi koşulları buna izin vermedi. Birçok sahne sanatçısının intihar haberlerini duyduk maalesef... Görsel sanatlar alanında pandemi dönemiyle birlikte sanatçı, galeri ve izleyici üçlü yapısında galeri ayağı bir erozyona uğradı. Bu üçlü yapıda galeri bu denklemin dışına itildi. Onun varlığının yerini sosyal medya gibi sanal alanlar aldı. Galeriler de sanal sergiler düzenledi; ancak talep görmedi. Sanatçı bu nedenden ötürü sosyal medya alanlarını daha da etkin kullanmaya yöneldi.

Ayşe Kapusuz (Ressam): Pandemiye ölüm riskinin yüksekliği ve bulaşma hızı göz önüne alınarak haliyle bir milat gibi yaklaşıyor. Fakat biraz daha geniş açıdan bakarsak her meslekten milyonlarca insan ezelden beri geçim sıkıntısı çekmekteydi; bu açıdan "pandemi öncesi" ve "pandemi sonrası" düşüncesi büyük resimde devede kulak gibi kalabilir. Keza ben de öyle. Bu ülkede yaşayan bir sanatçı olarak hala bir standarda oturmuş kazancım yok. Ama üretime bir biçimde devam ediyorum, etmek zorundayım. Seviyorum; beni ben yapan şey ve yapabildiğimi bildiğim en iyi iş, bu. Pandemi bütün meslekleri; özellikle sahne sanatlarını sırtından vurdu. "Para kazanabilmek için varoluş nedeninizi bulun, bırakın sizi öldürsün." demiş Bukowski... Tabi o ekonomik sıkıntıları kastetmemişti belki. Ama günümüzde bu durum, maalesef sanatsal üretimi bırakma sebeplerinin en başında

geliyor. Sanatçılar ölmek için, hayatını kazanabilmek için "vazgeçmek" zorunda bırakılıyorlar. Ressamsan, heykeltıraşsan, müzisyensen vs. kazancın stabil olmaz; bazen hiç kazanamazsın ve neticede bu seni birçok anlamda öldürür. Ne ironiktir ki Bukowski aslında bir işe sınırsız yoğunlaşmaktan, mecazi anlamda "ölene" kadar onun üzerine çalışmaktan ve bence bundan sonsuz keyif almaktan bahsetmişti. Bu geçim sıkıntısının bana hissettirdiği şey güvensizlik. Geleceğe dair bir tek becerilerime güvenebileceğimi hissedebilirim; ancak becerilerimin bana her zaman para kazandıracağına güvenemem. Bu bir çelişki midir? Muhtemelen öyle. İkisi de benim elimde olmasa da bu bir çelişkidir gerçekte. Sanatçıyı çelişkiler içinde bırakan; kadının, LGBTi bireyin, erkeğin, çocuğun, doğanın, hayvanın haklarını savunmaya karşı duran, emekçinin hakkını veremeyen tüm sistemlerin ivedilikle iyileştirilmesini diliyorum.

Falan Filan Prof. Saçmaları

Önder Şenyapılı

"Kıymetli bir âlim, varlığını, diğer insanların gösterdiği hürmete borçludur."

Jules Verne: Zacharius Usta, çev. Alev Özgüner, İş Bankası, 9.basım, s.12

"Âlim" sözcüğü dilimize Arapçadan girmiş. Artık "bilgin" sözcüğü daha yaygın kullanılıyor. Bilgin sözcüğünü, TDK Büyük Türkçe Sözlük, "*bilimsel bir konuda çok bilgisi olan kimse*" diye açıklıyor. Gene aynı sözlüğe göre, "*profesör, yükseköğretim kuruluşlarında en üst aşamada olan öğretim üyesi*"ni tanımlıyor. Mecazi olarak da "*bir işi en iyi bilen veya yapan kimse*" anlamında kullanılıyor. Sözlük anlamlarından yola çıkarak, profesörlerin üniversitelerde en üst aşamada, alanlarında çok bilgisi olan ve işini en iyi bilen ve yapan kimseler oldukları tanımına ulaşabiliriz.

Gelgelelim, bu yazıda sunulacak örnekler, üniversitelerimizdeki kimi öğretim üyelerinin az önceki tanıma uygun olmadıklarını sergiliyor.

Hristiyanlık öncesinin İbranice ve Aramice olarak yazılmış kutsal kitabı *Eski Ahit*'in (Eski Antlaşma) *Genesis* (Yaratılış) bölümünde yer alan bilgilere göre, Hz. Nuh. Âdem'in yaratılışından 1056, vefatından 126 yıl sonra doğmuştur. Tufan olduğunda 600 yaşındadır. (1056+600=1656) Yaratılış M.Ö. 4004, tufan (4004-1656=) M.Ö. 2348 yılında olmuştur. Yaygın benimseyiş, tufanın M.Ö. 4100 yılında olduğudur.

İster M.Ö. 4100, ister M.Ö. 2348 yılında olsun, Nuh'un, tufanın sona erip ermediğini güvercin aracılığıyla öğrendiğinden başka, bugüne değin ayrımlı bir "araç"tan söz edilmemiştir.

Ne var, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri Fakültesinden bir *filan filan* Prof. 2018 yılında televizyonda yayınlanan bir izlencede, Hz. Nuh

zamanında güvercinden çok daha ileri düzeyde teknoloji olduğunu, Hz. Nuh'un kendisine inanmayarak gemiye binmeyen oğlunu ikna etmek için cep telefonu ile görüştüğünü, ayrıca tufan sonrasında da gemiden güvercin yollanmadığını, bir insansız hava aracı gönderildiğini öne sürdü.

Aynı *filan filan* Prof. Sultan Abdülhamid'in Google'da ilk bulan ve kullanan kişi olduğunu öne sürdü bir başka demecinde. Yetinmedi. Başka bir televizyon izlencesinde:

"Ben 27 senedir üniversitede çalışıyorum. Son bir iki senedir derslerin bu denli boş olduğunu görmedim. Efendim, üniversite şehirleri geliştiriyormuş da *filan da filan da*... Yalan, böyle bir şey yok! Üniversitelerin şehirleri geliştirdiğinin göstergesi ne olur? Laboratuvarlar, kütüphaneler, araştırma enstitüleri artar. Gidin bakın üniversitelere. Bütün Türkiye'de üniversitelerin yerleştiği yerler Nişantaşı'na döndü. (...) Sayın Cumhurbaşkanımız da vurguladı, neredeyse *fuhuş evleri*" dedi. Sunucunun karşı çıkışını "Gördüklerim var" diye karşıladıktan sonra savını sürdürüyor: "Bakın ne diyorum. E ne yapayım ben şimdi? Yok ya her şey çok güzel mi diyeyim? Gördüklerim var. (...) Apartlar. Gelin gezdireyim o zaman. Apartları anlattırayım. Oradaki komşuları gezdireceğim. Komşular size söyleyecek, emlakçılar size söyleyecek. "Emlakçılar. (...) Gelin ben size o Sakarya'nın Nişantaşı, Serdivan'ı göstereyim. Gelin kendi gözlerinizle görün. (...) Gelin misafirim olun. Komşulara sorun, emlakçılara sorun. Üniversitenin konuşlandığı. Ben sadece Sakarya'da bunları görmedim ki. Konya mutaassıp bir yer bilinir. Gidin Konya'nın Bosna Hersek Mahallesi var. Gidin

kendi gözlerinizle görün. (...) kontrol bunların elinde (telefonu gösteriyor). *Fuhuş* bunlardan bir tanesi."

Üniversiteleri "*fuhuş yuvası*" olarak nitelemek de profesörün sayıklamalarını kesmedi. Ayasofya camiye çevrilirken tavanındaki ikonların korunacağı açıklanınca: "*Camide fahişe olur mu? Fakat, ikonlar ortadan kaldırılmazsa Fatih'in emaneti Ayasofya, 'Fahişe Zoe' ile fahişenin sergilendiği dünyadaki ilk cami olacak*" diyecekti.

Bitti mi? "Fuhuş, fahişe" sözcüklerini pek sevdiği anlaşılan *filan filan* Prof. bugüne değin ortaya attığı "nevi şahsını münhasır iddialar"ın beklentilerini gerçekleştirmediği gerçeği karşısında başka yollar denemeye karar vermiş olmalı ki, şimdilik son kez, hocaların hocası olarak bilinen dünyaca ünlü tarihçimiz Profesör Doktor **Halil İnalçık**'a yönelik bir girişimde bulundu. Twitter'daki iletisi şöyleydi:

"Vay Osmanoğlu! 624 yılın 500 yılı 3 kıtada süper güç olan tarihin, seni yıkan odaklardan biri olan Rockefeller burslu, tarihçilerin kutbu (benim değil) denilen İnalçık'a emanet. Tabii ki senin neslin sana düşman olacak. Tarihi sen yazmadın ki. Tarihini seni yıkanlar yazdırdı."

Başta tarihçiler olmak üzere geniş bir çevrede infial ile karşılandı bu iletisi. **Profesör Dr. İlber Ortaylı** "Halil İnalçık" başlığıyla yazdı:

"**Halil İnalçık** hocamdır. Resmen altı sene talebesi oldum ama feyzinden faydalanmaya daha evvelden başladım. Bu, ölüm yatağında

helalleşene kadar devam etti. Türkiye'nin kıtlık zamanında dar imkânlarla parlayan bir dâhisidir. Bugün herkesin 20 yaşında gezdiği ülkelere Hoca ancak İkinci Dünya Harbi'nden sonra uzanabildi. **Rockefeller bursu falan filanın dediği gibi casusluk yapsın diye değil, önemli bir imparatorluğun tarihini yetkin kişiden dinleyelim diye verilmiştir.** Neleri anlattığı açıktır, hepsi basılıdır. Türkiye, Bilkent Üniversitesi'ne gelene kadar hocaya layık mevkileri verememiştir. Tarih Kurumu üyeliği hariç her zaman hem methedilir hem de arka planda bırakılmaya çalışılırdı. 12 Eylül'den sonra Tarih Kurumu üyeliğinden Ekrem Akurgal ile birlikte alınması bir skandaldır. Neyse ki TÜBA kurulunca bu işi telafi ettiler. **Bazı hücumlara sessiz kalmak doğru değil.** Yoksa merhum hocamızın hatırası bizim gibilerin savunmasının çok üstündedir."

Anlayana sivrisinek saz...

"Sakarya işgal edilmemiştir. Bundan dolayı kurtuluşu kutlamak anlamsızdır" diyerek, Kurtuluş Savaşı'nı yadsıyan, *İstanbul Sözleşmesi*'ni, "Bu lânet sözleşme kan dökülecek gizli tuzaklarla dolu" diye niteleyip AKP'li kadınları bile kızdıran da bu falan filan Prof.tu.

Can sıkıcı lâflarını aktardığım *falan filan* Prof. tek değil. Başkaları da var. Ne var, başkalarına göre daha sık konuşuyor, gündemden düşmemek için olsa gerek, farklı konularda saçmalamayı sürdürüyor. Benzerleri az değil. Kimilerini örnekleyeyim:

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi 'den bir *falan filan* Prof. "İLAN EDİYORUM" notuyla Twitter'dan yayınladığı iletide "Aile hayatına yönelik bazı politikaları yanlış buluyorum. İyi bir çocuk yetiştirmek, iyi bir ev hanımı olmak bakan, başkan, başarılı bir iş kadını olmaktan elzemdir, seçimde kadınlara oy vermeyeceğim" diye duyurdu. Erkek kadın eşitliğine inanmayan, "İstanbul Sözleşmesi" karşıtı olduğu besbelli bu *falan filan* Prof., tepkiler üzerine görevinden istifa etmek zorunda kaldı.

Ankara Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi'nden bir *falan filan* Prof. online konferansta olduğunu unutup kız öğrencilerin fotoğraflarına bakarken

yanındakilere dönüp; "Bu arada kızların fotoğraflarına da çaktırmadan bakıyoruz hee..." der. Tepkiler üzerine dekanlık görevinden istifa eder.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nden bir *falan filan* Prof. bir etkinlikte konuştu. Sıraladı: "Kızlar âdet olur, âdet olmak bir hastalıktır ve mutlaka tedavi olmaları gerekir. 15 yaşındaki kızlar evlenebilir", "Kızlar tesettüre girsinler, edepli olsunlar", "LGBTİ masum gibi gösteriliyor, tedavi olmaları lazım", "Lâiklik en büyük tehlikedir" vb. Tepkiler sonrası üniversite yönetimi Prof.u görevden aldı.

Aydın Üniversitesi'nden bir *falan filan* Prof. katıldığı bir TV programında der ki: "Süpermen diye bir şey yok, hayal kahramanı ama süper kadın diye bir ırk var! Ve bu da 13-16 yaş arasında... İstedığınız doktora sorun. Hatta bu 12-17 yaş da olur. Çok muazzam rejenerasyon kabiliyeti var! Vücutları mükemmel falan. Bu yaş ilk çocuğu doğurmak için ideal bir yaş olarak belirlenmiş. Yani ben diyorum ki; erkekler olsun, kadınlar olsun, biraz zekamızı koyalım!"

Çorum Hitit Üniversitesi'nden bir *falan filan* Prof., aynı üniversitede görevli bir doçenti işlerine karışmaması için uyarırken "Senin nasıl doçent olduğunu biliyorum" der. Tartışma kendisinin nasıl Prof. olduğuna gelince Prof. sinirlenir ve "benim Prof.luğuma laf edenin anasını avradını..." diyerek doçente söver.

Harran Üniversitesi'nden bir *falan filan* Prof., bir TV izlencesinde dedi ki: "İslami olarak Cumhurbaşkanına itaat etmek farz-ı ayndır. Karşı gelmek de harpten kaçmak manasına gelir, haramdır". Tepki görünce rektörlük görevinden istifa etti.

1989 yılında Cizre'nin Yeşilyurt köyünde bir binbaşı yönetimindeki operasyonda köylülere insan dışkısı yedirilir. Köylülerin açtığı davada dışkı yedirme olayını reddeden binbaşı 'kötü muamele' nedeniyle 3 ay hapis cezasına çarptırılır, bu ceza da paraya çevrilerek ertelenir. Köylüler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvururlar, AİHM Türkiye'nin köylülere 300'er bin Fransız frangı ödemesini kararlaştırır.

Olaydan sonra, o sıralar yayın yaşamına son verilmemiş olan *Radikal* gazetesine konuşan, kendisinin elit bir insan olduğunu belirten ülkemizin ünlü bir Prof.ü "cezaevlerinde dışkı yedirilmesini işkence olarak görmediğini ve idrarın içilebilir bir sıvı olduğunu" savundu.

Çok çeşitli yoğun tepkilere yol açan savı ünlü ve elit Prof.ü etkilemedi. Sözlerinin arkasında durduğunu beyan etti...

Üniversitelerde en üst aşamada, alanlarında çok bilgisi olan ve işini en iyi bilen ve yapan kimseler diye tanımlanan profesörler ile yukarıdaki aktarılan savları öne süren kişileri bir tutabilir miyiz? Hayır. Gerçek profesörler saçmalamazlar. *Falan filan* Prof.lar saçmalar. Üstelik kendi alanlarında değil, başka başka alanlarda saçma savlar öne sürdükleri gözleniyor. Genel ilgi alanı ise "kızlar, kadınlar, fahişeler, fuhuş, b.k yemek vb."

Jeolog Ord. Prof. ise "dışkı yedirmek"le ilgili saçmalıyor. Yanıtını 12 Eylül darbesi sonrası Diyarbakır Cezaevi'nde işkence gören ve dışkı yedirilen **Doktor Sinan Olcan**'dan alıyor: "Ben hekimim. Herkes diploma alır, ama diploma sadece mesleğini kullanmak içindir. İnsanlık ise farklı bir şey. O insanın ordinaryus olması hiçbir şey ifade etmiyor. Kendi çapında bir ordinaryus, ama insan değil. Aynı şeyler onun başına gelse ne yapardı çok merak ediyorum."

Harran Üniversitesi *falan filan* Prof.u ise müderrisvari bir yaklaşımla İslam üzerinden demokrasiye karşıtlığını ilân ederek yöneticiye selâm gönderiyor. Kaç puan aldı acaba?

Toplumdan puan alamadığı ise besbelli: Rektörlükten istifa etmek zorunda kaldı.

Jules Verne'in "Zacharius Usta" öyküsü şöyle biter:

"(Zacharius Usta'nın damadı ve kızı) Aubert ile Gérande... Tanrının onlara bağışladığı uzun yıllar boyunca dua ederek cehennemlik bilim adamının ruhunu kurtarmak için var güçleriyle çabaladılar."

(Not: *Falan filan* nitesini İlber Ortaylı'dan aldım.)

Önder Şenyapılı

Solfasol'un sürekli yazarı, sevgili hocamız Önder Şenyapılı'yı yitirmenin derin acısını ve üzüntüsünü yaşıyoruz. En son görüştüğümüzde Solfasol'un 100. sayısı için özel bir yazı hazırlıyordu. Son anına kadar düşünmeyi, üretmeyi bırakmadı, kalemini elinden hiç düşürmedi!

Çok üzgünüz...

Dünyadan Güzel Şeyler

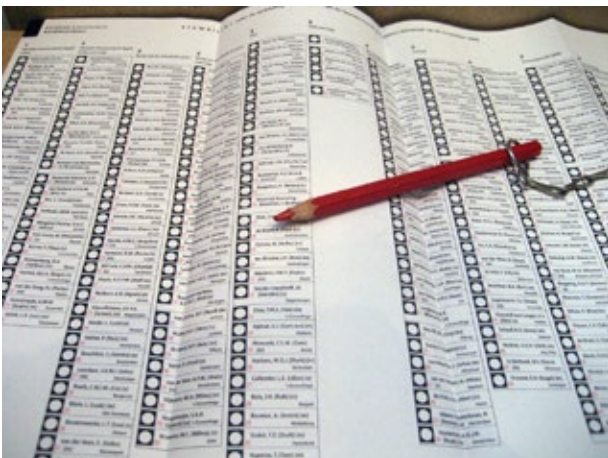
Sine Çelik

Geçtiğimiz Mart ayında Hollanda genel seçimleri gerçekleşti. Hem pandemi dolayısıyla hem de yakın zamanda ortaya çıkan çocuk yardımı skandalı sonucunda hükümetin istifa etmesiyle normalden daha hareketli bir süreç yaşandı. Başbakan Mark Rutte'nin partisi VVD oyların yaklaşık %22'sini alarak dördüncü defa seçimi kazandı. Fakat bu yazının konusu seçimlerin sonucu, meclisteki dağılım veya Avrupa'da sağın yükselişi değil. Asıl bahsetmek istediğim, ilk defa bu kadar yakından takip etme fırsatını yakaladığım seçim süreci. Bu yazıda, Hollanda'da partilerin görüşlerini vatandaşlara aktarma biçimlerinden, medyanın herkese söz hakkı tanıyan nötr tavrından ve seçim kampanyalarının yaşamın normal akışını altüst etmeden, her türlü gürültüden ve görüntü kirliliğinden arınmış bir biçimde yürütülmesinden söz edeceğim.

Bölüm 15: Demokrasinin Sürdürülebilirliği

Hollanda, ismen Hollanda Krallığı olarak bilinse de yönetim biçimi 1848 yılından beri anayasal monarşi. Görevleri anayasada tanımlanan Kral Willem Alexander hükümetin sembolik bir parçası ve parlamentoya karşı herhangi bir sorumluluğu bulunmamakta. Asıl sorumluluk sahibi olan meclisi oluşturan 150 vekil (ve başbakan) her dört yılda bir seçiliyor. Seçim sonucunda belirli bir sandalye dağılımına ulaşıyor ve koalisyon kuruluyor, yani aslında buraya kadar her şey tanıdık.

Birçok ülkeden farklı olarak Hollanda'da sadece partiye değil aynı zamanda bireye de oy veriliyor. Seçim pusulasında partilerin oluşturduğu aday listelerinin tamamı bulunuyor. Parti kurup genel seçimlere katılmanın önünde bir engel bulunmadığı için bu sene kullanılan dev oy pusulasında 37 farklı parti listesinden bini aşkın aday vardı. Partilerin aldığı oylar sandalye dağılımını belirlerken, sandalyelerde kimin oturacağı da parti listelerindeki adayların aldığı oylara göre belirleniyor. Ayrıca Hollanda'da tanımlanmış bir seçim barajı bulunmuyor ve partiler tek sandalye ile mecliste yer alabiliyor.

Bu yıl Hollanda seçimlerinde 37 partiden 1000'in üzerinde adaya oy vermek mümkündü

Fotoğraf: J.M. Luijt

Hollanda'da çoğu vatandaşın siyasetle yakından ilgilenmediğini söylemek yanlış olmaz. Araştırmalara göre seçimlerden yaklaşık iki ay önce parti veya politikacı isimlerinin internette aranmasında bir patlama yaşanıyor. Ayrıca Hollanda'da seçim otobüsü gezdirmek, sokaklara parti bayrağı asmak, ilan dağıtmak gibi görüntü kirliliği yaratacak veya halkın rahatını bozacak seçim propagandalarının yapılmadığını belirtmekte fayda var. Posterler belediyelerin belirlediği panolara teker teker asılıyor ve eğer ev sahibi izin veriyorsa posta kutularına el ilanları atılabilir.

Bu sene seçimlere katılım oranının %80 civarı olduğu Hollanda'da oy kullanmak için kişisel olarak sandığa gitmek gerekmiyor, vekalet ile de oy kullanılabilir. Bu güvene dayalı sistem sayesinde seyahat edenler, yaşlılar ve hastalar da rahatça oy kullanabiliyor, oy vermek kimse için bir işkenceye dönüşmüyor ve katılımı yükseltiyor. Oy vermemek ise bilinçli bir tercih olarak görülüyor. Yapılan araştırmalarda seçme hakkını kullanmayanların %26'sı siyasete inanmadığını, %25'i de siyasetle ilgilenmediğini belirtmiş.

Hangi partiye ne kadar uyumlusunuz?

Hollanda'da parti fanatizmi yok denecek kadar az. Bir seçimden diğerine partiler arası çok ciddi geçişler yaşanabiliyor. Oy kullananların çok büyük bir çoğunluğu hangi partiye oy vereceklerine 'Stemwijzer' (Türkçeye Oy Kılavuzu olarak Türkçeye çevrilebilir) adı verilen bir platform yardımıyla kendi görüşlerini partilerin görüşleriyle karşılaştırarak karar veriyorlar. Stemwijzer Hollanda'da o kadar popüler ki, 2021 seçimlerinde 13 milyon seçmenin 8 milyonu bu platformdan faydalanmış. Stemwijzer, kullanıcıya 'katılıyorum', 'katılmıyorum' veya 'emin değilim' şeklinde cevaplayabileceği 30 önerme sunuyor. Bağımsız bir kuruluş tarafından ülkenin gündemini belirleyen vergiler, sağlık, çevre gibi çeşitli konular üzerine hazırlanan bu kapsamlı önerme listesi halka açılmadan önce partiler

Parti posterleri oldukça mütevazı bir biçimde belirlenen panolara teker teker asılıyor.

Fotoğraf: accountant.nl

tarafından yanıtlanıyor. Seçime katılan tüm partiler her bir önerme için önce hemfikir olup olmadıklarını belirtiyor, sonra da neden bu şekilde düşündükleri üzerine kısa birer açıklama yazıyorlar.

Örneğin bu seneki önermelerden birisi 'Hollanda savunmaya daha çok bütçe ayırmalıdır' idi. Yan taraftaki bilgi kutucuğuna tıkladığınızda gayri safi yurtiçi hasılanın savunma için ayrılan bölümünün %1,35'ten %2'ye çıkarılması üzerine süregelen tartışma hakkında bilgi alıyorsunuz ve partilerin bu konu üzerine ne düşündüğünü okuyabiliyorsunuz. Bütün önermeler hakkında fikrinizi belirttikten sonra, son bir adım olarak hangi konu başlıklarının sizin için daha önemli olduğunu belirtmeniz isteniyor. Sonuç olarak, görüşlerinizin hangi partiye yüzde kaç ve neden eşleştiğini, partilerin yaptığı açıklamaları da okuyarak kapsamlı bir biçimde öğrenmiş oluyorsunuz. Eğer sonuçları tartışmak isterseniz, eşleşme yüzdelerinizi gösterdikten sonra Stemwijzer sizi 'Waarom kies jij?' (Türkçesiyle 'Sen neden seçtin?') isimli ikinci bir platforma yönlendiriyor. Bu platformda sizinle zıt görüşlere sahip kullanıcılarla eşleştirilip fikirlerinizi anonim bir biçimde paylaşabiliyorsunuz. Stemwijzer meclis gündeminden uzak vatandaşlar için çok faydalı bir yol gösterici olabiliyor. Aynı platformun, her ne kadar oy kullanamaları da çocukların konudan uzak kalmamalarını amaçlayan bir çocuk versiyonu da var!

Bağımsız bir kuruluş tarafından ülkenin gündemini belirleyen vergiler, sağlık, çevre gibi çeşitli konular üzerine hazırlanan bu kapsamlı önerme listesi halka açılmadan önce partiler tarafından yanıtlanıyor.

Vatandaşla yüzleşme

Stemwijzer yolu ile partiler savundukları değerleri yazılı bir biçimde ifade ederken, televizyonda yayınlanan seçim öncesi tartışma programlarıyla bunları sözlü olarak da dile getiriyorlar. Benim takip ettiğim tartışmada, önceki seçimlerde en çok oyu almış altı partinin liderleri bir araya gelerek çok başarılı bir moderasyon eşliğinde Hollanda'nın gündeminde en çok yer kaplayan beş konu (sürdürülebilirlik, çeşitlilik, eğitim, sağlık, ekonomi) üzerine sakin ve yapıcı bir biçimde tartıştılar. Ses yükseltmeden, birbirlerini veya birbirlerinin seçmenlerini aşağılamadan görüşlerini savunmalarını, samimi örnekler vermelerini oldukça etkileyici buldum. Buna ek olarak, liderlerin bugüne kadarki icraatlarının veya savundukları değerlerin mağduru olmuş altı vatandaş da tartışmaya katılarak konunun muhatabı liderle teke tek yüzleşti. Liderler hem ileride yaşanabilecek benzer durumları nasıl önleyeceklerini açıkladılar, hem de yaşanan mağduriyetleri gidermeye yönelik planlarını sundular.

Henüz seçme hakları bulunmamasına rağmen çocukları da sürece dahil etmek, akıllarındaki soru işaretlerini gidermek ve konuyu anlayarak gündemden kopmamalarını sağlamak Hollanda'da seçimlerin bir parçası.

Çocuk haberlerinin seçimlere özel yayınında en büyük altı partinin liderleri çocukların sorularını yanıtlıyor.

Kaynak: NPO

Başbakanlık pozisyonuna başvurmışsunuz. Peki sizi neden işe alalım?

Hollanda'da yürütülen seçim kampanyalarının çoğu özellikle genç nüfusun ilgisini çekmek amacıyla esprili bir dil benimsiyor. Takip ettiklerimden biri Bram Douwes isimli radyo yapımcısının 'Başbakan adayıyla iş görüşmesi' isimli programı. Douwes, başbakanlığın da maaşlı bir pozisyon olduğunu, ama başbakan adaylarının vatandaşların herhangi bir işe alınırken geçtiği, kişisel kabiliyetleri ve deneyimi test eden zorlu süreçlerden geçmediğini öne sürüyor. Bunun için adayları klasik bir iş görüşmesine davet ediyor. Bu görüşme bir yandan liderlerin vasıfları hakkında fikir sahibi olmak açısından oldukça bilgilendirici, öte yandan da Hollanda'da yapılan iş görüşmelerinin bütün klişe öğelerini barındırdığı için çok komik. Başlangıçta hava durumundan veya trafikten bahsedilmesinden tutun, "Sizi neden bu işe alalım?" veya "Kendinizi on sene içinde nerede görüyorsunuz?" gibi tipik sorulara, hatta en sondaki "Biz sizi ararız" cümlesine kadar tam anlamıyla bir iş görüşmesi! Sonra da dinleyicilere soruyor: Ne dersiniz, sizce bu pozisyon için uygun mu?

Anket defterimi doldurur musun?

Henüz seçme hakları bulunmamasına rağmen çocukları da sürece dahil etmek, akıllarındaki soru işaretlerini gidermek ve konuyu anlayarak gündemden kopmamalarını sağlamak Hollanda'da seçimlerin bir parçası. Bunun için farklı yöntemler uygulanıyor. Öncelikle, ulusal kanalda yine en büyük altı partinin liderlerinin çocukların sorularını cevapladıkları, dünyayı nasıl bir yer olarak görmek istediklerini çocuklara anlattıkları çeşitli programlar yayınlanıyor. Oturum çocuklar için diye konular çocukça sanılmasın; tam tersine

çevre, eğitim gibi konular son derece ciddi bir biçimde tartışılıyor. İzlediğim bir oturumda çocuklar siyasetçilerle sadece güncel sorunları tartışmakla kalmadı aynı zamanda parti liderlerini kendi ilgilendikleri oyunlar, sosyal medya, müzik gibi konular üzerinden de test ettiler. Sonra da parti liderlerine genç nüfusla daha iyi iletişim kurabilmeleri için çeşitli tavsiyeler verdiler.

Çocuklara yönelik bir başka proje de Hollanda'nın en popüler çocuk gazetesi Kidsweek tarafından gerçekleştirilen 'anket defteri' köşesi. 90'larda çocuk olanların hatırlayacağı anket defterleri Hollanda'da hala çok popüler. Kidsweek, her hafta başka bir parti liderinden anket defteri formatında hazırlanmış bazı soruları cevaplamalarını istemiş. "En sevdiğin hayvan nedir?", "Favori içeceğin hangisi?" veya "En büyük hayalin ne?" gibi sorularla çocuklarla politikacılar arasındaki mesafenin kısaltılması amaçlanıyor.

İyi ki doğdun! Hadi oy ver!

Çalıştığım tasarım fakültesinden bir grup araştırmacının 'demokrasinin gerçek anlamını yeniden keşfetmek' üzerine başlattığı bir projeleri var. Bundan yaklaşık sekiz sene kadar önce politik çevrelerin de ilgisini çeken bu sistemik tasarım projesi, kısaca açıklamak gerekirse, dört yılda bir oy vermenin sadece halkın kısa dönem hafızasına hizmet ettiğini öne sürüyor. Dolayısıyla seçim sonuçları geçici dinamikler, havada asılı kalan veya geçerliliğini yitiren vaatler ve seçmenlerin anlık kişisel endişeleri üzerinden belirlenmiş oluyor. Durumun uçuculuğuyla parti liderlerinin imajları ve söylemleri, liderlik kapasitelerinin ve uzun dönem vizyonlarının önüne geçiyor.

Projenin önerisi bu sistemik soruna çok basit bir çözüm sunuyor: Herkes her sene doğum gününde oy versin! Doğum gününüzden bir süre önce evinize devletten bir tebrik kartı geliyor ve bu kart aynı zamanda sizi oy vermeye davet eden seçmen kartınız. Meclis hala dört yılda bir değişecek olsa bile, oy verme işleminin daha küçük ölçekle sürekli olarak devam etmesi projenin ana fikri. Oy vermenin bir sonuç olmaktan çıkıp bir süreç haline gelmesiyle, seçimlerin olaylardan, vaatlerden, liderlerden bağımsız bir hal alması, daha adil ve daha ileriye yönelik olması amaçlanıyor. Araştırmacılardan Nynke Tromp'un bu konu üzerine yaptığı 'Disrupting Democracy' başlıklı TED konuşmasını izlemenizi tavsiye ederek bu bölümü sonlandırmak istiyorum. Sağlıkla kalın!

Tartışma programlarına sadece siyasetçiler değil, verilen kararların mağduru olmuş vatandaşlar da davet ediliyor.

Kaynak: RTL

Biz Potansiyeli için...

Mehmet C. Peker

Değerli arkadaşlarım merhaba,

Birlikte yazmaya niyetlendiğimiz "hikayemiz" için ortak dil oluşturmak amacı ile bazı kavramları anlamaya ve söz konusu kavramların potansiyelimizi/içimizdeki gizil gücü harekete geçirmek ile ilgilerini sorgulamaya devam ediyoruz. Ocak ayında "Sonuç ve Süreç, Güven ve İşbirliği, Coşku ve Motivasyon", Şubat ayında da "Ütopya ve Distopya, Duymak ve Uzlaşmak, Hakikat ve Etik, Eleştiri ve Sosyal Medya" kavramlarını "Biz Potansiyeli İçin .." üst başlığında konuştuk.

Biz Potansiyeli İçin
Planlamak ve Planlamak
Prof. Dr. Bilsay Kuruç

Mart ayında, yine Salı akşamları saat 20:21'de başlayan sohbetlerin ilkinde konuğum Prof. Dr. Bilsay Kuruç hocamız, konumuz ise "Biz Potansiyeli İçin Planlamak ve Planlamak" idi. Notlarımda öne çıkan kavramlar ve cümleler ilginizi çeker ise yukarıdaki kare kod ile ilgili kaydın tamamına ulaşabilirsiniz.

21. yüzyıla gerçekten "kafa olarak, kavramlar olarak, bakış açısı olarak, konuşma dili olarak" girememiş bir ülkedeyiz!
Planlamanın TOPLUMUN HEPSİNİ kapsayacak şekilde bugünü ve geleceği akılla ve bilimle öngörerek yapılması gerekiyor!
Genç bir toplumdayız geleceği görmeye ihtiyacımız var, genç kuşakların geleceği görebilmeleri lazım.
Genç kuşaklar potansiyelini kaybetmemek lazım, bu TARİHİ bir iş!
Bütüne bakış, PLANLAMA.
1920-1930'larda planlamanın meramı, geri kalmışlığın KALIN KABUĞUNU KIRMAK idi. Sanayi programları gündeme geldi ve köylüler ülkesindeki toplumumuz ÜRETİMİ ve üretim ile gelen UMUDU öğrendi.
1960- 1970'ler kalkınma plancılığının meramı: HERKESE KAYNAK VAR!
Bunu "planlama ile sağlayacağız" yaklaşımı, toplumda umut yarattı.
1961 Anayasası ile demokratik devrim; HAKLARI KURUMSALLAŞTIRMAK.
Sadece SANAYİ yetmez, TARIM vs. ama önce İNSAN yani EĞİTİM.
İnsanı içine almayıp sadece teknik ile sınırlı kalan plan geleceği göremez!
1980'de Demokratik Devrim aşaması da planlama da kesildi.
Yeniden doğan boşlukta yine sağ pratikler ile demokrasi arayışı..
1980'den itibaren KAPİTALİZMİN değişik SENARYOLARI.

TOPLUM diye bir şey yoktur, (her koyun kendi bacağından asılır) BİREY vardır!
Planlama sürecindeki "herkese kaynak vardır"dan "Herkese kaynak YOK!"a gelindi.
2000'den sonra kapitalizm ÇOK büyüdü, kalkınma kavramının içi boşaldı.
Bilimsel temeli olmayan "SERBEST PİYASA" sloganı yerleşti.
Karar alma alanımız dünya sermayesine geçince Politika alanımız daraldı!
Planlamadan insanlara GELİR yerine BORÇ verilen bir dönemine geçtik.

Planlama olmaması nedeni ile bugünkü mecburiyetlerimiz;
Üretim ufkunun görülememesi,
Toplumsal neleri öğrenerek ilerleyeceğinin bilinmemesi,
Yeni bir gelecek vaadinin olmaması.

Yaşadığımız boşluktan çıkış için gereken planlama için;

Toplumsal güvensizlik problemini aşması gerek, kendine güven!
DONANIM ile ileriye bakarak bu psikoloji aşılabılır.
Bu ÖZGÜVEN gençlerde var!
Bilim ve Aydınlanma iç içe geçmeli,
Bilimde hızlı gitmeye ve yeni bir AYDINLANMA ÇAĞINA ihtiyacımız var.

Sadece teknik işi değil, "somut durumun somut analizi ile başladığını bilerek" planlama. Ütopya yok; gelecek bilim ve aydınlanmanın ışığı sayesinde görülebilir!
Genç nüfusumuzun fazla olmasına rağmen insan açığımızın artması GELECEĞİMİZ SÖNÜYOR demektir!
Siyaset topluluğu da geleceği göremiyor. İŞ GENÇLERİNDİR!
Bilim akli ile donanacaklar ve bu mücadeleyi yapacaklar.
HAKLAR; yaşamak, çalışmak, eğitim, bunları öne çıkararak siyaset yapmak hakkı..
Bir toplumun esas enerjisi SİYASAL ENERJİYE dönüştüğünde ortaya çıkar.
Biz bu toplumun esas enerjisini ortaya çıkarmak zorundayız!
Bu GENÇ KUŞAKLARIN İŞİ, bizden onlara söz olsun

Biz Potansiyeli İçin
Eşitlik ve Çoğulculuk
Burçak Özoğlu

Mart ayındaki sohbetlerin ikincisinde konuğum Burçak Özoğlu, konumuz ise "Biz Potansiyeli İçin Eşitlik ve Çoğulculuk" idi. Notlarımda öne çıkan kavramlar ve cümleler ilginizi çeker ise yukarıdaki kare kod ile ilgili kaydın tamamına ulaşabilirsiniz.

Biz; herhangi bir alanda, konuda, yönde amaçları ortaklaştıran herkesi kapsıyor.
BİZ = ORTAKLIK ve PAYLAŞIM.
POTANSİYEL de GELECEK demek.
Eşitlik ve Çoğulculuk da "biz"in ve potansiyelin, yani geleceğin destekleyici kavramları.
Çoğulculuk, herhangi bir yönü ve niyeti olanların ortak bir yönde bir araya gelme yöntemi.
Eşitlik, ortak niyette ortak üretimde orantılı adil bir dağılımın olması.
ÇOĞULCULUK bizi anlatıyorsa EŞİTLİK de geleceğimizi, potansiyelimizi tanımlıyor.
Eşitlik, birbirine benzemeye çalışarak değil FARKLILIKLARIN nicelik ve nitelikleri ile aynı amaç ve doğrultuda süreci birlikte zenginleştirme zanaatı.
Eşitlik saygı, görev dağılımı, sorumluluk, kural, disiplin gerektirir.
Güçlerimizi ve güçsüzlüklerimizi birleştirmemiz ve ilerlememizi sağlar.
Tek tip tek renk olmak için değil çok renkli olmak için de birlikte olmanın güvenliğini, ortak amacımızın güvencesini bize hissettirecek kurallara, simgelere ihtiyaç duyarız.
Çoğulculuktaki SİMGELER, yazısız SÖZLEŞMELERDİR, belli bir sorumluluk ve aidiyetin vurgulanması için gereklidir.
Kişinin kendini önemli bulması değerli ancak çoğulculuk süreçlerinde "ben"in "biz"in gerisinde kalmış, içinde çözülmüş, belli belirsiz hale gelmiş olması gerekiyor.
Yoldaki zorlukları paylaşmaktan daha kritiği; zirveyi PAYLAŞMAK!
Niteliksel veya niceliksel bir araya gelişlerde çok olanın az olana doğru, güçlü olanın zayıf olana doğru değişmesi dönüşmesi veya bazı şeylerden vazgeçmesi gerektiği düşünülür oysa EŞİTLENMEDE, ORTAKLIKTA zayıf da güçlüye doğru kendini zorlar.
Her zorlanmanın bir geliştirici ve ilerletici yanı vardır.
Güçlü, zayıf, iyi, kötü vb kavramları görece kılabilip ortaklığımıza katkısı ile tanımlayabildiğimizde ÇOĞUNLUKÇULUĞU elde etmiş oluruz.
Hızlı koşanın da ağır kaldıranın da, kısıanın da uzunun da ORTAKLAŞABİLECEĞİ ZEMİNİ yeniden tanımlamak gerekir.
Klasik "herkesten ihtiyacına göre herkesten yeteneğine göre" yaklaşımı ile ortaklaşmaya katılan değer.
Herkesin sürece motive olduğuna ulaşabilmesi için KURGU önemli.
İÇSEL KABUL çok önemli!
Topluma dair "o ortak hedefi" görebilmek önemli!
Yürürken "ZİRVE karşınızda" olabilir ancak aklınızda zirve değil "yarın atacağınız ADIMLAR" olmalı.

Tanımlanması gereken “hepimiz için daha yaşanabilir dünya” ve “mücadelenin o günkü veya sizin ömrünüz içinde gerçekleştirilebilecek olan parçasına ODAKLANMAK.

Nihai hedefte iddialı olacağız ancak gündelik ve kısa dönemli mücadelemize uygun çoğulculuğumuzu, birlikteliğimizi yürüteceğiz. Değeri üreten EMEKTE ORTAKLAŞMAK, Farklı motivasyonlar ile AYNI HEDEFE doğru yürümek,

Paylaşmanın da EŞİT olacağını bilmek. ORTAKLIĞIN olduğu yönü belli “yüksek hedefi” belli birliktelikler için yolumuz açık olsun, geleceğimiz böyle bir potansiyelde yatıyor.

Biz Potansiyeli İçin
Yaratıcılık ve Katılım
Kadri Atabaş

Mart ayındaki sohbetlerin üçüncüsünde konuğum Kadri Atabaş, konumuz ise “Biz Potansiyeli İçin Yaratıcılık ve Katılım” idi. Notlarımda öne çıkan kavramlar ve cümleler ilginizi çeker ise yukarıdaki kare kod ile ilgili kaydın tamamına ulaşabilirsiniz.

İçinde bulunduğumuz süreç kendimizi yalnızlığa itiyor.

Hep birlikte çareler arıyoruz; PAYLAŞMA ihtiyacı gündemimizde.

Karanlıklardaki bir tek ışık bize PAYLAŞMA duygusunu ifade ediyor!

PAYLAŞMAK pek çok yaşanmışlıkların, bilgilerin içinde kaybolmamamız için gerekli olan şeydir.

YARATICILIK, BİLGİ BİRİKİMİ/PLATFORMU olmadan olmaz!

Aklını kullanma cesaretini göster!

Paylaşım ile Yaratıcılığın birleştiği nokta BİLGİ YOKSA ve TOPLUMSAL olarak yükselmemişse BÖLÜŞÜME sokulmamışsa YARATICILIK öne çıkamaz.

Yaratıcılık, zihin ve düş gücünden yararlanılarak o zamana değin görülmemiş yeni bir şeyi ortaya koyma, yapma durumudur ANCAK o tarihe kadar binlerce isimsiz insanın çabaları ile BİRİKEN BİLGİ olmadan YARATICILIK olamaz.

Yaratıcılık, onu var edecek, yaşatacak bir ORTAMIN ürünüdür. Bunu, kişilere, kahramanlara yüklemek bizi çok yanıltan, eğitimin ve kültürün değerini küçülten bir şeye dönüşür. Bütün bunlar ORTAMIN işidir. BİLGİ değerlidir. PAYLAŞILAN BİLGİ ÇOK DAHA değerlidir.

Bilgi vahi ile inmez, çok çalışarak, toplumsal ölçekte ÇOK ÇALIŞARAK, kurumsal yapılarla dönüşerek, sistem kurarak oluşur, gelişir..

Sistem kurulması önemli!

YARATICILIK ve PAYLAŞMAK için EĞİTİM ve ÖĞRETİM çok önemli!

Eğitim, bir gencin bireyselliğini geliştirmek, sürekli ve canlı kültürünü yenilemek işidir.

Öğretim, bireyselliğini geliştirmek hedeflerine ulaşabilmek için bilgi ve araçları vermektir.

Toplumumuzun bugünkü seviyesi hala “paylaşım ve yaratıcılık konusunu destekleyecek” bir altyapıya sahip değil. PISA (15 yaş öğrencileri) 72 ülke arasında Türkiye 50. sırada 😞

PISA direktörü önerileri: Ebeveynler çocuklarına özgüven aşılamalı; öğretmenler öğrencileri desteklemeli; öğrenciler hata yapmaktan fikir söylemekten korkmamalı, sınavlara daha az, hayata daha çok kafa yorsunlar.

Eğitim geleceği; TOPLUMSAL DEĞERLERDE, nasıl aynı anda kendimizi düşünüp diğerleri ile birlikte var olabileceğiz, açık olmak farklı kültürlerle saygı duymak, CESARET ve MERAK. Karanlık Ortaçağ içinde yapılan çalışmalar, ışıklar olmasa idi Rönesans olamazdı. Cumhuriyetin kazanımları çok değerli; başardık, yine BAŞARACAĞIZ!

Ciddi bir zemine sahibiz, bu zemini geliştirebilmek için ışıkları arttırabilmek, kapıları açık tutmak gerek.

SİYASET HER ŞEYDİR!

Yaşam alanlarımızda “mütevazı” ışık yakmalar vb. ile siyaset yapmak değerli!

KADINI eğitmek ülkemizin geleceği için ÇOK önemli.

Biz Potansiyeli İçin

Mart ayındaki sohbetlerin üçüncüsünde konuğum Prof. Dr. Nejla Kurul ile konumuz “Biz Potansiyeli İçin Eğitim ve Yönetim” olacak idi ancak özel ve önemli bir sorumluluk nedeni ile ötelendi. Bu fırsatı değerlendirerek ben geçen yılın hikayesini ve önümüzdeki aylara dair planladıklarımı anlatım.

Gerçekleştirilen 57 söyleşiden birini veya birkaçını izleme şansı bulanlardan merak edip “Biz Potansiyeli İçin..” sohbetlerinin bütünü hakkında fikir sahibi olmak isteyenler yukarıdaki kare kod ile ilgili kaydın tamamına ulaşabilirler.

Biz Potansiyeli İçin
Kültür mü Strateji mi?
Sinan Kayalığıl

Mart ayındaki sohbetlerin dördüncüsünde konuğum Sinan Kayalığıl hocamız ile konumuz “Biz Potansiyeli İçin Kültür mü Strateji mi?” idi. Notlarımda öne çıkan kavramlar ve cümleler ilginizi çeker ise yukarıdaki kare kod ile ilgili kaydın tamamına ulaşabilirsiniz.

Kültürü tarif etmeye ne eğlenme biçimleri, ne de sanat yeter.

Stratejiyi tarif etmeye ne amaçlar, ne de planlar yeter.

Biz Potansiyeli yolculuğundaki sorunların Kaynakları; Kültür ve Strateji.

Peter Drucker: “Kültür, Stratejiyi kahvaltıda yer.”

İNSAN yaşantılarında, insanlar ve doğa ile İLİŞKİLERİNDE donanım, yaratımlar gerekiyor. İçgüdülerimiz zengin bir anlayış kümesi ortaya çıkartıyor; KÜLTÜR.

Kültür derine kazılmıştır, zor oluşur, geç değişir, çok şeyi BELİRLER.

Strateji yöntemde ayrıntı sıyrılıp atıldığında en sade halde geride kalandır (yapılmayacaklar).

STRATEJİ; Amaç, Uyum, Uzun dönemli, Eylem. Strateji, belli bir kapsamda KÜLTÜRÜN YAPICISI olabilir.

Sun Tzu: “Düşmanın stratejisine saldırmak en doğru yoldur”

Biz Kültürü; “Biz” Donanımı, “Biz” içgüdüğü .. İçgüdü; Aidiyet, Arzular, Korkular

Biz Stratejisi; Güven yaratmak + Kişisel katkıyı sağlamak + Değerlik + payı olmak.

Toplumsallıktan kaçınma bireyseli gözetme, bedavacılığı engelleme, takım AİDİYETİNİ, net tanımlı SORUMLULUK ile sınırlandırılabilir. BİZ örgütlenmesinin POTANSİYELİNİ düşünmek BİZ KÜLTÜRÜNÜN içinde gizli.

Nisan ve Mayıs aylarında da “BİZ POTANSİYELİ İçin ..” sohbetleri “Nasıl bir genel kurul?” alt başlığı ile devam edecek. İlk konuklarım 6 Nisan Salı akşamı 20.21 – 22.00 saatleri arasında SOLFASOL ekibi gönüllüleri olacaklar. 13 Nisan Salı akşamı da Bahçelievler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği üyeleri 😊

Onlar ile nasıl “DAHA keyifli ve DAHA etkili” GENEL KURULLAR yapabileceğimizi konuşacağız. Sizlerin yerinde olsam Salı akşamları saat 20:21’de Solfasol hesaplarını izliyor olurum 😊

Güven duygusu ile birliktelikler oluşturup, coşku ile dayanışmak, üretmek ve paylaşabilmek dileği ile sevgilerimle.

Solfasol TV'de Düzenli Programlar

<http://solfasol.tv>

GENEL İZLEYİCİ

Her Pazartesi 19:00

Onur Mat ve Mehmet Onur Yılmaz'ın moderatörlüğünde dijital, açık verilerle haftalık gündem değerlendiriliyor.

ESASA DAİR

İki haftada bir Pazartesi 20:00

Sağlık emekçisi Handan Yazıcı Aksoy ve Psikolog Metin Murat Kalyoncugil'in iki haftada bir yapılan sohbetleri.

BİZ POTANSİYELİ İÇİN...

Her Salı 20:21

Mehmet C. Peker ve konukları "Biz Potansiyeli İçin ..." yolculuk hikayesi yazmak üzere sohbet ediyorlar.

ELİFCE SÖYLEŞİLER

Her Çarşamba 21:00

Elif Gamze Bozo fark yaratan konuklarıyla sanatla dolu bir programla her Çarşamba karşınızda.

GALADER ANLATIYOR

İki haftada bir Perşembe 18:00

LGBT+ bireylerin ailelerinin dayanışma grubu Ankara Gökkuşuğu Aileleri Derneği iki haftada bir söyleşiler yapıyor.

VELİ SAÇILIK İLE GÜNDEM

Her Cumartesi 18:00

Sosyolog, aktivist ve yazar Veli Saçılık ile özel konukları Solfasol TV'de ülke gündemini değerlendiriyor.

SOKAK KÜLTÜRÜ

Her Pazar 14:00

Oya Özgün Özder Ankara'nın sokak kültürünün parçası olan sanatçı, edebiyatçı, zanaatkar, aktivistlerle söyleşiler yapıyor.

AKIN AKIN ANKARA

Her Pazar 21:00

Akın Atauz'la Ankara'yı, kentimizin meselelerini, katılımı, demokrasiyi, haklarımızı konuşuyoruz...

KÜLTÜR-SANAT ETKİNLİKLERİ REHBERİ

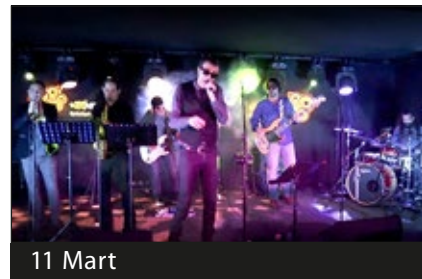
Nisan ayı boyunca Ankara'daki kültür ve sanat etkinliklerini Solfasol TV'den güncel olarak takip edebilirsiniz.

Alper Fidaner ile 80'ler ve 90'lardan Bugüne Zoom Partisi Etkinlikleri

HER CUMA 22:00 - 24:00

Soul Shaker and the Brass Brothers

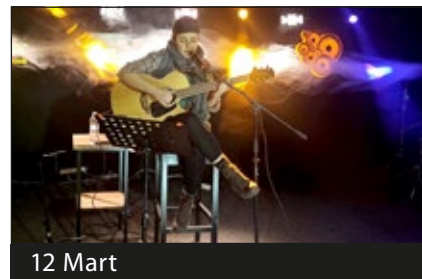

11 Mart

Vokal Turgut Çavuldur
Gitar Özgür Arıkan
Bas Tümer Dalgakıran
Davul Ayhan Aydın
Trompet Muhsin Tecim
Saksafon Ali Erol

Shelter sahnesindeki ilk dayanışma konseri Soul Shaker Brass Brothers'ın idi, isabetli de oldu, 6 kişilik grup; Eddie Floyd, Willson Pickett, Ray Charles gibi Soul ve R&B ustalarından sevilen hitleri kendilerine has yorumlarıyla seslendirdiler. Pandemiyle içine düştüğümüz sessizliğin içinde S.S.B.B. ile hareketlenmek bize çok iyi geldi.

Seda Savaş

12 Mart

Gitar/Vokal
Seda Savaş

Shelter sahnedeki ikinci konuğumuz Seda Savaş üç dilden şarkılar seslendirdi. Ezginin Günlüğü, Birsen Tezer, Lykke Li gibi sanatçıların şarkı yorumlarının yanında bizimle bestelerini de paylaştığı için mutluyuz. "...Karşılıklı bilememek, ama aslında bal gibi de bilmek... Niye konuşmuyoruz?" Ağzına sağlık Seda.

Serkan Alagök Quartet

13 Mart

Davul Serkan Alagök
Gitar Yunus Muti
Saksofon Ali Erol
Kontrbas Gökhan Över

Bu keyifli caz konserini, her Cuma akşamı saat 22:30'da zoom üzerinden Karantin Karantino partisini gerçekleştiren sevgili Alper Fidaner ne güzel özetlemiş: "Bu akşam Solfasol.tv'de caz konseri vardı. Sanırsın ki Solfasol.tv değil Mezzo, Arte filan açık. Öyle bir müzik. Konser biraz önce bitti. Bana inanmazsanız Youtube'tan kaydını izleyebilirsiniz." Biz de öneririz.

Solfasol Müzikal Dayanışma Etkinlikleri Ankara'nın Gayriresmi Konserleri

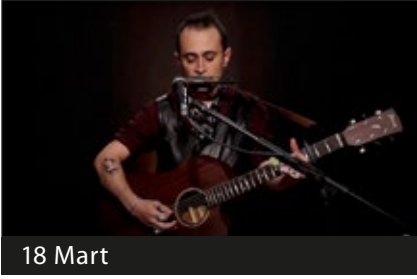

Solfasol Müzikal Dayanışma

Müzikal Dayanışma Etkinliklerini her **Perşembe, Cuma ve Cumartesi** Solfasol.TV'den, Youtube, Instagram, Twitter ve Facebook kanallarımızdan **CANLI** takip edebilirsiniz.

Kentte birlikte olursak başımıza pandemi gibi bir çorap örülse bile, neler yapılabileceğine dair bir gösterge olarak 47 Dayanışma konserini geride bıraktık. Mart ayından itibaren yerimize sığamadık; kardeş mekanların desteğiyle ofisin dışına taştık. Bu ayki programlarda mekan sponsoru olarak bizleri konuk eden Ankara'nın değerli mekanları Shelter, Black Pub ve #Berlin' e çok teşekkürler. Dayanışma tüm müzisyenlere açık olmaya devam ediyor. Bilet alarak destek olmanız daha çok müzisyene ulaşmamızı sağlıyor, biliyorsunuz değil mi? Sizsiz olmaz.

Hasan İshak

Mızıka/Akustik Gitar
Hasan İshak

18 Mart

Amerikan Folk müziği ağırlıklı gecede Johnny Cash, Lynnyrd Skynyrd, Bob Dylan gibi sanatçıların şarkılarını Hasan İshak'ın yorumuyla dinleyebilirsiniz. Gece, İshak'ın kendini daha yakın bulduğu blues türünde bir parçayla kapanıyor.

Flyer

Elektro Gitar
Eren Filizfidanoğlu
Alto Saksafon Filiz Yeniköylü
Trompet Buğra Yazıcı
Klavye Gizem Selçuk
Davul Efe Arabalı

25 Mart

ODTÜ Caz Topluluğunda aktif yer alan genç arkadaşlarımızdan caz standartlarından sevilen örnekler, funk ve groove'u eksik olmayan hareketli bir seçkiyle özgün yorumlar dinledik. Neşe, çalışkanlık ve cesaretlerinin bulaşıcı olmasını diliyoruz, devam diyoruz.

In Rock

Bas Gitar Cem Malak
Vokal/Yan Flüt/Akustik Gitar
Umut Er
Klavye Kemal Ayvalık
Elektro Gitar Süleyman Bağcıoğlu
Davul Barış Menküer

19 Mart

Ankara'nın efsane grubu In Rock Solfasol TV için Black pub sahnesini yıktı, geçti. Rock 101 dersi niteliğindeki konseri izleyince Süleyman Bağcıoğlu'nun neden kulvarın öncüsü olduğu anlaşılıyor. Deep Purple, Led Zeppelin, Pink Floyd ve Yavuz Çetin gibi isimlerin imza parçalarını yorumlayan grup aynı zamanda canlı sohbet kısmında hanidir görüşemeyen eski arkadaş ve dinleyicilerin buluşmalarına, sosyal alanı canlandıran sohbetlere vesile oldu.

Grup Dost

Solist Derya Yaylagül
Bağlama Mustafa Yüksel
Bateri Emrah Yüksel
Klavye Mehmet Turhan Özbilen

26 Mart

Dayanışmadaki fantezi müzik açığını kapatan grup, aslında bu türe yabancı olmayanların yakından tanıdığı isimlerden oluşuyor. Bu türün adının fantezi olması ve bunun bir ülke gerçeği olması ülkenin durumunu ne kadar özetler bilinmez ama sevenleri ile güzel bir yayın gerçekleştirdikleri için memnunuz.

Şule Köken ve Gökhan Somel

Vokal Şule Köken
Besteci ve Piyano Gökhan Somel
Davul Sefer Can Zor
Bas Emre Topak
Trompet Kutay Maktay
2. Trompet Efe Erdem
Trombon Erdem Delibaş
2. Trombon Deniz Dişdiş

20 Mart

Berlin Cafe sahnesindeki ilk konserimiz bir üflemeli orkestrası eşliğinde iki ustayla gerçekleşti. Söz ve vokalleri Şule Köken'e, beste ve düzenlemeleri Gökhan Somel'e ait Vakitsiz albümünde yer alan parçalardan oluşan bu başarılı proje sayesinde biz de zengin, dengeli, tiyatral bir şöleni dinleme ve kayda alma fırsatı yakaladık.

Wonju Lee Quartet

Trompet Wonju Lee
Gitar Erdoğan Toloğlu
Bas Ege Oluklu
Davul Cem Aksel

27 Mart

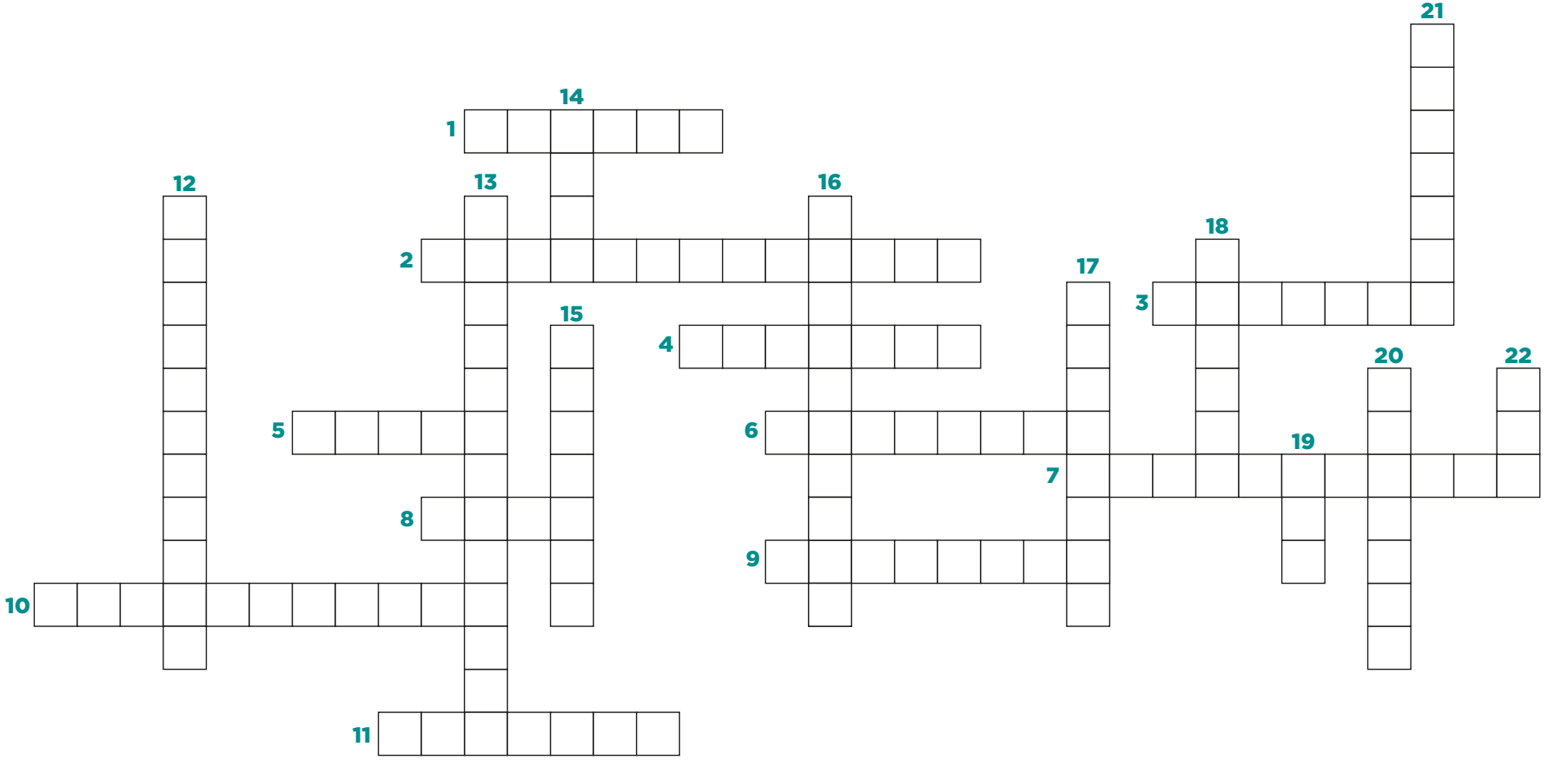
Wonju Lee Koreli, Ankara'da yaşıyor, Kore kültür sorumlusu ve kendine müthiş bir müzik ekibi oluşturmuş. Caz standartlarından ve kendi bestelerinden seçmeler seslendiren Quartet, Lee'nin özgün ve keyifli müzik cümleleri ile akıcı bir konser gerçekleştirdi. Çekimler sırasında ne yazık ki (muhtemelen tüm Türkiye'de) bir internet kısıntısı yaşandığı için tekrar ve canlı dinlemek için gün sayıyoruz.

Ödüllü Bulmaca

Hodri meydan: Ankara meydanlarından aklımızda kalanlar

Hazırlayanlar: Aydan Çelik, Ayşegül Çelik, Alanur Çavlin

Soldan sağa

1. Kurtuluş Savaşı yıllarında hastane olarak kullanılmış olan ve bir zamanlar Ulus Meydanı'na kendi adını vermiş olan ünlü yapı.
2. Sıhhiye Meydanı'ndaki Abdi İpekçi Parkı'nda bulunan Eller'i yapan heykeltraşın adı.
3. Farklı dönemlerde farklı isimler ile anılan bu meydan son günlerde Ermeni mezarlığı üzerine yapılmaya çalışılan TOKİ inşaatı ile gündeme geldi. Bu soruda meydanın bir anlatıya göre üzerinde cirit oynatıldığı, bir diğer anlatıya göre atların serbestçe gezmeye bırakıldığı dönemdeki adını soruyoruz.
4. Ortasından neler geçmedi ki... Bir zamanlar lokomotif kafelerin mekanıydı. Sonunda AVM'ye teslim oldu.
5. Ankara'nın kaybolan meydanlarından biri; Sakarya Caddesi ile Mithatpaşa Caddesi'nin kesişiminde yer alıyordu.
6. Genç Ankara'nın ilk meydanlarından birinde, halktan toplanan paralara yapılan bir Atatürk anıtı var. Bu anıtı bir yurttaşlar komitesi projelendirmiş. Bir gazete öncülüğünde toplanan paralarla açılan yarışma sonucunda bronzdan dökülmüş, Atatürk'ü atı Sakarya'nın üstünde gösteren bir heykel çıkmış ortaya. Samsun, İstanbul ve Afyon'da da eserleri bulunan Avusturyalı heykeltraşın soyadını soruyoruz.
7. Ankara'nın çeşitli semtlerinde sergilenen bir bronz heykel, 1924'te, Fransa'dan getirilmişti. Uzun yıllar bulunduğu meydanda dilek havuzu olarak benimsendi. Dibinden her sene kilolarca bozuk para çıkartılırdı. Bu heykeli, 1992'de depoya kaldırıp yerine dev bir porselen çaydanlık ve fincan takımı koyduran eski bir yerel yönetici.
8. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılması planlanan ancak hayata geçirilemeyen bu meydan yapılmış olsaydı Mustafa Kemal'in unvanlarından biriyle adlandırılacaktı.
9. Bir dönemin Ankara valisidir. "Memlekete komünizm gelecekse onu da biz getiririz" sözüyle her dem hatırlanır. Ankara'nın en sevilen meydanlarından birine soy ismini vermiştir, nedir o soyisim?
10. D Grubu sanatçılarından arasında sayılan, Onat ve Çallı atölyelerinde çalışmış, çeşitli anıt projeleri hazırlamış bir heykeltraşımız. Başkent'in en önemli meydanlarından birinde yer alan ve bir dönem Ankara'nın sembolü olan anıtının açılışını göremedi. Açılışa giderken geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.
11. Ankara'nın en eski meydanlarından birinde, 1927'de açılışı yapılan Atatürk anıtında, bronz ve mermer kullanılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin dördüncü anıtı olarak kayda geçen bu heykelin İtalyan mimarının soyadı nedir?

Yukarıdan Aşağıya

12. Ana çarşı, hanlar ve bedestene açılan Selçuklu döneminden kalan bu meydan 1945'lere kadar idam cezalarının infaz edildiği alan olarak kullanıldı.
13. Çekirdek kadrosunu Adalet Ağaoğlu, Güner Sümer ve Kartal Tibet'in oluşturduğu, adı bulmacamızın temasıyla tam bir uyum içinde olan Ankara'nın ilk özel tiyatrosu.
14. Bernardo O'Higgins'in anıt heykelinin bulunduğu bu meydan, adını iki ülke arasındaki dostluk anlaşması nedeni ile almıştır.
15. Bu meydan, iki ayrı dönemde iki ayrı isimle anıldığı için bulmacamızda ikinci defa geçiyor. Cumhuriyetin ilk yıllarında buradaki değirmen lojman olarak da kullanılmış. Meydan da ismini bu lojmanda yaşayanların mesleğinden alıyor. Ulus meydanına komşu bir meydanı soruyoruz.
16. Augustus Tapınağı'na komşu bu meydan adını 15. yüzyılda yaşamış ünlü bir şairden almaktadır.
17. Adını Karacabey hamamından alan ve bir zamanların bayram yeri olan bu meydan civarındaki konutların restore edilmesinin ardından son yıllarda turistik bir havaya büründü.
18. Bu meydan tasarlandığı şekli alabilseydi Mamak Konservatuvarı'nın hemen arkasında yer alacaktı.
19. Mitinglerin toplanma meydanıydı. 10 Ekim saldırısı ardından adı demokrasi meydanı olarak değiştirilen meydanın bilinen eski adı.
20. Ankara'nın dikilitaşı Julianus Sütunu'nun bulunduğu Ankara Valiliği'nin yer aldığı meydan.
21. Altıgen şekilde planlanmış ancak şehir içi otobüs sisteminin kesişim noktası olduğu için meydan niteliğini yitirmiş bir keşmekeş mekanı.
22. Bandista'nın bir şarkısına göre Ankara'da bir meydan.

Bu ay ödüllü bulmacada Ankara'nın meydanlarında dolaşıyoruz. Ödül kazanma şansı için yapmanız gereken bulmacayı çözmek, çözülmüş halinin bir fotoğrafını çekmek ve bulmaca@gazetesolfasol.com eposta adresine adınız, posta adresiniz ve telefon numaranızla birlikte göndermek. Doğru yanıt verenler arasından şanslı üç Solfasol okuru Funda Şenol Cantek'in Solfasol Ödüllü Bulmaca için imzaladığı *Sanki Viran Ankara* kitabını kazanacak. Yanıtlarınızı bekliyoruz, iyi şanslar ☺

GAZETE SOLFASOL YILLIK ABONELİK BİLGİLERİ

<http://iyzi.link/AFY2iA><http://iyzi.link/AFY2Ww><http://iyzi.link/AFY2eQ>**Dijital Abonelik**

Solfasol'unuz her ay elektronik posta kutunuzda

100 TL

Normal Abonelik

Solfasol'unuz her ay adresinize posta yoluyla ulaştırılır

150 TL

Destekçi

Destekçi olun ve Ankara gezilerimizde misafiriniz olun

300 TL

Yurtdışı Abonelik

Uzaktayım demeyin, Solfasol dünyanın her yerine ulaşıyor!

300 TL

Çifte Destekçi

Solfasol'e verdiğiniz çifte destekle bizi çok mutlu edin!

600 TL

Yaşasın Solfasol!

Cömert desteğinizle mutluluktan gözlerimizi yaşartın!

1000 TL

<http://iyzi.link/AFY2gw><http://iyzi.link/AFx3Bw><https://iyzi.link/AFx3Gw>

Abonemiz olduğunuz için teşekkür ederiz!

Yandaki altı abonelik çeşidinden seçtiğinizin kare kodunu akıllı telefonunuza okutarak, online ödeme platformu iyizco üzerinden aboneliğinizi hemen başlatabilir, yenileyebilir veya Gazete Solfasol'ü bir sevdiğinizize hediye edebilirsiniz.

Bu sayfanın en alt sağ köşesinde Gazete Solfasol'e kredi kartıyla aylık destekte bulunmak için kitlesel fonlama platformu Patreon'un bilgilerini, ve bankanızdan havale veya EFT yaparak abone olmak için gereken bilgileri bulabilirsiniz.

Solfasol'un Bir Ucundan Tutmak isteyenler için Pratik Yollar

Gazete Solfasol'un hedefleri, içeriği ve iş bölümüne ilişkin paylaşımlar yıllık olarak yapılan forumlar ve haftalık toplantılar ile sürdürülüyor. Gazete Solfasol'un hazırlık aşamalarına daha yakından bakmak istiyoruz diyorsanız her Çarşamba saat 18:00-19:30 arası yapılan toplantılara katılabilirsiniz. Toplantılar salgın önlemleri başladığından beri çevrimiçi olarak yapılıyor. Pek yakında yüz yüze toplantılara kavuşmayı umuyoruz. Toplantıya katılmak için **abone@solfasol.com** adresine bir eposta göndermeniz yeterli.

Mart ayında yapılacak haftalık toplantılarda 10. Yıl Forumu için hazırlıklar kapsamında Solfasol'un hazırlık süreçlerine katılımı artırma konusu tartışılacak.

Gazete Solfasol'un bir de eposta grubu var. Bu grup sayesinde gazeteyi ilgilendiren günlük gelişmeleri takip edip, gazete yazılarının redaksiyonu, basılan gazeteleri paketlenmesi gibi ortaklaşa yaptığımız işler konusunda birbirimizi hızlıca haberdar edebiliyoruz. Ben de takip edeyim derseniz gruba katılmak istediğinizi bildiren bir epostayı **abone@solfasol.com**'a göndermeniz yeterli.

SOLFASOL'DA ŞEFFAFLIK

Solfasol yasal zorunluluklar sebebiyle bir ticari yapı kimliği altında çıkıyor olsa da bu kimliği onun kâr odaklı olması anlamına gelmiyor. Ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan Solfasol olarak 2011'de, 1 Mayıs alanında Ankaralılarla buluştuğumuz ilk günden bu yana elde ettiğimiz tüm geliri yine Solfasol için kullanacağımızı defalarca deklare ettik. Bir süredir de bunun gereklerinden birisi olan mali şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak üzere aylık gelir-gider tablosu yayımlamaya başladık.

Bu tabloyu ve mali şeffaflığımızı gelecek öneriler ve isteklere göre geliştirmek istiyoruz. Bu sebeple görüş ve önerilerinizi bilgi@gazetesolfasol.com adresine göndermenizi rica ediyoruz. Solfasol'un bu hamlesinin sivil oluşumlar ve basın-yayın kuruluşları için öncü olması umuduyla.

GELİR - GİDER TABLOSU**DÖNEM: MART 01.03.2021 - 31.03.2021****DÖNEMSEL BİLGİLER**

Abonelik yenileme sayısı: 13
Yeni abone sayısı: 5
Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0
Yeni kurumsal abone sayısı: 0

GELİRLER

Yeni abone, abonelik yenileme, patreon: 4.278 TL
T-shirt, gazete satışı, gezi vb.: 20 TL
İlan - reklam: 0 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Bilet Satışı: 10.027 TL

EED KATKISI

Proje kapsamında hakediş: 31.450 TL

GELİRLER TOPLAMI: 45.776 TL

GENEL BİLGİLER (31.03.2021 itibarıyla)

Toplam abone sayısı: 1.066
Toplam kurumsal abone sayısı: 16

GİDERLER

Matbaa Gideri: 8.850 TL
Postalama Gideri: 745 TL
Kira ve Ofis Giderleri: 4.650 TL
İdari ve Editöryal Giderler: 18.320 TL
Resmi Giderler: 2.240 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Giderleri: 25.800 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Fonunda Kalan: 15.509 TL

GİDERLER TOPLAMI: 60.605 TL

BORÇLAR (31.03.2021 itibarıyla)

Matbaaya Borç: 982 TL
Kişilere Borçlar: 39.779 TL
Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kırtasiye, kira.): 17.859 TL

BORÇLAR TOPLAMI: 58.621 TL

SOLFASOL'UN BİR UCUNDAN DA SİZ TUTUN!

Gazete Solfasol'da yer almasını istediğiniz yazı, haber ve çizilerinizi her ayın 25'ine kadar **icerik@gazetesolfasol.com** adresine gönderebilirsiniz.

ABONELİK ÇEŞİTLERİ VE ÜCRETLERİ <https://solfasol.tv/abonelik>

Dijital Abonelik: 100 TL Normal Abonelik: 150 TL Destekçi Abonelik: 300 TL
Yurtdışı Abonelik: 300 TL Çifte Destekçi Abonelik: 600 TL Yaşasın Solfasol! Aboneliği: 1000 TL

Aşağıdaki üç ödeme seçeneğinden biriyle aboneliğinizi başlatabilir veya yenileyebilirsiniz.**KREDİ KARTI**

Online ödeme platformu iyizco üzerinden Solfasol'e aboneliğinizi başlatabilir veya yenileyebilirsiniz. Abonelik sayfamızda linklerini bulabilirsiniz.

solfasol.tv/abonelik**PATREON**

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Belirleyeceğiniz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

patreon.com/solfasol**BANKA HAVALESİ/EFT**

Abone olmak için aşağıda belirtilen hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı **abone@gazetesolfasol.com** adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin veya websitemizin abonelik sayfasındaki formu doldurun.

Abonelik Ödemesi için Banka Hesap Bilgileri
TÜRKİYE İŞ BANKASI - KÜÇÜKESAT ŞUBESİ
IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87
Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Nisan 2021
99. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Mehmet Onur Yılmaz

Editörler: Alanur Çavlin, Duygu Toprak, Zişan Kürüm

Sayfa Tasarımı: Evren Erlevent Kence
Gazete Sekreteri: Dilan Nil Özgen
dilan@gazetesolfasol.com

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar:

Ada Su Başçılar, Akın Atauz, Alanur Çavlin, Alisa Candan Karsu, Aren Hamarat, Aslı Baysoğ, Atila Çınar, Aydan Çelik, Aydın Bodur, Ayhan Çelik, Ayşegül Çelik, Bülent Atamer, Ceren İskit, Deniz Çınar Bozbeyoğlu, Deniz Yılmaz, Dilan Nil Özgen, Duygu Toprak, Emine Santur, Eriş Bilaloğlu, Ersan Petekkaya, Fatma Rana Arıbaş, Feraye Saçılık, Funda Güre Aydın, Gaye Erer, Hadi Sinan İskit, Hale Gönültaş, Hevi Kırkaya, İlgin İklim Eren, Kaan Can Bircan, Kiraz

Melis Polat, Levent Ayaşlıoğlu, Likya Arcak, Linda Nihan Lafcı, Mahir Erol, Mehmet C. Peker, M. Faruk Soydemir, Mehmet Onur Yılmaz, Meral Güler, Metin Erten, Mustafa Coşar, Naz Sezer, Necati Yalçın, Onur Mat, Önder Şenyapılı, Sencer Başat, Sema Alpan Atamer, Sinan Kayalığıl, Sine Çelik, Sinem K. Baş, Tan Bulugan, Tuncay Altınörs, Yağmur Arslan, Yağmur Lal Arcak, Zişan Kürüm

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak, No: 44/4,

06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel-Faks: 0 312 437 76 41**İrtibat Tel:** 0 537 024 28 49, 0 536 956 64 26**Yazı-Haber:** bilgi@gazetesolfasol.com**Abonelik:** abone@gazetesolfasol.com**Basım Yeri:** Şen Matbaa

Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara

Tel: 0 312 229 64 54 Fax: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 02.04.2021**ISSN:** 1301-8655**Yerel Süreli Yayın**

3.000 adet basılmıştır.

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi Solfasol Mayıs ayında 10. yaşını 100. sayısı ile kutlamaya hazırlanıyor.

Bu bizce tekrar buluşmak için güzel bir fırsat. Bugüne kadar gazeteye haberleri, yazıları, çizimleri, fotoğraflar ile katkıda bulunmuş herkesi bu sayıya davet ediyoruz. Nasıl mı?

Solfasol'un, Ankara'nın, Ankaralı olmanın, kentin sizin için ne anlama geldiği üzerine 100 kelimeyi aşmayacak şekilde yazabilir ya da görsel bir içerik üretebilirsiniz.

Katkılarınızı 15 Nisan 2021 tarihine kadar icerik@gazetesolfasol.com adresine "100. sayı" konusu ile gönderebilirsiniz.

SOLFASOL KENT FİMLERİ FESTİVALİ BAŞVURULARI BAŞLADI

Ankara'nın Gayriresmi Film Festivali Haziran 2021'de Ankara'nın parklarında, açık amfilerinde, Solfasol destekçisi mekanlarda birlikte film seyretmek ve kente sinema gözünden bakmak isteyen izleyiciler ile kenti konu ve mekân edinen sinemacıları buluşturacak. **Gösterim** ve **yarışmadan** oluşacak festivale filmleri ile katılmak isteyenler Gazete Solfasol web sayfası ve sosyal medya hesaplarını takip ederek **Festival Çağrısına** ulaşabilirler. Festival ekibine destek olmak ve katılmak isteyenler festival@gazetesolfasol.com adresine e-posta gönderebilir ya da 0(537) 024 28 49'a telefon edebilir.